

CORRUPTION
RESEARCH CENTER
BUDAPEST

**Palkovics László 2018. június – 2019. február közötti
megszólalásainak tartalomelemzése**

2019. február

Az alábbi kutatást a CRCB munkatársai végezték önkéntesként. Mi ezzel a munkával szeretnénk segíteni az MTA-t, a magyar nemzet legrégebben fennálló intézményét.

Palkovics László 2018. június és 2019. február közötti megszólalásainak tartalomelemzése

Együttműködő partner:

3gteam kft.: <http://www.3gteam.hu/>

Munkatársak:

Hajdu Miklós	munkatárs
Fölsz Hanna	kutatási asszisztens
Matuz Anna	gyakornok
Molnár Balázs	programozó
Nyíró Zsanna	munkatárs
Orbán Júlia	adminisztráció
Tóth István János	igazgató

Szakértők:

Andor Katalin	közgazdász
Goldstein Katalin	angol nyelvi lektor
Gyenesse Jenő	programtervező matematikus
Dr. József Magda	jogász
Dr. Kelemen Zoltán	ügyvéd
Kiss Tibor	pr tanácsadó
Székely Attila	közbeszerzési szakértő

A tanulmány szerzői:

Tóth István János és Nyíró Zsanna

Ajánlott hivatkozás:

Tóth István János, Nyíró Zsanna. 2019. *Palkovics László 2018. június és 2019. február közötti megszólalásainak tartalomelemzése*. 2019. március 19. Budapest: CRCB. <https://bit.ly/2FdnKeD>

CRCB Nonprofit kft.

e-mail: info@crcb.eu

internet: <http://www.crcb.eu/>

A tanulmány elkészítésének dátuma: 2019. február 27.

A tanulmány publikációjának dátuma: 2019. március 19.

Summary

With methods of quantitative and qualitative content analysis, in this study we analysed the statements of Mr. Laszlo Palkovics, the minister of Innovation and Technology published in articles (interviews and reports) by four news portals of the Hungarian online media. We selected the articles that dealt with the issue of the conflict between the Hungarian government and the HAS out of 100.000 articles published from June 1st 2018 to 9th February 2019. In the quantitative part of the analysis we focused exclusively on the analysis of the relative number of articles dealt with this issue. In the qualitative part we analysed (i) surprise statements; (ii) emotional statements; (iii) negative statements; (iv) meaningless and obscure statements and statements based on pseudo data; (v) and finally "politicizing" statements. For all topics we try to interpret our results.

The analysis of the number of articles dealing with the debate between the HAS and the Hungarian government showed that at the beginning of the analysed period (in Summer 2018) the Hungarian government did not expect this to become a "difficult issue" or there was a noticeable confusion in the assessment of this issue amongst the pro-governmental news portals.

In the qualitative part of our analysis we pointed out the following results. (i) The HAS' resistance to the government's intention extremely surprised Mr. Palkovics. (ii) The minister's statements were emphatically defensive (he used mostly negations in his statements). (iii) During his speeches he regularly and maybe deliberately uses obscure concepts and statements that he tries to support with pseudo data (iv). According to him the professional criticism of government policies is equivalent to "politicization", and this is a negative and avoidable behaviour. Apart from all these, there are some evidences that Mr. Palkovics felt uncertain during the conflict with the HAS, as if he was afraid of the HAS. This can be inferred from the following factors (a) he regularly uses meaningless statements to defend his points (with this solution he could hide his real points); (b) gives ultimatums; (c) makes statements that do not correspond to the facts; (d) he communicated the "concepts" and the "plans" of the ministry of Innovation and Technology by press releases, power point presentations, transcripts of phone calls; (e) and he made statements with strong emotional contents from November 2018. Some features of these behavioural patterns (a, b, c) obviously destroy the trust in the government and raise the question whether the HAS should believe in the sincerity of the manifested aims of the government or they should not; and this situation makes it difficult to achieve a compromise. We suppose that this strategy in reality served to avoid a possible agreement and it forces HAS into the submission. Besides that, the use of technics of a), c), d), and e) suggests that the HAS gained a psychological advantage in the debate with Mr. Palkovics.

[ez az oldal szándékosan üres]

Összefoglalás

A tanulmányban kvantitatív és kvalitatív tartalomelemzés eszközeivel a sajtóban megjelent nyilatkozatok, tudósítások alapján elemezzük az MTA és a kormány közötti vitában Palkovics László ITM miniszter megszólalásait. Ehhez több mint 100.000 cikkből választottuk ki azokat, amelyek az MTA és a kormány konfliktusával foglalkoztak 2018. június 1. -2019. február 9. között. A kvantitatív elemzés csak a cikkek számának vizsgálatára irányult. A kvalitatív elemzésnél az alábbi állításokról szólnunk: (i) meglepődésre utaló állítások; (ii) érzelmi töltetű állítások; (iii) negációt tartalmazó állítások; (iv) értelmetlen, homályos és pszeudo-adatokra épülő állítások; (v) valamint a „politizálásra” vonatkozó állítások. Minden vizsgált téma esetében igyekszünk a szövegekben megfigyelt tartalmi elemek szerepét, jelentését továbbgondolni.

A cikkek számának elemzése arra mutatott, hogy a kormányzat vagy eleve nem gondolta „komoly ügynek” az MTA-val folyó vitát, vagy az is előfordulhat, hogy zavarodottság mutatkozott a kormányzati sajtón belül e téma megítélésében.

A kvalitatív tartalomelemzés alapján az alábbiakat fogalmaztuk meg: (i) Palkovicst rendkívül meglepte, hogy az MTA ellenáll. (ii) A miniszter megszólalásainál mindvégig hangsúlyos elem a védekezés (a negáció használata). (iii) Rendszeresen és tudatosan használ homályos fogalmakat, állításokat, amelyeket pszeudo-adatokkal igyekeznek alátámasztani. (iv) Nézete szerint a kormányzati szakpolitikai intézkedéseknek való ellentmondás az egyenlő a „politizálás”-sal, ami másfelől negatív, nem kívánatos magatartás. Ezen túl több jel is arra mutat, hogy Palkovics bizonytalan az MTA-val folyó konfliktus során, mintha tartana az MTA-tól. Erre utal, hogy (a) rendszeresen használ értelmetlen állításokat álláspontja megvédésére (ezzel rejtőzködik); (b) ad ultimátumokat; (c) nem helyénvaló, a tényeknek ellentmondó állításokat fogalmaz meg; (d) valamint terveit („koncepcióját”) jobbára sajtónyilatkozatokon, ppt-ken, telefonhívások leiratain keresztül fogalmazza meg; (e) illetve 2018 novemberétől erős érzelmi töltéssel bíró kijelentéseket tesz. E lépések egy része (a, b, c) nyilvánvalóan rombolja a kormány iránti bizalmat, azt, hogy az MTA bízzon a kormány kinyilvánított szándékainak őszinteségében és ezáltal megnehezíti egy kompromisszumos megoldás létrejöttét. Ez a stratégia továbbá a két fél közötti megegyezés elkerülését és az MTA behódolásának kikényszerítését szolgálja. Ezen túl az a), c), d), és e) lépések arra utalnak, hogy tavaly augusztus óta az MTA vezetése lélektani előnybe került a Palkoviccsal folyó vitában.

[ez az oldal szándékosan üres]

Howard Simons:

Did you call the White House press office?

Bob Woodward:

I went over there; I talked to them. They said Hunt hadn't worked there for three months. Then a PR guy said this weird thing to me. He said, "I am convinced that neither Mr. Colson nor anyone else at the White House had any knowledge of, or participation in, this deplorable incident at the Democratic National Committee."

Howard Simons:

Isn't that what you expect them to say?

Bob Woodward:

Absolutely.

Howard Simons:

So?

Bob Woodward:

I never asked about Watergate. I simply asked what were Hunt's duties at the White House.

[Alan J. Pakula: All the President's Men, 1976,
<https://www.imdb.com/title/tt0074119/>]

[ez az oldal szándékosan üres]

Tartalom

Summary	3
Összefoglalás	5
Bevezetés.....	11
1. Adatok	12
2. Elhallgatás és magyarázatok – mit jelezhet a cikkek száma?	13
3. Mit mond Palkovics? – néhány jellemző rövid elemzése	17
3.1. Meglepetés: az MTA ellenáll	17
3.2. Meglepetés: érzelmi töltésű megnyilatkozások	21
3.3. Negáció: védekezés vagy tényleges szándék	22
3.4. Értelmetlen és homályos állítások, pseudo-adatok	25
3.5. Ellenállás = politizálás = helytelen cselekedet	33
3.6. Koncepció és kommunikáció	35
Irodalom	38
Mellékletek	39
M1. Palkovics László megszólalásait tartalmazó cikkek és szövegek	39
M1.1. Összefoglaló táblázat.....	40
M1.2. Idézetek, megszólalások	42
M2. Meglepődés és érzelmileg intenzív állítások	65
M3. Negáció: félelem vagy lapsus	66
M4. Hablaty: értelmetlen, homályos, valamint pseudo-adatokra alapozott állítások.....	69
M5. A kormánynak ellentmondani = politizálás = kerülendő	73

[ez az oldal szándékosan üres]

Bevezetés

Az alábbi gyorselemzést a CRCB munkatársai végezték önkéntesként. Azt gondoljuk, hogy társadalomkutatóként nemcsak petíciókkal, és tüntetésekkel kell támogatunk az MTA vezetését a kormánnyal való tárgyalásai során, hanem saját ismereteinket, tudásunkat is fel kell használnunk ehhez¹. Korábban több elemzésünkben használtuk a tartalomelemzés módszerét [5] [10], amely módszernek egyébként a híresebb felhasználásai háborús konfliktusok elemzéséhez kapcsolódnak, amikor a konfliktusban álló felek valódi helyzete, gondolkodása, szándékai nem ismerhetők meg közvetlenül [1] [8] [9] [18]. Mi ezzel a munkával szeretnénk segíteni az MTA-t, a magyar nemzet legrégebben fennálló intézményét.

Az elemzés során négy on-line portálon (888.hu, magyaridok.hu, origo.hu és index.hu) megjelent cikkeket vizsgáltunk. Az vezetett minket, hogy minél előbb meg tudjuk osztani eddigi eredményeinket. Ezért nem törekedtünk teljességre, például a kormányzat és Palkovics László minden megszólalásának összegyűjtésére és kvantitatív elemzésére. Azért, hogy az eddig elkészült elemzés elérhesse célját, – vagyis azt, hogy minél előbb segíteni tudjunk – vállalnunk kellett, hogy a kvalitatív elemzést pár szempontra szűkítjük, és azt is, hogy az eddigi eredményeket itt-ott vázlatosan tárjuk az Olvasó elé.

¹ Ezúton is szeretnénk megköszönni azon kollégáink és szakértőink biztatását, megjegyzéseit és ötleteit, akiknek a tanulmány korábbi változatait megmutattuk és megtisztelték bennünket azzal, hogy e változatokat elolvasták és véleményezték.

1. Adatok

A tartalomelemzés során négy hazai online portálon (888.hu; az index.hu; a magyaridok.hu; és az origo.hu) 2018. június 1. és 2019. február 9. között megjelent cikkeket vizsgáltunk. Összesen 100.211 újságcikket dolgoztunk fel egy a CRCB által létrehozott elemző szoftver (AAA) segítségével². A portálonkénti cikkszámot havi bontásban az 1.1. táblázat foglalja össze.

1.1. táblázat: A 2018. június 1. és 2019. február 9. között megjelent cikkek száma a négy vizsgált portálon havi bontásban

	888.hu	index.hu	magyaridok.hu	origo.hu
2018 június	526	3317	3834	4597
2018 július	501	3330	3711	4765
2018 augusztus	470	3249	3533	4558
2018 szeptember	530	3198	3744	4614
2018 október	576	3540	4065	4832
2018 november	577	3262	3830	4486
2018 december	571	3103	3416	3961
2019 január	579	3469	3879	4566
2019 február*	130	1008	549	1335
összesen	4460	27476	30561	37714
átlagos havi cikkszám	541	3309	3752	4547

* a februári adatok csak február 9-ig megjelent cikkeket tartalmaznak

Forrás: CRCB

² A szoftvert és a mögötte lévő adatbázist használtuk már az orosz propaganda és a magyar on-line média tartalmainak összehasonlításakor. Lásd [5].

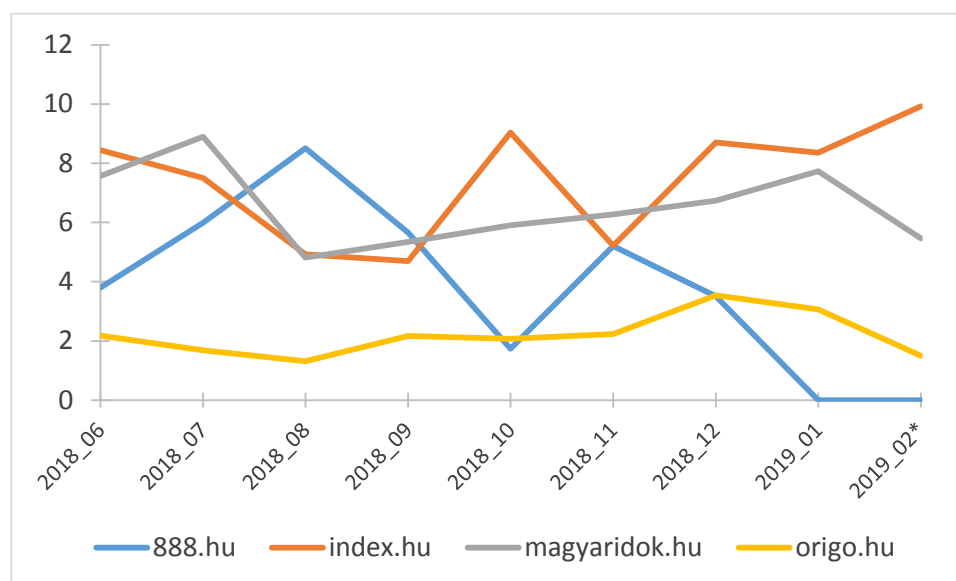
2. Elhallgatás és magyarázatok – mit jelezhet a cikkek száma?

Első lépésként megvizsgáltuk, hogy az „MTA” szó hány alkalommal fordul elő a vizsgált hírportálokon.³ Ez azért fontos, hogy lássuk: milyen intenzíven foglalkoztak az egyes hírportálok ezzel a témával, és van-e közöttük különbség e téren. A kormányzati és kormányhoz közel álló (888.hu, origo.hu, magyaridok.hu) portálok esetében *a priori* azt vártuk, hogy ezek hasonló gyakorisággal szólnak erről.

A 2.1. ábra azt mutatja, hogy a vizsgált időszakban az adott portálon megjelent összes cikk mekkora aránya említi az „MTA” szót. Azt láthatjuk, hogy az origo.hu és a 888.hu elmarad a magyaridok.hu-hoz és az index.hu-hoz képest. Ha csak az idei évet nézzük, azt állapíthatjuk meg, hogy a legnagyobb arányban az index.hu cikkei említik az MTA-t, őket követi a magyaridok.hu, majd az origo.hu, leghátul pedig a 888.hu áll. Utóbbi portál egyetlen cikke sem említette az MTA-t 2019. január 1. és 2019. február 9. között.

³ Az adatbázisban kizárólag az „MTA” kifejezést tartalmazó cikkek szerepelnek. A szinonimákat, például „Akadémia”, „Magyar Tudományos Akadémia” nem néztük. Azon cikkek mindegyike ugyanis, amelyek az akadémia átalakításával foglalkoztak, tartalmazták az MTA szót.

2.1. ábra: Az „MTA” szót tartalmazó cikkek aránya portálonként, 2018.06.01.-2019.02.09. N = 804, ezrelék

Megjegyzés: *A 2019 februári adatok a 2019.02.01. és a 2019.02.09. közötti időszakra vonatkoznak.

Forrás: CRCB

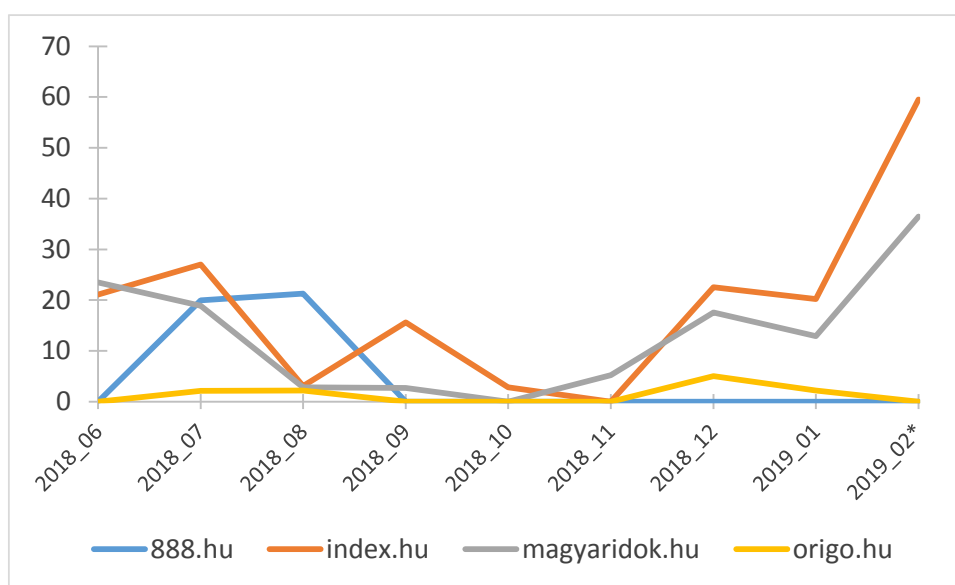
Az MTA átalakításáról és az MTA költségvetésének részleges megvonásáról szóló cikkeket úgy válogattuk le, hogy az „MTA” szót és a „Palkovics” nevet is tartalmazó cikkekre kerestünk rá. A vizsgált időszakban az index.hu 43 db, a magyaridok.hu 33 db, az origo.hu 5 db, míg a 888.hu 2 db ilyen cikket közölt (a cikkek arányában kifejezve ez az origo esetében 2,2 ezrelék, a 888-nál 4,0 ezrelék, a magyaridók.hu esetében 6,6 ezrelék és az index.hu-nál index 7,2 ezrelék).

Mivel a kormányközeli sajtót tavaly egy központba szervezték, és e lapok gyakran vesznek át egymástól cikkeket, témákat, úgy gondoltuk a kutatás elején az origo.hu, a magyaridok.hu és a 888.hu hasonló stratégiát folytat a téma bemutatásával vagy be nem mutatásával kapcsolatban. Azonban az eredmények sem az MTA-nál, sem az MTA & Palkovics szavaknál ezt nem támasztják alá.

Míg az MTA vs. kormány vitában a 888.hu és az origo.hu inkább a hallgatás stratégiáját választotta, addig a magyaridok.hu több cikkben is foglalkozott a témával. A Magyar Időkben megjelent cikkek a kormány (Palkovics) álláspontjának megvilágítására irányultak elsősorban, illetve az átalakítás indokoltságát magyarázták. Különösen érdekes a különbség az origo.hu és a magyaridok.hu között, mivel az origo.hu annak ellenére közölt kevesebb cikket a témában, hogy a havi átlagos cikkszám (4577 db) jelentősen meghaladja a magyaridok.hu-n (3752 db) megfigyelt értéket.

Az 2.2. ábra mutatja, hogy a vizsgált időszakban az adott portálon megjelent összes cikk mekkora aránya említi az „MTA” és a „Palkovics” neveket. Ennek alapján azt állapíthatjuk meg, hogy az origo.hu szinte egyáltalán nem foglalkozik a témával. A 888.hu júniusban és augusztusban még említette együttesen a két nevet 1-1 db cikk erejéig, azonban szeptember óta egyetlen ilyen cikket sem közöltek. E két portállal ellentétben, az index.hu és a magyaridok.hu más utat követ: mindkét portál foglalkozik a témával. A két oldalon februárban különösen megnőtt a témában publikált cikkek aránya.

2.2. ábra: Az „MTA” és a „Palkovics” kifejezést tartalmazó cikkek aránya portálonként, 2018.06.01.-2019.02.09. N = 83, tízezrelék

Megjegyzés: *A 2019 februári adatok a 2019.02.01. és a 2019.02.09. közötti időszakra vonatkoznak.

Forrás: CRCB

Vagyis azt láthatjuk, hogy a kormánypárti média e téma kapcsán nem egységesen lépett fel. Kérdéses, hogy ennek háttérében mi áll. Az egyik lehetséges ok az lehet, hogy ezt a témát eleve nem tartották fontosnak, illetve csak bizonyos olvasói réteget érdeklő ügyként (magyar idők inkább *quality news portal* [minőségi újság], míg az origo.hu és a 888.hu inkább *tabloid* [bulvárlap]) kezelték. Időközben az origo.hu az MTA ellenállása, és a konfliktus éleződése, valamint az index.hu jelentős aktivitása nyomán egyre inkább bekapcsolódott a téma tárgyalásába. De az is szerepet játszhatott, hogy a kormányzat eleve tartott egy MTA vs. kormány konfliktustól és a nagyobb olvasottságú portál (origo.hu) ezért igyekezett ezt elhallgatni – nehogy az olvasók szélesebb köre is tudjon erről.

Elképzeltető továbbá az is, hogy „homokszem került a rendszerbe”, azaz nincs egységes kommunikációs stratégia a kormányoldalon ebben az ügyben. Egy ilyen eshetőség ugyancsak azt támaszthatja alá, hogy a kormányzati kommunikációs stáb vagy nem tartotta fontosnak ezt a témát, vagy könnyen megoldható problémaként kezelte.

A kormánytól (még) független sajtó (index.hu) ezek szerint nagy szerepet játszott abban, hogy az olvasók megismerhették e vitát, a résztvevő szereplők véleményét, és azt, hogy ez voltaképpen miről is szól.

Az index-en és más a kormánytól független újságokban (168ora.hu, 444.hu) megjelent tárgyilagos cikkek, illetve a szabad sajtó aktivitása miközben messzemenően segítette az MTA-t abban, hogy álláspontját megismertesse az olvasókkal, és ezt a témát kivigye a „elhallgatás”-ból, meglepte Palkovics Lászlót – ennek többször hangot is adott nyilatkozataiban. Erről a következő pontban lesz szó.

3. Mit mond Palkovics? – néhány jellemző rövid elemzése

A következőkben Palkovics László véleményének, nyilatkozatainak sajtóbeli megjelenését figyeljük meg néhány szempont szerint. Ehhez az MTA és Palkovics szavakat tartalmazó cikkeket (83 cikk) elolvastuk és kiválogattuk belőlük azokat, amelyekben vagy szerepelt szó szerinti idézet Palkovicstól, vagy a cikkben egy interjúra, beszédre, nyilatkozatra alapozva sokszor szó szerint ismertették Palkovics, illetve az ITM nyilatkozatait. Összesen 34 ilyen cikket találtunk. Ezek listáját az 1. Melléklet 1.1. táblázatában közöljük. A továbbiakban ezen cikkekben leírt megnyilatkozásokat elemezzük. Először azzal foglalkozunk, hogy (i) a kormányzatot, Palkovicsot láthatóan meglepte az MTA magatartása és ezt a meglepetést (ii) erős érzelmi töltésű megnyilatkozások kísérték. Foglalkozunk azzal, hogy (iii) Palkovics megszólalásaiban a kormány céljait gyakran egy-egy negáción keresztül határozza meg („nem történik államosítás, kontrollálni sem akarja a kormány...”); ezt követi (iv) annak vizsgálata, hogy Palkovics gyakran használ értelmetlen, homályos állításokat, illetve hamisan empirikus megalapozottságot sugalló állításokat (értelmetlen, illetve pseudo-adatokra alapozott állítások). Végül lesz szó (v) a „politizálás” szó palkovicsi értelmezéséről és arról (vi), hogy hogyan ismertette a kormány koncepcióját az érintettekkel.

3.1. Meglepetés: az MTA ellenáll

2010 óta a Fidesz többször is jelét adta annak, hogy Orbán Viktor olyan játékot játszik, amelyet leginkább az ún. gyáva nyúl, vagy héja-galamb játékkal (*chicken game*; *hawk-dove game*⁴) írható le, amikor egy-egy társadalmi csoport, intézmény érdekeit sértő szakpolitika megvalósítását tűzi ki célul. A játékban a két játékos által választható alternatívákat nevezzük agresszióknak (A), valamint behódolásnak (B)⁵. Az adott szakpolitikát soha nem előzi meg az érdekeltek tájékoztatása, konzultáció, „társadalmi vita”, vagyis a kormány kezdő lépése ultimátumszerű, egy agresszív lépés, a konfliktus felvállalása (A). Ha a másik játékos is gyáva nyúl játékot játszik – a magyar kormány várakozása ez – akkor a másik félnek (feltételezve, hogy a kormány agressziót lép) az egyetlen racionális lépése csak a behódolás lehet, mivel a gyáva nyúl

⁴ Lásd [https://en.wikipedia.org/wiki/Chicken_\(game\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Chicken_(game)).

⁵ A példában az egyszerűség kedvéért a játékosoknak csak tiszta stratégiája van. A példa ismertetésekor [2] gondolatmenetét és jelölését és követjük.

játéknál mindkét játékos igyekszik elkerülni a legrosszabbat, az AA kimenetet, amikor egyik játékos agresszív lépésére agresszív lépéssel felel a másik (ez a legköltségesebb mindkét fél számára). A gyáva nyúl játékot játszó magyar kormány tehát érdekelt abban, hogy erőt sugározzon, és minél nyilvánvalóbb legyen: agresszív lépést fog tenni, hogy az érdeksérelmet szenvedő másik játékos ne válassza az agressziót, a konfliktust, hanem ehelyett a számára racionális alternatívát (behódolás) lépje meg.

3.1.1. Ábra: A játék lehetséges kimenetelei

		MTA	
		Agresszió	Behódolás
Kormány	Agresszió	AA	AB
	Behódolás	BA	BB

A kormány számára az egyes kimenetek preferencia sorrendje az alábbi (elől a kormány lépése, amit a másik játékos lépése követ):

$$AB > BB > BA > AA$$

De előfordulhat az is, hogy a kormány rosszul számítja ki a másik játékos várható reakcióját, mivel a másik játékos inkább választja az AA, mint a BA lehetőséget. Tehát úgy ítéli meg, hogy inkább ellenáll, mint behódolna⁶. Ekkor voltaképpen a kormány félreérti a másik játékos, mivel az nem gyáva nyúl játékot, hanem olyan héja-galamb játékot játszik, amely tulajdonképpen a fogolydilemma játéknak felel meg⁷. Azaz a másik játékos a kormány

⁶ Ekkor a másik játékos úgy számol, hogy agresszív lépése kifizetődő (többet nyerhet ezzel, mint az AA helyzetből adódó konfliktus rá háruló költsége, miközben a behódolás esetén a kifizetése nulla lenne).

⁷ Ebben az esetben a másik játékos számol azzal, hogy a konfliktus megnyerése esetén megkapja azt az értéket, illetve eléri azt a célt (V), amelyért a konfliktus kipattant, és számol a konfliktus rá háruló költségeivel is (C). E játékvariánsban a játékos úgy számol, hogy $V > C$, azaz érdemes felvállalnia a konfliktust, az AA szituációt. Ezzel a játék tulajdonképpen fogolydilemma játék lesz. Hasonló szituációra hoz példát és elemez az első világháborút megelőző német-angol konfliktust alapul véve [14] nyomán [2]. A különbség az, hogy ott az angolok, akik fogolydilemma játékban gondolkodtak és meg voltak győződve, hogy Németország is ezt játssza. Ezért az angolok a nyílt konfliktust elkerülendő, tárgyalásos megoldást ajánlottak, mint a két fél számára együttesen legkedvezőbb megoldást. Mivel azonban a németek gyáva nyúl játékban gondolkodtak, ezért az angolok megegyezésre törekvő, tárgyalásra szóló javaslatát a gyengeség jeleként fogták fel, és ezen felbátorodva az agresszió mellett döntöttek.

feltételezésével ellentétben mégis vállalja a konfliktust, az ellenállást, az „agressziót”⁸.

Ha a másik játékos szándéka kellően komoly, akkor a gyáva nyúl játékot játszó magyar kormány az egyedüli racionális lépést választhatja csak: kitér a konfliktus elől, behódol, azaz eláll eredeti tervétől (BA > AA).

Erre 2010 óta számos példa volt:

- A vasárnapi boltbezárás ügye;
- Diáktiltakozás (un. „Télirózsás Diákforradalom”) Hoffmann Rózsa ellen;
- Internetadó elleni tüntetések;
- A Momentum *Nolimpia* kampánya és népszavazási kezdeményezésének sikere.

Mind a négy esetben a másik játékos lépése a magyar kormány várakozásai szerint a konfliktus eszkalációjához vezetett volna. Erre a magyar kormány elállt eredeti tervétől, kitért a konfliktus elől – lényegében behódolt. Elkerülendő a népszavazást, végül engedélyezték a boltok vasárnapi nyitva tartását; leváltották Hoffmann Rózsát oktatásért felelős államtitkári pozícióból; visszavonták az „internetadót”; elkerülendő a budapesti népszavazást, visszavonták Budapest olimpiai pályázatát.

A tartalomelemzés eredményei arra utalnak, hogy az MTA esetében a magyar kormány várakozása ugyanez volt: egy mellbevágó ultimátummal kezdett (az MTA számára 54 perc ált rendelkezésre a költségvetési törvény véleményezésére), miközben a kormány előzetesen úgy gondolta, hogy az MTA is a gyáva nyúl játékot játssza. Ekkor az MTA számára a kormány ultimátumára a behódolás lett volna a nyilvánvaló válasz. Ezzel szemben az MTA a konfliktus felvállalását kifizetődőbbnek tartotta a behódolásnál. Ekkor az MTA preferenciái az alábbiak voltak (elől a kormány, aztán az MTA lépései):

BA > BB > AA > AB

A magyar kormány nem számított erre. Az MTA ellenállt, felvállalta a konfliktust és ezzel kényszerhelyzetbe hozta Palkovicsot: rákényszerítette saját játékát a magyar kormányra. Az utóbbinak vállalnia kellett a konfliktust (az AA kimenetet).

Ez a helyzet nyilvánvalóan megfigyelhető Palkovics László nyilatkozataiban. Az ultimátum után a helyzet gyors megoldásával számolt, aztán értetlenül állt az MTA ellenállása előtt. „Sérelmezte” ezt, „hangulatkeltésről” beszélt, úgy fogalmazott, hogy az MTA vezetése „hátba támadta” őt, illetve

⁸ A fogolydilemma játékban az AA a játék Nash-egyensúlyi megoldása és domináns stratégiája is.

nehezményezte, hogy az *„Akadémia különböző nyilatkozatokkal próbál nyomást gyakorolni a kormányra”*.

Az alábbiakban néhány idevágó idézetet sorolunk fel (a számok az 1. mellékletben szereplő cikkek sorszámait jelölik. Lásd az M1.1. táblázatot.)

7:

Palkovics sérelmezi, hogy szerinte fenyegető nyilatkozatok hangzanak el az ügyben, és azt is jelzi, hogy az NKFIH-tól is elveszik a kutatásfinanszírozást.

Palkovics az MTA függetlenségét védő tiltakozásokat is sérelmezi. Kóka János 2005-ös MTA elleni támadásával összehasonlítva (az SZDSZ-es miniszter akkor az akadémiai kutatóintézeteknek ment neki) arról beszél, hogy az MTA mostani vezetése mennyivel konfrontatívabb:

Annak idején az Akadémia elnöke a miniszterrel leült a Friderikusz mostban, hogy elbeszélgessenek ezekről a kérdésekről, most tüntetések szerveződnek és fenyegető nyilatkozatok hangzanak el.

14:

Az innovációs és technológiai miniszter a Figyelőnek adott interjújában reagált az MTA körül kialakult hangulatkeltésre, amit a baloldali média gerjesztett. A miniszter az érvek ütköztetésében hisz a tárgyalóasztal mellett, nem pedig a médiafelületeken való üzengetésekben. Palkovics azt is elmondta: az MTA léte garantált.

17:

Palkovics László többször bírálta már az MTA vezetését amiatt, hogy szerinte a sajtóban támadják őt hátba.

A tárgyalás-megszakításra szerdán az ITM ellenközleményben reagált, és megtámadta az MTA vezetését: „Szomorú és sajnálatos, hogy az Akadémia különböző nyilatkozatokkal próbál nyomást gyakorolni a kormányra ahelyett, hogy a hivatkozott dokumentumot tárgyalási alapként kezelnék, érdemi észrevételekkel és javaslatokkal kommentálnák.”

Az MTA lépésének a meglepetésen túl tehát van egy mélyebbre ható következménye is: az MTA képes volt saját játékát Palkovicsra kényszeríteni. Ezzel pedig – úgy véljük – lélektani előnyhöz jutott, hiszen nem az MTA került kényszerhelyzetbe, hanem Palkovics, mivel olyan lépések megtételére (konfliktus, vita) kényszerült, amelyeket mind ő, mind a kormány szeretett volna elkerülni.

3.2. Meglepetés: érzelmi töltésű megnyilatkozások

A meglepetés erejét és a kényszerhelyzet felismerését követő frusztrációt mutatják azok az érzelmi töltést hordozó szavak és kifejezések, amelyeket Palkovics megfogalmazott (világoskékkel kihúzva) miután számára is nyilvánvalóvá vált, hogy a kormány félreértelmezte az MTA preferenciáit és várható magatartását. Érthető a frusztráltság, nem erre, hanem viszonylag gyors megoldásra, az MTA behódolására készülhettek, bár vannak arra vonatkozó jelek is (ezekről később lesz szó), hogy már ekkor is tarthattak attól, hogy az MTA „felébred”, és teljes szervezeti erejével és intellektuális potenciáljával ellenáll.

7:

„...most tüntetések szerveződnek és **fenyegető nyilatkozatok** hangzanak el..”

17:

Palkovics László többször bírálta már az MTA vezetését amiatt, hogy szerinte a sajtóban **támadják őt hátra.**

„**Szomorú és sajnálatos**, hogy az Akadémia különböző nyilatkozatokkal próbál **nyomást gyakorolni** a kormányra ahelyett, hogy a hivatkozott dokumentumot tárgyalási alapként kezelnék, érdemi észrevételekkel és javaslatokkal kommentálnák.”

23a:

"Az elmúlt hónapokat értékelve úgy látom, az MTA igen sokáig félreértelmezte a helyzetet, és párbeszéd helyett **a politikai nyomásgyakorlást** választotta”.

3.3. Negáció: védekezés vagy tényleges szándék

Palkovics megszólalásainak visszatérő eleme, hogy a kormányzat által tervezett átalakítást nem pozitív módon definiálja pl.:

„A szervezeti, intézményi átalakulás után az MTA döntési jogköreit a következőképpen alakítjuk át...”

hanem mindezt negációkon keresztül határozza meg:

„nem történik államosítás, kontrollálni sem akarja a kormány”;

„Nem fog sérülni az MTA autonómiája”

A kormánynak a MTA finanszírozásáról szóló tavaly júniusi döntése és a költségvetési törvény elfogadása óta Palkovics rendszeresen fogalmaz így: tagad egy állítást.

1:

Nem fog sérülni az MTA autonómiája; az MTA továbbra is maga működtetheti az intézményeit, és maga döntheti el, hogy az egyes területekre szánt forrásait hogyan bontja le projektekre, kutatóintézetekre és kutatókra.; „A kormány ebbe nem kíván beleszólni”

2:

„nem történik államosítás, kontrollálni sem akarja a kormány”;

4:

„Senki nem akarja az MTA-t államosítani”;

7:

Palkovics László egyértelművé tette: ez a rendszer nem határozza meg, hogy melyik kutató mit kutasson;

10:

A Magyar Tudományos Akadémia (MTA) finanszírozását érintő intézkedés nem az intézmény autonómiájának megsértését jelenti.

13:

– A kutatások finanszírozásának szempontja a kiválóság és társadalmi hasznosság – fogalmazott a miniszter, aki azt is hangsúlyozta, hogy az Akadémia autonómiáját az alaptörvény szavatolja, amit senki nem akar megsérteni.

20:

„Az az alapelvünk, hogy érték nem veszhet el”

23a:

"Vagyis: az MTA autonómiája nem sérül. Nem vonunk el forrásokat az alapkutatásoktól. Nem lesznek sem működési zavarok, sem finanszírozási problémák. A jó kutatók nem fognak nagyobb számban elvándorolni, mert az új rendszer egyik alappillére, hogy kiválósági alapon támogatunk. S végül: nem fog a jövőben sem marginalizálódni az MTA szerepe, mert az MTA-ra szükség volt, van és lesz is"

Azt gondoljuk, hogy a tagadó forma gyakori alkalmazása mögött két dolog húzódhat meg (akár egyszerre, akár külön-külön):

a) Palkovics tudja, hogy a tervezett átalakítás voltaképpen az MTA autonómiájának csorbítása nélkül nem megvalósítható; sőt nem megvalósítható úgy sem, hogy a kormány valamilyen mélységig bele ne szóljon abba, hogy a kutatók, a kutatócsoportok milyen témákat kutassanak.

Ezeknek a nyilvánvalóan bekövetkező lépéseknek a tagadása voltaképpen *lapsus* és két szándék konfliktusából eredeztethető. (i) A kormánynak ezt a tényleges célját nem szabadna nyilvánosságra hozni, ezt el kellene fedni; (ii) miközben Palkovics is tudja, hogy a tervezett lépések ilyen hatásokkal fognak járni. Ennek feloldása, hogy elmondja a kormánynak igazi célját, de tagadó formában. Ez a kérdés erősen foglalkoztatja. A két intenció közötti feszültség feloldása lehet a tagadó forma alkalmazása. És éppen ezzel árulja el a kormánynak igazi célját (Hasonló a helyzet Fehér Ház tisztviselőjének Bob Woodward kérdésére adott válaszával, amikor egyből cáfol, és a tagadó forma alkalmazásával elárulja, hogy a Fehér Háznak köze lehetett a Watergate betöréshez – lásd e tanulmány mottóját).

b) A másik ok az lehet, hogy Palkovics eleve fél az MTA várható elutasító válaszától, illetve az MTA-val való tárgyalástól magától, és már előre nyugtatni igyekszik a tárgyalófelet. E mögött az állhat, hogy „nem kívánja felébreszteni az alvó oroszlánt”. Tart az MTA tárgyalóinak intellektuális fölényétől, illetve attól, hogy az MTA, felismerve a tényleges kormányzati szándékot, határozott elutasító álláspontra helyezkedik.

Itt kell megemlítenünk egy viszonylag új (februári) fejleményt is. Az egyik kutatóközpont vezetővel folytatott telefonbeszélgetés leiratában közöltek és az ezt követő kormányzati választ.

A telefonbeszélgetésben Palkovics arról szól, hogy *„nincs értelme az ellenállásnak”, „nincs mozgástér”, „mindenképpen keresztülviszi az akaratát”,* illetve *„jelezte, hogy nem építünk arra, hogy őt lecserélik”.*

32:

A telefonbeszélgetésben Palkovics a többi akadémiai kutatóintézeti vezetőnek üzent rajta keresztül, azt kommunikálva, hogy nincs értelme az ellenállásnak.

A mostani telefonbeszélgetésben a miniszter lényegében a kutatóintézeti vezetőknek üzent, amit a közvetítője leiratában úgy adott át, hogy Palkovics nagyon határozott volt, azt érzékeltetve, hogy nincs érdemi mozgástér, mindenképpen keresztülviszi az akaratát.

Jelezte, hogy ne építsünk arra, hogy őt lecserélik – tolmácsolta a miniszter szavait a közvetítő. (Újabb, de kapcsolódó fejlemény: pénteken a Lendület Kutatócsoportok vezetői személyesen Orbán Viktorhoz fordultak, hogy függesse fel Palkovics átalakítási terveit.)

Véleményünk szerint mindezt úgy kell értelmezni, mint Palkovics pozíciójának meggyengülését a kormányzaton belül. Ha ugyanolyan erősnek és biztosnak érezné magát, mint június – december során mindvégig, akkor miért kellene mindezt még külön expliciten is bizonygatnia? Továbbá a „*nincs mozgástér*” éppen arra utal, hogy a kormányzat nem zár ki kompromisszumos javaslatokat sem.

Ezt az értelmezést erősíti, hogy e megszólalása után, valamint annak a tervnek a nyilvánosságra kerülését követően, hogy az egész intézeti hálózatot a kormány elvonná az MTA-tól, a kormány finoman elhatárolódott Palkovicstól:

33:

[Gulyás Gergely] Az Akadémiáról úgy fogalmazott, a terület Palkovicshoz tartozik, ő a sajtóban említett javaslattal nem állt elő a kormánynak. Hogy Gulyás támogatna-e ilyesmit? Nem tudja, mivel nincs konkrét előterjesztés, kevés az információja arról, hogy döntsön. Az a kérdés, hogy a kutatási forrásokat hogyan lehet hatékonyan elkölteni. Palkovics szerint egységes koncepció mellett kell, pályázati formában elkölteni. Eddig nem ez történt. Lehet, hogy MTA egyes részei rosszul járnak, de nem erről az oldalról, hanem hatékonysági oldalról közelítik a kérdést.

Az MTA-t nem akarják átalakítani, intézményhálózatról nincs átalakítási ötlet, mondta az Index kérdésére. A kutatóhálózatoknál finanszírozásbeli átalakítás lehet.

3.4. Értelmetlen és homályos állítások, pseudo-adatok

Palkovics rendszeresen használ értelmetlen vagy homályos értelmű állításokat, valamint pseudo-adatokra alapozódó állításokat érvelése során. Ezen túl rendszeresen használ implicit formában hamis állításokat.

1:

Azokra a társadalmi, gazdasági, műszaki kihívásokra, amelyek a közösség előtt állnak közösen kell egységes megoldást találniuk a tudománynak, az innováció képviselőinek;

Itt nem mondja meg pontosan, nem részletezi, hogy milyen „*társadalmi, gazdasági, műszaki kihívások*”-ra gondol. Azt sem tudjuk, hogy a „*közösség*”-et itt milyen értelemben használja; mi lehet az „*egységes megoldás*”?

5:

Az új költségvetési tervezet célja, hogy a magyar tudós közösség állapodjon meg abban, mely területeket tartja fontosnak, de legyenek olyanok, amelyek valamilyen módon a közösség érdekeit szolgálják;

14:

Az új költségvetés arról szól, hogy a tudósközösség állapodjon meg arról, hogy melyik területeket tartja fontosnak, de legyen benne olyan, ami a közösség érdekeit szolgálja.

A fenti mondat hallgatólagosan azt tételezi fel, hogy az eddigi kutatások, kutatási „*területek*” egyike sem szolgálta semmilyen módon a „*közösség érdekeit*”. Az átalakítás ugyanis azért szükséges, hogy „*legyenek*” olyan területek is, „*amelyek valamilyen módon a közösség érdekeit szolgálják*”.

3:

a szaktárca egységes koordinációjába kerül;

5:

a kormány bizonyos szempontból strukturáltabbá szeretné tenni ezeket a területek a szakmai közösség döntései alapján.

Nem tudjuk, mit jelent pontosan itt az „*egységes koordináció*”, milyen szereplők (intézmények) közötti viszonyt, és milyen folyamatokat. Nem világos, hogy mit jelent itt a „*bizonyos szempont*” és mit is takar a „*strukturáltabbá tenni*” kifejezés.

Úgy fogalmaz, mintha állításai adatokkal, ismert tényekkel lennének alátámasztva – de pontos adatot, ezek forrásával nem adja meg:

5:

Hangsúlyozta, hogy az európai kutatások eredményessége elmarad az észak-amerikai vagy az ázsiai országokétól, s ez indokolja azt is, hogy az európai uniós finanszírozás is egyre jobban fókuszál azon területekre, amelyeken valamilyen elvárás megfogalmazódik. „Határozzuk meg azt a célt, területet amivel foglalkozni akarunk, amiben jók akarunk lenni és azt finanszírozzuk”

14:

Mindenkinek az az érdeke, hogy Magyarország hangsúlyosabban legyen jelen a világ innovációs és tudományos térképén, de az utóbbi években hiába ölt a kormány rengeteg pénzt a kutatásra és innovációra, a ranglistán hátrébb szorultunk.

Van amikor értelmetlen állításokkal indokolja a változás szükségességét:

14:

A miniszter szerint olyan struktúrára és finanszírozási modellre van szükség, amely az ország kutatási és innovációs törekvéseit minden irányból támogatja.

Hogyan lehet egy „ország kutatási és innovációs törekvéseit minden irányból támogatni”?

Több esetben nem a tényeknek megfelelő állításokat fogalmaz meg:

14:

Az Akadémia bizonyos kérdésekben elmozdult a direkt politizálás felé, ami nem az ő dolga. Jó példa erre, hogy elkészült egy tanulmány a duális képzésről, amiről lehet és kell is vitatkozni, de ha ezt úgy publikálják, hogy a kormány nem érti a duális képzés lényegét, akkor az egy politikai állásfoglalás, mivel a kormány egyik oktatáspolitikai eszközét kritizálják politikai alapon.

Ugyanis az Akadémia nem hozott nyilvánosságra olyan tanulmányt, amelyben szerepelt volna „a kormány nem érti a duális képzés lényegét” kitétel. De ugyanez a helyzet az alábbi állítással is:

18:

De ha e tanulmánynak azt a címet adják, hogy rossz a kormány politikai stratégiája, mert a demográfiai problémákat a migrációból kéne megoldani, az politizálás.

– Ha ezzel kiállunk, és azt mondjuk, hogy a kormány rossz családpolitikát folytat, akkor igen. Értékeljen a kutató, csak ne adjon neki politikai töltetet.

Mivel az olvasók nem ismerik, illetve nem tudják megítélni az Akadémia által a közgyűlés elé terjesztett dokumentumokat, ezért nyugodtan állíthatók róluk, hogy „az Akadémia előkészítő anyagai méltatlanok”. Ezt követően hamis állítást fogalmaz meg, amelyet az Akadémia szinte azonnal cáfol:

19:

Mivel Palkovics szerint az Akadémia előkészítő anyagai méltatlanok, nem ült le Lovász László MTA-elnök mellé, inkább összehívott egy saját sajtótájékoztatót, amin meglepő állítást tett: eszerint az MTA vezetése hétfőn elfogadta az ő feltételeit. Ezt az érintettek egy órán belül megcáfolták. Az akadémia finanszírozása még mindig kérdéses.

Egy másik ide tartozó példa az MTA és a kormány közötti tárgyalások lefolyására vonatkozik:

– Ez nem igaz. A kormányhatározatban elfogadott ütemtervnek megfelelően haladunk. Lovász elnök úr egyébként ebben a szobában még nem volt, pedig én már legalább ötször jártam nála. Nem gondolnám, hogy a kormány flexibilitásával gond lenne. Én miniszterként sok időt töltöttem vele, amikor szükséges volt. Ő nem volt itt még egyszer sem.

– Esetleg mert nem kapott meghívást?

– Kapott meghívást.

Az olvasó ebből arra gondolhat, hogy Palkovics hívta tárgyalni magához az MTA elnökét, de utóbbi nem jött el, mivel nem fogadta el Palkovics tárgyalási

javaslatát. Holott a helyzet fordított volt: Az MTA elnöke elment a megbeszélés időpontban a tárgyalásra, de Palkovics – eléggé tiszteletlenül, illetve hatalmát fitogtatva – egy óráig várakoztatta, majd az elnök elment.

26:

Az akadémiai források szerint Palkovics erre nem reagált, de az ITM azt írta a Népszavának, hogy „Palkovics László, ahogy eddig, az átmeneti időszakban és a későbbiekben is minden, a kérdéskörrel kapcsolatos megbeszélésre elmegy, ha meghívást kap rá”.

Ezt a megfogalmazást úgy is lehet értelmezni, hogy Palkovics szívesen elmenne tárgyalni az Akadémiára, de eddig nem kapott meghívót ilyen tárgyalásra. Ez az értelmezés – amit a szöveg nyitva hagy – azonban nem helytálló.

Nem ellenőrizhető állítást közöl, gyakran pseudo-adatokkal:

19:

egyébiránt pedig elmondta, hogy véleménye szerint a magyar tudományos közösség „nem vette elég komolyan az innováció problémáját az elmúlt húsz-harminc évben, a cél ezért a kutatásfinanszírozás alapvető megváltoztatása, ...”

20:

"A kormány nem elvenni, hanem adni akar, ezért jelentősen meg akarja változtatni a kutatásra fordítható összegeket, a kutatási feltételrendszert. Ehhez a struktúrát is át kell tekinteni, az MTA kutatási rendszere pedig lényegében nyolcvan éve nem változott"

22:

Palkovics László szerint a hazai innovációs rendszer jelenlegi állapota messze van azoktól a lehetőségektől, amelyeket a kutatói közösség el tudna érni.

30:

Szerinte azért támadják a kormányt, mert egy régóta működő rendszeren változtat. „Jön valaki, aki azt mondta, hogy lehet ezt jobban működtetni, és ez ellen van egy tiltakozás.”

Nem tudjuk, hogy milyen evidenciák támasztják alá Palkovics véleményét, miszerint a magyar tudományos közösség „nem vette elég komolyan az innováció problémáját az elmúlt húsz-harminc évben”. És nem világos az sem, hogy milyen „*változatlan struktúrára*” gondol, amely régóta/80 éve változatlan?⁹

Továbbá az is megfigyelhető, hogy Palkovics homályban hagyja, hogy egyes új keletű fogalmakat milyen értelemben használ:

21:

A miniszter azt is kiemelte, hogy a jövő év elején kiírják az új pályázatokat a kutatócsoportok finanszírozására és ezek az innovációs ökoszisztéma valamennyi szereplője számára elérhetővé válnak.

⁹ Köztudott, hogy az MTA kutatóhálózata és ösztönzési rendszere jelentős átalakításon ment keresztül 2012-ben az előző Fidesz kormány alatt, Pálincás József MTA elnöksége idején. Lásd például Körösi András: *Tudománypolitikai hátraarc*, mno.hu, <https://bit.ly/2UBLik0>.

Az *innovációs ökoszisztéma* fogalma viszonylag újkeletű¹⁰. Palkovics használja a fogalmat, de nem pontosítja, hogy kutatási pályázatok esetében kiket, milyen szereplőket ért az „*innovációs ökoszisztéma valamennyi szereplője*” megfogalmazás alatt.

Palkovics, ha a nyilvános megszólalásaiból rekonstruáljuk gondolatmenetét, akkor nyilvánvaló logikai hibákat vét. A finanszírozási és a szervezeti átalakításra vonatkozó érvelését az alábbiak szerint foglalhatjuk össze:

A1. a hazai kutatási-innovációs rendszer hatékonysága alacsony, messze van valódi lehetőségeitől; a „tudományos közösség” nem vette komolyan az innováció problémáját; Magyarország hangsúlyosabban legyen jelen a világ innovációs és tudományos térképén, de az utóbbi években hiába ölt a kormány rengeteg pénzt a kutatásba és innovációba, a ranglistán hátrébb szorultunk; az akadémiai kutatóhálózat nem elég hatékony. stb.

A2.; az akadémiai intézményhálózat és finanszírozás egy régóta változatlanul működő rendszer

K. Finanszírozási, szervezeti átalakításra (új struktúrára) van szükség az erőforrások hatékonyabb felhasználása érdekében.

Azaz: ha A1 és A2 akkor K

Palkovics ezen érvelése során hamis állításokból (A1, A2) hibásan következtet. Az A1-et semmilyen ellenőrizhető, tudományosan vitatható evidencia nem támasztja alá, A2 pedig hamis. Palkovics továbbá hallgatólagosan feltételezi, hogy

A2 → A1

Azaz abból, hogy a rendszer régóta változatlanul működik (A2) következik gyengébb tudományos teljesítménye (A1).

Palkovics impliciten még két állapot meglétét feltételezi:

¬A1: magas hatékonyság

¬A2: nem régi, vagyis az új, az általa elképzelt struktúra

Ezek után az átalakítás indokoltságát megalapozó érvelése így néz ki:

¹⁰ Lásd: <https://bit.ly/2ICaCoh>, <https://bit.ly/2PQa2pz>, illetve a magyar GINOP programon belül <https://bit.ly/2H4QzN6>.

Mivel $A2 \rightarrow A1$ ezért, ebből következően $\neg A2 \rightarrow \neg A1$

Azaz: mivel a régi struktúra oka az alacsony hatékonyságnak, ezért az új struktúra magas hatékonyságot fog eredményezni. De ez egy nyilvánvaló logikai tévkövetkeztetés, még hozzá három okból is:

a) A1 egy értelmetlen állítás; A2 pedig nem igaz;

b) Abból, hogy léteznek olyan esetek, amikor A1 és A2 egyszerre fennáll, még nem következik, hogy A2 esetén A1 mindig igaz. (Sok esetben, amikor A2, és A1 is igaz, abból még nem következik, hogy az $A2 \rightarrow A1$ összefüggés igaz)¹¹;

c) ha igaz lenne is $A2 \rightarrow A1$, akkor és csak akkor lenne igaz ebből következően $\neg A2 \rightarrow \neg A1$ is, ha $A1 \equiv A2$, vagy $A1 \leftrightarrow A2$. Az első esetben egy fogalmi képtelenséghez jutnánk (az „alacsony hatékonyság” fogalma azonos lenne a „régis struktúra” fogalmával), a második esetben pedig azt is el kellene fogadnunk, hogy az alacsony kutatói hatékonyság eredményezi a régi akadémiai intézményhálózat és finanszírozás régóta változatlanul működő rendszerét, ami pedig nehezen elképzelhető. Ha A1 nem ekvivalens A2-vel, akkor az $A2 \rightarrow A1$ állításból a logika szabályai szerint nem $\neg A2 \rightarrow \neg A1$, hanem $\neg A1 \rightarrow \neg A2$ következik¹², amely azonban az MTA-val összefüggésben teljesen más lépéseket indokolna (ha magas a tudomány hatékonysága, akkor új az intézményi struktúra), mint amit a kormány és Palkovics elképzel.

Az (a) fennállása azt jelenti, hogy mivel a homályos/ értelmetlen állításokból levont következtetés értelmetlen [11], ezért Palkovics következtetése is értelmetlen.

De fogadjuk el, hogy A1 és A2 értelmesek, igazak, és empirikusan alátámasztottak! Ekkor csupán abból következtetni $A2 \rightarrow A1$ összefüggésre, hogy a két jelenség sok esetben egymást kíséri, együtt fordul elő, a logikai tévkövetkeztetések egy szép példája. Boudon [3] ezt azon a példán keresztül tárgyalja, amikor egy keresztábra egy cellájának ismeretében (pl. 100 megfigyelt emberből 30 tüdőrákos és dohányzik is) vonunk le hibásan következtetést a két dolog oksági kapcsolatára vonatkozóan (a dohányzás oka a tüdőráknak). Boudon az ilyen következtetési sémát a *szubjektív racionalitás*, Kahneman [7] pedig a *gyors gondolkodás* fogalmával írja le.

De ha még el is fogadjuk, hogy létezik $A2 \rightarrow A1$, ebben az esetben csak akkor fogadhatnánk el, hogy ebből következik $\neg A2 \rightarrow \neg A1$, ha A1 és A2 ekvivalens

¹¹ Abból, hogy sok vízben élő állat hal nem következik, hogy minden vízben élő állat hal.

¹² Lásd erről például Urbán [15].

lenne, illetve kölcsönösen hatnának egymásra. Az előbbiről láttuk, hogy képtelenséghez vezet, az utóbbi pedig tautológia, vagy másképpen: Palkovics eleve feltételezi, amit bizonyítani szeretne (magasabb tudományos hatékonyság \equiv az MTA új struktúrája). Szóval Palkovics – illetve rajta keresztül a kormányzat - érvelése három szinten, három nézőpontból is hibás.

Még egy hibára, illetve egy – a társadalmi jelenségekre is vonatkozó – törvényszerűségnek a fel nem ismerésére, illetve tagadására kell felhívunk a figyelmet.

Palkovics argumentációjának központi eleme (a „ \Rightarrow ” itt a folyamatot, az egymásra következő lépéseket jelöli) az alábbi séma:

Alacsony kutatói/kutatási hatékonyság \Rightarrow „kiemelt területek” meghatározása \Rightarrow erőforrások koncentrálása \Rightarrow magasabb kutatói/ kutatási hatékonyság.

Nem tudjuk, hogy Palkovics milyen indikátorral mérné a „kutatói / kutatási” hatékonyságot, de a tudományban az egyik bevett mód a publikációs aktivitást, mint mérőszámot figyelembe venni¹³. Ha a publikációs aktivitást az egy főre jutó angol nyelvű referált cikkek számával mérjük (ne foglalkozzunk most ennek az impakt faktor szerinti súlyozásával), akkor nyilvánvaló, hogy a szerzőknek a publikáció száma szerinti megoszlása az un. Zipf, vagy Lotka megoszlást fogja követni [17]. Nemcsak a természettudományban, hanem a társadalomtudományban is, nemcsak külföldön, hanem Magyarországon is¹⁴, és nemcsak a múltban, hanem a jövőben is -- mindig.

Közkeletű laikus gondolkodás az, hogy vágjuk le az eloszlás végét (vonjuk meg a pénzt a keveset teljesítőktől, mert akkor csak a „jól teljesítők” maradnak, tehát automatikusan nőni fog a kutatói hatékonyság). Ez a gondolkodás nem veszi figyelembe azt, hogy a kimagasló teljesítmények is a kutatói közösségen belüli interakciókból születnek és a kimagasló teljesítmények szükséges, de nem elégséges feltétele a mögöttük létező kutatók és kutatások sokasága¹⁵.

¹³ Egy másik közkeletű mutató a független (önhivatkozásoktól tisztított) idézettség számítása. Az MTA mindkét mutatót alkalmazza.

¹⁴ Erre két magyar társadalomtudományi példa: [6] [13]. A magyar tudományometriai kutatásokról lásd Vinkler [16] összefoglaló ismertetését.

¹⁵ Jól illusztrálja e gondolkodás tarthatatlanságát az alábbi vicc: Zsdanov elvtárs (<https://bit.ly/2HG4Pw6>), Sztálin elvtárs, a szovjet filmművészet minősége és a Lotka eloszlás. „Sztálin elvtárs szenvedélyesen szerette a filmeket. A dácsájába is beépített egy mozit, ahol minden abban az évben elkészült szovjet film mellett az Amerikában készült leghíresebb filmeket is levetítette. Sztálin elvtárs egyszer egy szovjet film megnézése után magához kérette Zsdanov elvtársat és megkérdezte tőle: -- Zsdanov elvtárs, kérem mondja meg, hogy hány film is készül évente a Szovjetunióban?” – „Hááát, évente több mint száz, Sztálin elvtárs” –felelte Zsdanov elvtárs. -- És mondja csak Zsdanov elvtárs, ezek közül hány film jó? -- Hááát, nagyjából tíz... -- ...Na látja, Zsdanov elvtárs, akkor jövőre csak ezt a tíz filmet készítsék el!”

Nem lehet úgy gondolkodni, hogy vágjuk le az eloszlás végét. „Vágjuk le a vadhajtságokat”, hogy az Akadémia életképesen fejlődjön a jövőben. Azaz, bocsássuk el a ma keveset publikáló szerzőket, szüntessük meg a számunkra „értéktelen” kutatási aktivitást és koncentráljuk az erőforrásokat a már sikeres szerzők témáira, az ő kutatási területei legyenek a „kiemelt területek” amelyek javítanak majd a magyar tudomány „hatékonyságán”. Ezzel ugyanis nem mást, mint a magyar tudományos potenciált csonkítanánk meg, mégpedig hosszú távra. Évekkel ezelőtt, a maihoz hasonló helyzetben, Braun Tibor ezt nagyon világosan megfogalmazta:

„Végül kimondhatjuk, hogy Lotka, Pareto és Bradford fent említett "törvényei" olyan statisztikai eloszlásokra vezethetők vissza, mint azt e cikk elején Zipf esetében már említettük.

Az említett törvények (eloszlások) egyik tulajdonsága feltétlenül említésre érdemes, és ez a tudományos kutatásra vonatkozóknál különleges fontossággal bír. Bár ezek nem természeti törvények ugyan, de a társadalmi jelenségek objektív törvényei. Hatásuk nem befolyásolható és nem szüntethető meg. Jelenlétüket óhatatlanul tekintetbe kell vennünk, és azokat olyan segédismeretekként kell kezelnünk, amelyek kiegészíthetik szubjektív vélekedéseinket, miniszter úr.

Felhívnanék a döntéshozók figyelmét arra, hogy mint említettük, Lotka törvénye (eloszlása) a többi eloszláshoz hasonlóan objektív társadalmi törvényszerűség. Amennyiben valamely intézménytől pl. valaki azt várná el, hogy az oly módon növelje az egy főre eső kutatási termelékenységét, hogy váljon meg az alacsony termelékenységű kutatóitól, bizonyos idő múlva azt tapasztalná, hogy újra létrejönne a kutatók termelékenységének említett Lotka-féle eloszlása.” [4]

Azt gondoljuk, hogy Palkovics fent bemutatott érvelési technikái

- a homályos fogalmak,
- a homályos és értelmetlen állítások használata,
- a pseudo-adatokra való támaszkodás,
- a logikai tévkövetkeztetések és
- az érvelési hibák

nem véletlenek és nem biztos, hogy azt jelentik, hogy kimondójuk nem is tudna másképpen, érthető, világos módon fogalmazni. Bár az utóbbi lehetőséget sem lehet teljes mértékben kizárni, mégis azt gondoljuk, hogy ezek a technikák inkább egy tudatos stratégia részei lehetnek. Ezeket alkalmazva ugyanis a megfogalmazó három célt tud egyszerre elérni:

(i) Egyrészt „belassítja” a másik tárgyaló felet, hiszen az hatalmas erőfeszítéseket fog tenni, hogy racionalizálja, megértse, hogy Palkovics mit is mondott a nyilatkozataiban, vagy az MTA delegációjával folytatott tárgyalásai során¹⁶. Ezzel erőforrásokat köt le a másik tárgyalófélnél, félrevezeti, mert ennek tagjai az állításai értelmezésével lesznek elfoglalva, ahelyett, hogy egy saját hatékony tárgyalási stratégiát alakítanának ki.

(ii) Másrészt összezavarja a tárgyalópartnereket, mivel egy homályos állítás nyilvánvaló tulajdonsága, hogy egyszerre többféleképpen értelmezhető. A többféle értelmezés aztán vitát szülhet az MTA-t képviselő tárgyalópartnerek között. Segít megosztani a tárgyalódelegáció tagjait, akik aztán azon kezdenek vitatkozni, hogy ez vagy az az állítás mit is jelentett? Palkovics mit is értett alatta?

(iii) Ez a technika nagyon jól szolgál védekezésül is: ha attól tart valaki, hogy empirikus adatokra vonatkozó, vagy logikai vitákba keveredik, amelyek egyikénél sem érzi jónak az esélyeit, akkor érdemes homályosan fogalmaznia, olyan adatokat, tanulmányokat idéznie amelyek nincsenek is, stb. – mivel ez a technika megvédi az ilyen vitáktól. A *hablaty* véd attól, hogy részletes és alapos vita alakulhasson ki, hogy analitikus eszközökkel ízekre lehessen szedni az érvelést, illetve meg lehessen kérdőjelezni a citált pseudo-adatok értelmét és relevanciáját¹⁷.

¹⁶ E mögött a magatartás mögött az alábbi megfontolások állnak: a) Palkovics akadémikus, b) az akadémikusok okos emberek, c) az okos emberek mindig helytálló és logikailag helyes állításokat fogalmaznak meg, d) a-ból, b-ből és c-ből következően „Palkovics nyilvánvalóan helytálló és logikailag helyes állításokat és összefüggéseket fogalmaz meg”. e) Mégsem értem, amit Palkovics mond, tehát f) „mivel a d) igaz, ezért csak bennem lehet a hiba”. Ezért g) „erőfeszítéseket kell tennem, hogy megértsem; meg kell tudnom érteni, hogy mit is mond”. Természetesen a kiindulópont lehet hibás: egyáltalán nem biztos, hogy c) minden esetben fennáll.

¹⁷ Robin [12] szerint az inkonzisztencia és a homályosság az újkonzervatív diskurzus egyik fontos jellemzője. Nézete szerint például Donald Trump megnyilatkozásai nem véletlenül inkonzisztensek, illetve érthetetlenek, hanem az ilyen megnyilatkozások egy tudatos stratégia részét képezik.

3.5. Ellenállás = politizálás = helytelen cselekedet

Palkovics viszonylag kevésszer említi megnyilatkozásaiban a „politikai”, „politika”, „politizál” szavakat. Amikor említi őket, akkor inkább negatív értelemben használja őket, mint helytelen, kerülendő jelenséget, vagy magatartást.

14:

Az Akadémia bizonyos kérdésekben elmozdult a direkt politizálás felé, ami nem az ő dolga.

Amikor azt mondja, hogy *„Akadémia bizonyos kérdésekben elmozdult a direkt politizálás felé”* akkor ez az állítása arra vonatkozik, hogy az MTA kinyilvánította ellenvéleményét a kormányzati tervekkel szemben. A *„direkt politizálás”* talán azt jelenti, hogy nemcsak a színpalak mögött egyezkedik az MTA a kormánnyal, hanem véleményét a kormányzati tervekről a nyilvánosság elé is tárja – és ez helytelen Palkovics szerint.

Amikor a kormány tárgyalási szándékával szemben *„egy politikai helyzet generálódásáról”* beszél, akkor ez azt is jelenti, hogy úgy érzi, kezd kicsúszni az irányítás a kezei közül és mivel az MTA ellenvéleményt fogalmazott meg, borul az eredetileg elgondolt terv:

5:

Az innovációs miniszter úgy vélte, ebben a pillanatban az látszik, hogy a kormány tárgyalási és „tisztán szakmai szándékaival szemben” egy politikai helyzet generálódik

Ezt az értelmezést támasztja alá, hogy az MTA-val folytatott tárgyalásokat *„felesleges vitáknak”* tekinti, amelyek a *„cselekvőképtelenséggel”* egyenértékűek.

23a:

Az elmúlt hónapok felesleges vitákkal és „cselekvőképtelenséggel” teltek, ezáltal elszalasztottuk annak a lehetőségét, hogy az új modell 2019 januárjától bevezethető legyen.

Az, hogy az MTA védi saját érdekeit, és véleményének különböző nyilvános fórumokon hangot ad a „politikai nyomásgyakorlás” megnyilvánulásának tekinti:

23:

az Akadémia terelte politikai síkra a vitát: "Az elmúlt hónapokat értékelve úgy látom, az MTA igen sokáig félreértelmezte a helyzetet, és párbeszéd helyett a politikai nyomásgyakorlást választotta.

30:

Azok a hírek, hogy „lekapcsolják a villanyt”, hogy egy politikai akció része – tette hozzá a miniszter. Palkovics László szerint arról van szó, hogy a kormány nem az eddigi módon akarja finanszírozni az MTA kutatásfinanszírozási rendszerét.

E téren egyre élesebben fogalmaz, 2019 januárra pedig teljesen átveszi a kormányzati propaganda média szóhasználatát (aki ellentmond a magyar kormánynak, az sörösista):

32:

A miniszter a korábbiakhoz hasonlóan most is azt hangsúlyozta: az MTA hibája, hogy nem keresi a megegyezést, nem lehet velük érdemben tárgyalni, politizálnak, ami miatt „a CEU-ra hasonlít a helyzet”. Azt hadüzenetnek tekinti a kormány, hogy sörösista rendezvény volt az egyik MTA kutatóközpontban – utalt Palkovics a MTA Humán Tudományok Házában tartott dolgozói fórumra, lesörösistázva az ott mások mellett megszólaló, ellenzékibb hangvételű Stádium 28 Kör akadémikusait.

Véleményét az alábbi lépéseken keresztül rekonstruálhatjuk:

Az MTA nem helyesli a kormányzat terveit és ennek nyilvánosan is hangot ad; az Akadémia kutatói nyilvánosan kritizálják Palkovics állításait, gondolatmenetét.

azaz

az MTA nyilvánosan ellentmond a kormánynak

azaz

az MTA „politizál”

miközben

a „politizálás” nem kívánatos, kerülendő

Vagyis:

Az MTA nyilvánosan ellentmond a kormánynak = az MTA „politizál”, ahol a „politizál” egy nem kívánatos, kerülendő magatartást jelöl. Vagyis nem kívánatos, kerülendő ellentmondani a kormánynak.

Több megnyilatkozásában kifejtette, hogy a kutatók, mivel „közösségi” forrásokat használnak, nem „politizálhatnak”. Itt a „politizálás” alatt a kormányzati szakpolitikák kritikáját érti:

14:

Jó példa erre, hogy elkészült egy tanulmány a duális képzésről, amiről lehet és kell is vitatkozni, de ha ezt úgy publikálják, hogy a kormány nem érti a duális képzés lényegét, akkor az egy politikai állásfoglalás, mivel a kormány egyik oktatáspolitikai eszközét kritizálják politikai alapon. Az ő dolguk a magyar társadalom nagy ügyeiben való tudományos tanácsadás és iránymutatás.

18b:

- A Magyar Narancsnak azt mondta, az MTA kutatóintézetei közösségi forrásokat használnak, így elvárható, hogy ne politizáljanak.
- Ezt így gondolom, igen.
- Mit ért politizálás alatt? Ha egy kutató megnézi, hány gyerek született az adott kormány hatalomra kerülése előtt, illetve az után, és az első szám nagyobb, mint a második, és ha levonja azt a következtetést, hogy a kormány erőfeszítései eredménytelenek, az politizálás?

- Ez így kutatás. De ha e tanulmánynak azt a címet adják, hogy rossz a kormány politikai stratégiája, mert a demográfiai problémákat a migrációból kéne megoldani, az politizálás. Ha az Akadémia egyik jeles kutatója elmegy Brüsszelbe, és ott azt mondja, hogy a kormány a közigazgatási bíróságok bevezetésével antidemokratikus rendszert vezet be, az politizálás.
- Térjünk vissza a példára: ha a kutató a két szám összehasonlítását értelmezi, az már politizálás?
- Ha ezzel kiállunk, és azt mondjuk, hogy a kormány rossz családpolitikát folytat, akkor igen. Értékeljen a kutató, csak ne adjon neki politikai töltetet.

Ez azt is jelenti, hogy aki az államtól kap pénzt és nem politikai párt és nem maga a kormány, az Palkovics szerint nem „*politizálhat*” (azaz nem mondhat ellent a kormánynak).

3.6. Koncepció és kommunikáció

Palkovics megnyilatkozásaiból kiviláglik, hogy az ITM-nek a finanszírozás illetve az MTA kutatói intézményhálózatának átalakítására vonatkozó terveit az érintettekkel nem nyilvánosan elérhető és véleményezhető dokumentumok, átalakítási koncepciók, illetve az új, kialakítandó intézményrendszer szereplőit és működési folyamatait leíró tervek alapján ismerteti. Elképzeléseit jobbra sajtónyilatkozatokon, sajtótájékoztatókon, az MTA vezetőinek tartott előadásokon (ppt prezentációk), személyes beszélgetéseken, illetve telefonhívások leiratain keresztül fogalmazza meg.

1:

A miniszter szerint a költségvetési törvénytervezet technikai jellegű, az MTA továbbra is maga működtetheti az intézményeit, és maga döntheti el, hogy az egyes területekre szánt forrásait hogyan bontja le projektekre, kutatóintézetekre és kutatókra.

„A kormány ebbe nem kíván beleszólni”

2:

„nem történik államosítás, nem lesz kevesebb pénze az akadémiának, és kontrollálni sem akarja a kormány”.

tartalmi átalakításra készülnek: a kérdésre, hogy döntenek el, hogy mibe szól bele a kormány az összegek koordinálásakor, Palkovics azt mondta, erre felállítanak majd egy tudósokból álló bizottságot, amiben nem lesznek politikusok és kormánytagok, és ők fogják eldönteni, a pénzek kinek és hova mennek.

14:

Az innovációs és technológiai miniszter a Figyelőnek adott interjújában reagált az MTA körül kialakult hangulatkeltésre, amit a baloldali média gerjesztett. A miniszter az érvek ütköztetésében hisz a tárgyalóasztal mellett, nem pedig a médiafelületeken való üzengetésekben. Palkovics azt is elmondta: az MTA léte garantált.

Az ITM létrehozásával a kormánynak az a szándéka, hogy kiderüljön, miként lehet a központi forrásokat a leghatékonyabb módon a tudományos kutatásokra fordítani, nem vonva kétségbe az alap kutatások jelentőségét és létfontosságát.

15:

Ezen a miniszter az MTA elnökének rendelkezésére bocsátott egy munkaanyagot azzal, hogy ezt az Elnökség tagjainak rendelkezésére bocsáthatja. A munkaanyagból egyértelműen kiderül, hogy ez nem a Kormány álláspontja" - fogalmaz a közlemény. Úgy tudjuk, hogy Palkovics említett munkaanyaga az

utolsó csepp volt a pohárban. Ennek része ugyanis, hogy a kormány elvenne bizonyos akadémiái intézményeket az MTA-tól, és többet egyetemek alá sorolnának, de van olyan is, amit megszüntetnének. Ezt a közlemény is megerősíti.

Az eddigiekhez képest teljesen új szempontokat is tartalmazó munkaanyagból többek között kiderül, hogy az MTA kutatóintézet-hálózatából egyes kutatócsoportok vagy teljes intézetek egyetemi fenntartásba kerülnének. Más kutatóintézetek egy másik kutatóhálózathoz kerülnének, illetve megszűnnének. Az MTA fenntartásában maradó intézetek "konszolidáción és profiltisztításon" mennének át. Mindez idén decemberig lezajlana Palkovics László elképzelései szerint.

16:

Palkovics közölte: a Közgazdaságtudományi Intézetet meg kell szüntetni

Éles ellenállást váltott ki a Magyar Tudományos Akadémián, hogy a tudományos területet felügyelő miniszter el akarja venni az MTA kutatóintézet-hálózatának harmadát, egyes intézeteket pedig teljesen meg akar szüntetni. Erről Palkovics egy Powerpoint-prezentációt adott át hétfőn egy konferencián Lovász László MTA-elnöknek. Másnap összeült az MTA elnöksége, és deklarálták, hogy ezt nem tekintik tárgyalási alapnak, Palkoviccsal ezután megszakítják a tárgyalásokat.

17:

Egy más célra készült, kinyomtatott powerpoint-prezentációból tudta meg hétfőn a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) vezetése, hogy Palkovics László minisztériuma feldarabolná az akadémiái kutatóintézmény-hálózatot, egyes intézményeket teljesen meg is szüntetnének. Az MTA elnöksége ezután úgy döntött, befejezi a tárgyalásokat a minisztériummal, a velük közölt munkaanyagot nem fogadják el tárgyalási alapnak.

22:

Az az alapelvünk, hogy érték nem veszhetsz el"

Palkovics László tegnap sajtótájékoztatót tartott, amelyen hangsúlyozta: az előzetes tervek ellenére azért nem ment el az MTA rendkívüli közgyűlésére, mert a testület elé olyan anyagok kerültek, amelyek méltatlanok az Akadémia közgyűléséhez. A miniszter szavai szerint a kormány fontosnak tartja, hogy a hazai kutatás-fejlesztési és innovációs rendszer átalakításakor az átmeneti időszakban is lehetővé tegye az MTA zavartalan működését, hiszen alapelvünk, hogy érték nem veszhetsz el. Ennek megfelelően a kormány biztosítani fogja a kutatóintézetekben dolgozók bérét mindaddig, amíg az új struktúra a tervek szerint jövő áprilusra létrejön.

32:

Palkovics üzent: teljesen elveszi a kutatóintézeteket az MTA-tól

Az Index birtokába került egy tájékoztató, amelyben Palkovics László innovációs és technológiai miniszter megüzente az akadémiái kutatóintézeti vezetőknek, hogy mi a terve az MTA-val. A tervzet minden eddiginél radikálisabb: szavai szerint Palkovics teljesen elvonná a Magyar Tudományos Akadémia kutatóintézeteit, az MTA-t kiüresítené, érdemi kompromisszumra nem hajlandó. Az Akadémia szétverésének mesterterve egy miniszteri telefonbeszélgetésből.

Az Intézethálózatot el kell szakítani az MTA vezetésétől, a köztestülettől, önállóvá kell tenni. Az MTA köztestület semmilyen közvetlen befolyással nem lehet a rendszer működésére – üzent Palkovics László IT-miniszter az MTA kutatóintézeti vezetőinek. Ez azt is jelenti, hogy Palkovics szembemegy saját korábbi ígéretével, és teljesen elvonná a Magyar Tudományos Akadémiától az összes kutatóintézetet.

Nem tudjuk, hogy ennek a kommunikációs módszernek mi lehet az oka. Nem kizárt, hogy az ITM-ben nem is született semmilyen részletes elemzés sem a mai magyar kutatási-innovációs helyzetről, sem arról, hogy milyen lesz és hogyan is tervezi működtetni az új kutatási és kutatás-finanszírozási rendszert a minisztérium, amelynek majd az MTA is egy szereplője lesz. Hol lesz ebben

a mai szereplők és procedúrák helye, és milyen új szereplőket (intézményeket) és procedúrákat kívánnak létrehozni? Ilyen konceptuális elemzés léte-re nem utalnak Palkovics megnyilatkozásai - nem láttuk ennek nyomát¹⁸. Talán ez a tény is magyarázhatja a miniszter megszólalásának azon jellemzőit (bizonytalanságra, félelemre utaló megfogalmazások, a tényleges szándékok elrejtésére törekvés, homályos megfogalmazások) amelyek kiolvashatók a sajtó elemzett cikkeiből.

¹⁸ Különös ez annak fényében, hogy a magyar kormány 2018. október hozott határozata [1481/2018. (X. 4.) Korm. határozat a kutatási, fejlesztési és innovációs rendszer intézményrendszerének és finanszírozásának átalakításáról, ld. <https://bit.ly/2UIfkCC>] több olyan pontot is tartalmaz, amely elengedhetlenné teszi egy ilyen koncepció kialakítását és nyilvánossá tételét.

Irodalom

- [1] Antal, L. 1976. *A tartalomelemzés alapjai*. Budapest: Magvető Kiadó.
- [2] Boudon, R. 1979. *La logique du social*. Paris: Hachette.
- [3] Boudon, R. 1990. *L'art de se persuader des idées douteuses, fragiles ou fausses*. Paris: Fayard.
- [4] Braun, T. 2006. "Az akadémia körüli vita." *Élet és Irodalom*, L. évfolyam 36. szám, 2006. szeptember 8. <https://bit.ly/2T3ubLc>
- [5] CRCB. 2018. *The impact of Russia's state-run propaganda apparatus on online media in Hungary - 2010-2017*. March 19, 2018. CRCB: Budapest. <http://www.crcb.eu/?p=1350>
- [6] Cselényi, E. 2009. Publikációs és idézettségi aktivitás a Politikatudományi Szemle hasábjain, *Politikatudományi Szemle*, XVIII/3. 59–87. pp.
- [7] Kahneman, D. 2011. *Thinking, Fast and Slow*. Penguin Books: London.
- [8] Kimberly A. Neuendorf. 2002. *The Content Analysis. Guidebook*. Thousand Oaks, California: SAGE
- [9] Krippendorff, K., M. A. Bock (eds.). 2009. *The Content Analysis Reader*. Thousand Oaks, California: SAGE
- [10] Kovács, É., Tóth, I. J. 1992. "Ki mit mondott 1990-ben? Választási pártprogramok tartalomelemzése" (What did they say in 1990? Content analysis of political party programs), *Politikatudományi Szemle*, Vol. 1. No. 1. pp
- [11] Margitay, T. 2007. *Az érvelés mestersége*. Második, javított kiadás. Budapest: Tipotex.
- [12] Robin, C. 2018. *The Reactionary Mind*. Second Edition. New York, NY: Oxford University Press.
- [13] Such, Gy., Tóth, I. J. 1989. "A magyar közgazdaságtudomány a Közgazdasági Szemle tudományometriai vizsgálatának tükrében" *Közgazdaságtudományi Szemle*, XXXVI. évf., 1989 10. sz. 1163–1241. o
- [14] Snyder, G. 1971. "Prisoner's dilemma and Chicken models in international politics". *International Studies Quarterly*, 15, 1971, pp. 66-103.
- [15] Urbán, J. 2006. *Matematikai logika*. Ötödik kiadás. Budapest: Műszaki könyvkiadó.
- [16] Vinkler, P. 2008. "Tudományometriai kutatások Magyarországon." *Magyar Tudomány*, 11. szám. 1372-1380. o.
- [17] Vlachý, J. "Frequency distributions of scientific performance a bibliography of Lotka's law and related phenomena". *Scientometrics*, September 1978, Volume 1, Issue 1, pp 107–130.
- [18] Weber, R. Ph. 1990. *Basic Content Analysis. Second Edition*. Newbury Park, California: SAGE

Mellékletek

M1. Palkovics László megszólalásait tartalmazó cikkek és szövegek

A megfigyelt időszak alatt 504 cikkben szerepelt az “MTA” szó a megfigyelt portálokon. Ezen belül 34 cikk ismertette valamilyen mértékben, illetve idézte közvetlenül Palkovics László innovációs és technológiai miniszter véleményét az MTA tervezett átalakításáról. Az alábbiakban csupán e szövegrészteteket soroljuk fel. Az egyes sorszámok a megfigyelt és elemzett cikkek sorszámaira mutatnak. Pl. 1-es sorszámú cikkidézett az 1-es sorszámú cikkből származik.

A megfigyelt cikkeket kiegészítettük pár olyan cikkel, amelyek fontos információkat tartalmaznak (interjú, illetve az MTA rendkívüli közgyűlésén el nem mondott beszéd részletei) Palkovics László véleményéről.

A szögletes zárójelekben [] írottak a kutatók megjegyzései.

M1.1. Összefoglaló táblázat

	id		site
1	3128159	https://magyaridok.hu/gazdasag/egyseges-innovacios-es-tudomanypolitikai-strategia-jon-letre-3198271/	magyaridok.hu
2	3053307	https://index.hu/tudomany/2018/06/15/az_mta_kiall_a_fuggetlensegeert_a_kormany_tervezetivel_szemben/	index.hu
3	3127933	https://magyaridok.hu/belfold/fuggetlenseget-felti-az-akademia-vezetese-3201853/	magyaridok.hu
4	3127914	https://magyaridok.hu/belfold/palkovics-laszlo-nem-serti-az-mta-autonomiajat-a-tervezett-torvenymodositasi-3204454/	magyaridok.hu
5	3127683	https://magyaridok.hu/belfold/palkovics-a-kormany-nem-akar-beleszolni-mely-teruletokra-forditja-forrasait-az-akademia-3211420/	magyaridok.hu
6	3127610	https://magyaridok.hu/belfold/a-kormany-nem-akarja-az-mta-iranyitasat-atvenni-3212137/	magyaridok.hu
7	3050200	https://index.hu/tudomany/2018/07/06/palkovicsnak_elfogadhatatlanok_az_mta_alternativai/	index.hu
8	3125384	https://magyaridok.hu/belfold/palkovics-laszlo-prioritasok-kellenek-a-kutatasi-forrasok-elosztasahoz-3268958/	magyaridok.hu
9	3136980	http://888.hu/article-az-akademia-nem-forditotta-hasznos-es-fontos-celokra-az-adofizetok-penzet	888.hu
10	3090181	http://www.origo.hu/itthon/20180724-palkovics-laszlo-magyarorszag-nem-ert-egyet-az-unios-koltsegvetes-jelenleg-eloterjesztett-formajaval.html	origo.hu
11	3123223	https://magyaridok.hu/gazdasag/magyarorszag-nem-ert-egyet-az-unios-koltsegvetes-jelenleg-eloterjesztett-formajaval-3326228/	magyaridok.hu
12	3047353	https://index.hu/belfold/2018/07/24/magyarorszag_nem_ert_egyet_az_unios_koltsegvetessel/	index.hu
13	3122990	https://magyaridok.hu/belfold/domokos-a-tamogatas-teren-teved-az-mta-3329330/	magyaridok.hu
14	3062773	http://www.origo.hu/itthon/20180817-palkovics-laszlo-interju-itm.html	origo.hu
15	3040380	https://index.hu/techtud/2018/09/11/az_mta_szerint_elakadtak_a_targyalasok_palkoviccsal/	index.hu
16	3040105	https://index.hu/techtud/2018/09/13/tavozoban_kozolte_palkovics_hogy_a_kozgazdasagtudomanyi_intezetet_meg_kell_szuntetni/	index.hu
17	3039787	https://index.hu/techtud/2018/09/15/lovasz_laszlo_mta_palkovics_kutatointezetek_feldarabolasa/	index.hu
18	3032868	https://index.hu/belfold/2018/10/31/palkovics_laszlo_ceu_mta_interju_168ora/	index.hu
19	3027354	https://index.hu/techtud/2018/12/06/mta_lovasz_laszlo_palkovics_megallapodas/	index.hu
20	3061042	http://www.origo.hu/itthon/20181206-a-kormany-a-kutatok-mellett-all.html	origo.hu
21	3106493	https://magyaridok.hu/belfold/palkovics-laszlo-a-kormany-a-kutatok-mellett-all-3740711/	magyaridok.hu
22	3106361	https://magyaridok.hu/belfold/az-az-alapelvunk-hogy-ertek-nem-veszhet-el-3741665/	magyaridok.hu
23	3026982	https://index.hu/techtud/2018/12/09/palkovics_bekulni_ment_volna_az_mta-ra_aztan_megmondolta_maqat/	index.hu
24	3025232	https://index.hu/techtud/2018/12/20/mta_magyar_tudomanvos_akademia_level_palkovics/	index.hu
25	3103491	https://magyaridok.hu/belfold/uj-vezetok-az-mta-kutatointezet-halozataban-3815693/	magyaridok.hu
26	3022662	https://index.hu/techtud/2019/01/10/palkovics_laszlo_elutasította_az_mta-t/	index.hu

27	3022021	https://index.hu/techtud/2019/01/14/mta_vs_kormany_palkovics_torvenytelen_mulkodes_kutatointezetek_rezsi_alaptamogatasa/	index.hu
28	3101738	https://magyaridok.hu/qazdasag/itm-sikeres-nemzetkozi-mintak-alapjan-ujulhat-meg-a-hazai-kutatointezeti-halozat-3861395/	magyaridok.hu
29	3164191	https://index.hu/techtud/2019/01/28/mta_vs_kormany_palkovics_tudomanyhaboru/	index.hu
30	3168343	https://magyaridok.hu/belfold/palkovics-laszlo-nincs-bajban-a-tudomany-magyarorszagon-3912326/	magyaridok.hu
31	3163017	https://index.hu/techtud/2019/02/04/mta_akademiai_dolgozok_foruma_palkovics_zsarolas_tudomany/	index.hu
32	3162349	https://index.hu/techtud/2019/02/08/palkovics_meguzente_teljesen_elveszi_az_kutatointezeteket_az_mta-tol/	index.hu
33	3162392	https://index.hu/belfold/2019/02/08/kormanyinfo_gulyas_gergely_hollik_istvan/	index.hu
34	3162255	https://index.hu/techtud/2019/02/09/elolancot_vonnak_az_mta_epulete_kore_kedden/	index.hu

M1.2. Idézetek, megszólalások

Kulcsszavak:

hatékonyság
koordináció
közösség
innováció
autonómia
kontroll / államosítás
ökoszisztéma

1 – 2018. június 14. (magyaridok.hu)

Az erőforrások hatékonyabb felhasználására, az eredményesség érdekében erőteljesebb koordinációra van szükség. Azokra a társadalmi, gazdasági, műszaki kihívásokra, amelyek a közösség előtt állnak közösen kell egységes megoldást találniuk a tudománynak, az innováció képviselőinek – tette hozzá. Így a kutatásokra szánt forrásokat egy helyen tervezzük

Nem fog sérülni az MTA autonómiája

A kormány célja biztosítani azt, hogy a kutatásra szánt források a leghatékonyabb módon hasznosulhassanak a jövőben.

meg kell határozni azokat a kutatási területeket, amelyeket kiemelten kell kezelni a források elosztásakor, ehhez egy MTA-val közös, tudós emberekből, akadémikusokból, egyetemi rektorokból álló munkacsoport felállítására tett javaslatot.

A miniszter szerint a költségvetési törvénytervezet technikai jellegű, az MTA továbbra is maga működtetheti az intézményeit, és maga döntheti el, hogy az egyes területekre szánt forrásait hogyan bontja le projektekre, kutatóintézetekre és kutatókra.

„A kormány ebbe nem kíván beleszólni”

nem fog csökkenni a tudományos kutatásokra szánt állami pénz.

2 – 2018. június 15. (index.hu)

„nem történik államosítás, nem lesz kevesebb pénze az akadémiának, és kontrollálni sem akarja a kormány”.

tartalmi átalakításra készülnek: a kérdésre, hogy döntik el, hogy mibe szól bele a kormány az összegek koordinálásakor, Palkovics azt mondta, erre felállítanak majd egy tudósokból álló bizottságot, amiben nem lesznek politikusok és kormánytagok, és ők fogják eldönteni, a pénzek kinek és hova mennek.

Azt is világossá teszik, hogy ragaszkodnak [MTA] ahhoz, hogy az alapfeladatokkal kapcsolatos bér- és működési költségek az Akadémiánál maradjanak – a mostani tervezet ugyanis ezek zömét is a Palkovics-minisztériumhoz rendelné.

3 – 2018. június 16. (magyaridok.hu)

A felsőoktatási intézmények kutatás-fejlesztésre fordítható, jelenleg 29,1 milliárd forintos támogatása, az Országos Tudományos Kutatási Alapprogram 12,7 milliárd forintos teljes költségvetése és a Magyar Tudományos Akadémia kutatásban hasznosuló, 28,1 milliárd forintos költségvetési támogatása a szaktárca egységes koordinációjába kerül – tartalmazta az Innovációs és Technológiai Minisztérium csütörtöki közleménye.

Nem történik államosítás, nem lesz kevesebb pénze az Akadémiának, és kontrollálni sem akarja a kormány – felelte a Hír TV kérdésére az elnökségi ülésről távozó Palkovics László. Azért van szükség a változtatásra, hogy valamilyen módon koordinálják a forrásokat, és hatékonyabban működjön a magyar kutatás rendszere.

4 – 2018. június 16. (magyaridok.hu)

Nem sérti az MTA autonómiáját a tervezett törvénymódosítás

„Senki nem akarja az MTA-t államosítani,”

a tervezett módosítás a források hatékonyabb elosztását szolgálja a jobb eredmények érdekében, és szeretnék, hogy erre vonatkozóan szülessen egy megállapodás a tudomány szereplőivel.

Az egységes innovációs és tudománypolitika megteremtése tisztán szakmai kérdés, amely nemcsak az MTA, hanem az egyetemek és a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal forrásait is érinti. Kiemelte, a lépés nem sérti semmilyen módon az MTA érdekeit és autonómiáját. „Hiszen ezt a forrást az MTA meg fogja kapni. Annyi változás lesz, hogy megállapodunk bizonyos nagyobb ügyekben,”

az MTA továbbra is önállóan dönthet kutatóintézetei finanszírozásáról és személyi kérdéseiről, a végrehajtandó projektekről és programokról.

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) csütörtökön közölte az MTI-vel, hogy egységes innovációs és tudománypolitikai stratégia jön létre, ezért az állami intézményeknél lévő, kutatásra fordítható, összesen mintegy 70 milliárd forintnyi forrás felosztását a jövőben az innovációs tárca koordinálja.

5 – 2018. június 18. (magyaridok.hu)

Palkovics: a kormány nem akar beleszólni, mely területekre fordítja forrásait az Akadémia

A kormány nem akarja a kutatóintézetek irányítását átvenni és nem akarja megmondani, hogy az egyes kutatók mivel foglalkozzanak, ez az Akadémia feladata, hiszen ő irányítja a saját kutatóintézeteit - fogalmazott Palkovics László

A miniszter felidézte, hogy az Innovációs és Technológiai Minisztérium létrehozásával a kormány szándéka az volt, hogy kiderítse, hogyan lehet a költségvetési forrásokat a leghatékonyabb módon a tudományos kutatásokra fordítani, nem kétségbe vonva az alapkutatások jelentőségét és létfontosságát. Mindezek mellett azonban úgy véli, a magyar közösség számára fontos területeket valamilyen formában meg kell határozni.

Az új költségvetési tervezet célja, hogy a magyar tudós közösség állapodjon meg abban, mely területeket tartja fontosnak, de legyenek olyanok, amelyek valamilyen módon a közösség érdekeit szolgálják – mondta Palkovics László.

A miniszter kiemelte, hogy a kormány nem akar bizonyos területektől támogatást megvonni, hanem azt szeretné, hogy egy szakmai, tudományos grémium döntse el, a modern világ mely kihívásaira kell válaszokat találni.

a világnak számos új technológiai és társadalmi kihívással kell szembenéznie, s hogy melyek ezek közül a legfontosabbak, azokat együtt kell meghatározni.

az Akadémia és az egyetemek dolga, hogy mérjék, mennyire hasznosul egy adóforint egy kutatási projekt esetén. Ez a mérés azonban csak később jön, „először azt kellene tudni, hogy mit akarunk”

Hangsúlyozta, hogy az európai kutatások eredményessége elmarad az észak-amerikai vagy az ázsiai országokétól, s ez indokolja azt is, hogy az európai uniós finanszírozás is egyre jobban fókuszál azon területekre, amelyeken valamilyen elvárás megfogalmazódik. „Határozzuk meg azt a célt, területet amivel foglalkozni akarunk, amiben jók akarunk lenni és azt finanszírozzuk”

„Ami most történik Magyarországon, az egyáltalán nem különbözik attól, ami az Európai Unió 2021-2027-es időszakának a tudomány finanszírozásában meg fog jelenni”

a kormány bizonyos szempontból strukturáltabbá szeretné tenni ezeket a területek **a szakmai közösség** döntései alapján.

A kormány egyértelmű szándéka, hogy a magyar kutatás és a magyar tudomány érdekei ne sérüljenek, hanem jusson rá több forrás, és legyen még eredményesebb.

Az **innovációs miniszter** úgy vélte, ebben a pillanatban az látszik, hogy a kormány tárgyalási és „tisztán szakmai szándékaival szemben” egy politikai helyzet generálódik

Palkovics László a kormány álláspontját ismertetve úgy fogalmazott: az erőforrások **hatékonyabb** felhasználására, **az eredményesség érdekében erőteljesebb koordinációra van szükség.**

6 – 2018. június 19. (magyaridok.hu)

A kormány nem akarja az MTA irányítását átvenni

a kormány célja biztosítani azt, hogy a kutatásra szánt források a **leghatékonyabb** módon hasznosulhassanak a jövőben. **A tárcavezető cáfolta, hogy sérülne Magyar Tudományos Akadémia autonómiája**, ugyanakkor meglátása szerint szakítani kell azzal a gyakorlattal, hogy az MTA-nak nincs kutatási stratégiája.

Palkovics László szerint a Magyar Tudományos Akadémiának is előre be kell majd számolnia, hogy mire költi a forrásokat, mert eddig az MTA eldöntötte, hogy a forrásokat, mire fordítja, majd ezt a parlament előtt ismertette.

A tudományos akadémia is mondja meg, mire kívánja fordítani a forrásokat, állapodjunk meg és ha a megállapodás megvan, akkor az onnantól kezdve az akadémia dolga, hogy hogyan bontja le – hívta fel rá a figyelmet Palkovics László. A miniszter leszögezte, a kormány nem akarja a kutatóintézet irányítását átvenni és nem akarja a kutatóknak megmondani, mivel foglalkozzanak.

7 – 2018. július 6. (index.hu)

Palkovics László szerint egyik MTA-javaslat sem elfogadható azok közül, amelyeket az Akadémia a héten fogalmazott meg

Palkovics sérelmezi, hogy szerinte fenyegető nyilatkozatok hangzanak el az ügyben, és azt is jelzi, hogy az NKFIH-tól is elveszik a kutatásfinanszírozást.

Az általuk javasolt két megoldás nem elfogadható

Palkovics fő érve, hogy a társadalom érdekét szolgáló célokra kell fordítani a közpénzeket, ezt pedig a kormány akarja eldönteni. **A miniszter szerint sehol a világon nem része a tudományos autonómiának, hogy „majd mi eldöntjük, hogy mit akarunk kutatni”.**

Palkovics az MTA függetlenségét védő tiltakozásokat is sérelmezi. Kóka János 2005-ös MTA elleni támadásával összehasonlítva (az SZDSZ-es miniszter akkor az akadémiai kutatóintézeteknek ment neki) arról beszél, hogy az MTA mostani vezetése mennyivel konfrontatívabb:

Annak idején az Akadémia elnöke a miniszterrel leült a Friderikusz mostban, hogy elbeszélgessenek ezekről a kérdésekről, most tüntetések szerveződnek és fenyegető nyilatkozatok hangzanak el.

NKFI helyzetére is, miután szintén a napokban ugyancsak kiderült, hogy ott hiába döntöttek már támogatandó projektekről, mégsem hirdetnek eredményt, amíg ezeket Palkovics nem engedélyezi. Ezt a miniszter az NKFI-t idáig vezető Pálincás József menesztésével indokolja (a volt MTA-vezetőt, a magyar tudománypolitika eddigi erős emberét, úgy tudni, Palkovics távolíttatta el, a tét a jelentős **innovációs pénzek feletti döntés**), és bár hozzáteszi, hogy miután meglesz az utód, változatlan formában fogják kihirdetni az eredményeket (ez esetben ugyanakkor nem világos, mi értelme van egyáltalán a stopnak), az interjúban elismeri, hogy az NKFI-t megfosztják eddigi legfontosabb feladatától.

A cél az, hogy az NKFI, vagy ahogy nevezni fogjuk, a Nemzeti **Innovációs Hivatal** alapvetően az **innovációval** és kevésbé a kutatással foglalkozó hivatalként működjön.

8 – 2018. július 6. (magyaridok.hu)

Palkovics László: prioritások kellenek a kutatási források elosztásához

A kutatásra szánt források elosztásához meg kell határozni a prioritást élvező területeket –

A miniszter közölte azt is, hogy a kormány számára nem elfogadható a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) által javasolt, költségvetéssel kapcsolatos két megoldás.

„Legitim igény, hogy hasznos, a társadalom érdekét szolgáló célokra fordítsuk az adófizetők pénzét” – mondta a miniszter

A miniszter szerint nem elfogadható az az érv, hogy „**majd mi eldöntjük, hogy mit akarunk kutatni, mivel ez az autonómiánk része**”, ez ugyanis a világon sehol nincs így, sem az Európai Unió többi országában, sem az Egyesült Államokban – jelezte.

Hangsúlyozta: a tudományos szereplőkkel együtt szeretnének megállapodni arról, hogy hová kerüljenek a források, átnézve az összes tudományterületet, de szükség van a prioritást élvező területek meghatározására.

Palkovics László úgy nyilatkozott: „az általuk javasolt két megoldás nem elfogadható. Az egyik ugyanis arról szól, hogy halasszuk el egy évvel a módosítást, ugyanakkor ez idő alatt semmi nem változna. A másik javaslat volt, hogy az intézethálózat fenntartására jutó húszmilliárd forint maradjon az MTA-nál, de ez meg azt az elvet sértené meg, miszerint a kutatásra szánt összegeket egy helyen akarjuk tervezni a jövőben.”

a kormány elkezd kialakítani a kutatás-finanszírozási rendszert, amellyel kapcsolatban tovább akar tárgyalni az MTA-val – mondta a miniszter. Palkovics László egyértelművé tette: ez a rendszer nem határozza meg, hogy melyik kutató mit kutasson.

9 – 2018. július 6. (888.hu)

A kutatásra szánt források elosztásához meg kell határozni a prioritást élvező területeket - mondta Palkovics László,

A baloldali, liberális és egynéhány esetben kommunista elveket magukénak valló akadémiai tagok által sugallt ideológiai helyett valós célokat kell, hogy szolgáljon a magyar tudomány origója. Így az MTA átszervezése teljesen jogos és legitim feladat.

Palkovics szerint: „Legitim igény, hogy hasznos, a társadalom érdekét szolgáló célokra fordítsuk az adófizetők pénzét”

A miniszter szerint nem fogadható el az az érv, hogy "**majd mi eldöntjük, hogy mit akarunk kutatni, mivel ez az autonómiánk része**", ez ugyanis a világon sehol nincs így, sem az Európai Unió többi országában, sem az Egyesült Államokban.

Hangsúlyozta: a tudományos szereplőkkel együtt szeretnének megállapodni arról, hogy hová kerüljenek a források, átnézve az összes tudományterületet, de szükség van a prioritást élvező területek meghatározására.

Az akadémiának a költségvetéssel kapcsolatban megfogalmazott javaslataira reagálva Palkovics László úgy nyilatkozott: "az általuk javasolt két megoldás nem elfogadható. Az egyik ugyanis arról szól, hogy halasszuk el egy évvel a módosítást, ugyanakkor ez idő alatt semmi nem változna. A másik javaslat volt, hogy az intézethálózat fenntartására jutó húszmilliárd forint maradjon az MTA-nál, de ez meg azt az elvet sértené meg, miszerint a kutatásra szánt összegeket egy helyen akarjuk tervezni a jövőben."

Ha a parlament elfogadja a költségvetési törvényt, a kormány elkezd kialakítani a kutatás-finanszírozási rendszert, amellyel kapcsolatban tovább akar tárgyalni az MTA-val – mondta a miniszter. Palkovics László egyértelművé tette: ez a rendszer nem határozza meg, hogy melyik kutató mit kutasson.

10 – 2018. július 24. (origo.hu)

A Magyar Tudományos Akadémia (MTA) finanszírozását érintő intézkedés nem az intézmény autonómiájának megsértését jelenti. Az intézkedéssel Magyarország egyértelműsíteni szeretné, hogy milyen forrásból finanszírozza a vállalati innovációt, és hogyan kell ettől elválasztani a kutatás finanszírozását.

11 – 2018. július 24. (magyaridok.hu)

a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) finanszírozását érintő intézkedés nem az intézmény autonómiájának megsértését jelenti. Az intézkedéssel Magyarország egyértelműsíteni szeretné, hogy milyen forrásból finanszírozza a vállalati innovációt, és hogyan kell ettől elválasztani a kutatás finanszírozását.

12 – 2018. július 24. (index.hu)

A miniszter tájékoztatása szerint Navracsics Tiborral, az Európai Bizottság oktatásért, kultúráért, ifjúságpolitikáért és sportügyért felelős biztossal folytatott beszélgetésen hangsúlyozta, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) finanszírozását érintő intézkedés nem az intézmény autonómiájának megsértését jelenti. Az intézkedéssel Magyarország egyértelműsíteni szeretné, hogy milyen forrásból finanszírozza a vállalati innovációt, és hogyan kell ettől elválasztani a kutatás finanszírozását.

13 – 2018. július 26. (magyaridok.hu)

Domokos László ÁSZ elnök közleménye:

Hatékonysági és versenyképességi kérdés az MTA számára biztosított kutatás-fejlesztési közpénzek felhasználása – hangsúlyozta az Állami Számvevőszék elnöke nyílt levelében. Domokos László az Akadémia főtítkárnak azzal kapcsolatos kijelentéseire reagált, amelyek szerint a művészethez hasonlóan az alapkutatások **hatékonyságát** sem lehet vagy érdemes mérni.

Palkovics László, **az Innovációs** és Technológiai Minisztérium (ITM) vezetője az ATV Egyenes beszéd című műsorában néhány napja arról beszélt, hogy a limitált erőforrások miatt van szükség az MTA költségvetésének átalakítására. A miniszter hangsúlyozta: ő nem rúgott bele az Akadémiába, amelynek egyébként maga is tagja, hanem azt szeretné, hogy az intézmény hosszú távon működjön. – A kutatások finanszírozásának szempontja a kiválóság és társadalmi hasznosság – fogalmazott a miniszter, aki azt is hangsúlyozta, **hogy az Akadémia autonómiáját az alaptörvény szavatolja, amit senki nem akar megsérteni.**

Az MTA és az ITM abban egyetért, hogy el kell különíteni a hazai költségvetésben rendelkezésre álló **kutatási és innovációs forrásokat**. Konszenzus van az intézmény és a tárca között abban is, hogy a tudományos kutatásokon belül el kell különíteni az úgynevezett kiválósági, azaz a felfedező jellegű alapkutatásokat a célzott kutatásoktól.

14 – 2018. augusztus 17. (origo.hu)

Az **innovációs** és technológiai miniszter a Figyelőnek adott interjújában reagált az MTA körül kialakult hangulatkeltésre, amit a baloldali média gerjesztett. A miniszter az érvek ütköztetésében hisz a tárgyalóasztal mellett, nem pedig a médiafelületeken való üzengetésekben. Palkovics azt is elmondta: az MTA léte garantált.

Az ITM létrehozásával a kormánynak az a szándéka, hogy kiderüljön, miként lehet a központi forrásokat **a leghatékonyabb** módon a tudományos kutatásokra fordítani, nem vonva kétségbe az alapkutatások jelentőségét és létfontosságát.

Mindenkinek az az érdeke, hogy Magyarország hangsúlyosabban legyen jelen a **világ innovációs és tudományos térképén**, de az utóbbi években hiába ölt a kormány rengeteg pénzt **a kutatásra és innovációra**, a ranglistán hátrébb szorultunk.

A miniszter szerint olyan struktúrára és finanszírozási modellre van szükség, amely az ország **kutatási és innovációs törekvéseit** minden irányból támogatja.

A kutatások finanszírozása sem változik. A kormány megállapodik az egyetemekkel a támogatott kutatási tématerületről, amelyet az oktatási intézmények jelölnek ki. Ezután megkapják a támogatást és az egyetem dönti el, hogy a kutatók milyen területen dolgozzanak. Az új költségvetés arról szól, hogy a **tudósközösség** állapodjon meg arról, hogy melyik területet tartja fontosnak, de legyen benne olyan, ami a **közösség érdekeit szolgálja**. Példának hozta fel a miniszter, hogy a BMW-gyár idetelepülése nagy siker, de fontos lenne, hogy a magyar kutatások kapcsolódni tudnának a munkájukhoz.

A hetvenmilliárd forintos forrás felosztása a minisztérium feladata lesz, de ettől az MTA jogállása nem változik. Annyi változás lesz, hogy bizonyos „nagy ügyekben” meg kell állapodni, ami azért is fontos, mert a források nem korlátlanok. A kiemelkedő kutatókat és munkájukat továbbra is tématerület megkötése nélkül finanszírozzák, továbbá az MTA továbbra is önállóan dönthet személyi kérdésekről, projektekről, programokról.

Az Akadémia bizonyos kérdésekben elmozdult a direkt politizálás felé, ami nem az ő dolga. Jó példa erre, hogy elkészült egy tanulmány a duális képzésről, amiről lehet és kell is vitatkozni, de ha ezt úgy publikálják, hogy a kormány nem érti a duális képzés lényegét, akkor az egy politikai állásfoglalás, mivel a kormány egyik oktatáspolitikai eszközét kritizálják politikai alapon. Az ő dolguk a magyar társadalom nagy ügyeiben való tudományos tanácsadás és iránymutatás.

15 – 2018. szeptember 11. ([index.hu](#))

Ezen a miniszter az MTA elnökének rendelkezésére bocsátott egy munkaanyagot azzal, hogy ezt az Elnökség tagjainak rendelkezésére bocsáthatja. A munkaanyagból egyértelműen kiderül, hogy ez nem a Kormány álláspontja" - fogalmaz a közlemény. Úgy tudjuk, hogy Palkovics említett munkaanyaga az utolsó csepp volt a pohárban. Ennek része ugyanis, hogy a kormány elvenne bizonyos akadémiai intézményeket az MTA-tól, és többet egyetemek alá sorolnának, de van olyan is, amit megszüntetnének. Ezt a közlemény is megerősíti.

Az eddigiekhez képest teljesen új szempontokat is tartalmazó munkaanyagból többek között kiderül, hogy az MTA kutatóintézet-hálózatából egyes kutatócsoportok vagy teljes intézetek egyetemi fenntartásba kerülnének. Más kutatóintézetek egy másik kutatóhálózathoz kerülnének, illetve megszűnnének. Az MTA fenntartásában maradó intézetek "konszolidáción és profiltisztításon" mennének át. Mindez idén decemberig lezajlana Palkovics László elképzelései szerint.

Akadémiai körökhöz közel álló forrásunktól úgy tudjuk, hogy az MTA Szegedi Biológiai Kutatóközpontot például a Szegedi Tudományegyetem alá vonnák, az MTA Atommagkutató Intézetet a Debreceni Egyetem alá, az MTA Agrártudományi Kutatóközpont pedig az Állatorvostudományi Egyetem alá kerülne. Ez pedig nem elképzelhető megoldás az Akadémiának, vagy ahogy a közlemény írja: "Lovász László, az MTA elnöke a Vezetői Kollégium szeptember 11-ei ülésén elmondta, hogy az intézethálózat integritásának megsértése nem elfogadható számára."

16 – 2018. szeptember 13. ([index.hu](#))

Palkovics közölte: a Közgazdaságtudományi Intézetet meg kell szüntetni

Éles ellenállást váltott ki a Magyar Tudományos Akadémián, hogy a tudományos területet felügyelő miniszter el akarja venni az MTA kutatóintézet-hálózatának harmadát, egyes intézeteket pedig teljesen meg akar szüntetni. Erről Palkovics egy Powerpoint-prezentációt adott át hétfőn egy konferencián Lovász László MTA-elnöknek. Másnap összeült az MTA elnöksége, és deklarálták, hogy ezt nem tekintik tárgyalási alapnak, Palkoviccsal ezután megszakítják a tárgyalásokat.

A miniszter egyelőre csak néhány intézet kapcsán jelezte, hogy szerinte hova kellene azoknak az MTA-tól átkerülniük, de egy kutatóintézet kapcsán konkrétan is jelezte, hogy azt teljesen meg akarja szüntetni. Pletykaként már lehetett hallani, hogy ez az az MTA Közgazdaságtudományi Intézete, melynek kutatói korábban többször bíralták a korábban éppen Palkovics által felügyelt oktatáspolitikát. Mint megtudtuk, valóban az MTA KTI-ről van szó. A számukra fenyegető helyzetről az intézet főigazgatója, Fazekas Károly a kollégáit körlevélben tájékoztatta, Palkovics indoklását abszurdnak minősítve.

Bár Palkovics László a megszüntetést a rossz eredményességgel indokolta, az előzmények alapján személyes és politikai okokra is lehet gondolni.

Az MTA kutatóintézet-hálózatának feldarabolása ellen az Akadémia vezetése élesen tiltakozik, Lovász László elnök politikai motivációról beszél.

17 – 2018. szeptember 15. ([index.hu](#))

A miniszter visszakozott, egyelőre nem einstandolják a kutatóintézeteket

Palkovics részlegesen visszakozott, az intézményhálózat a jelek szerint mégis egyben maradhat, legalábbis egyelőre, és a jövő évi pénzeket is biztosítják. Ehhez egy nagyon sűrű hét kellett, amin a miniszter előbb egy más célra készült, kinyomtatott powerpointtal közölte az MTA elnökével, hogy elvonnék a kutatóhelyek harmadát, mire az MTA közölte, hogy megszakítja a tárgyalásokat Palkoviccsal. Erre másnap a minisztérium gyorsan mégis megállapodott velük, a korábbiaknál kedvezőbb feltételekkel. Lovász László MTA-elnök az Indexnek mesélt a történekről: az interjúnk szerdán készült, az MTA kérésére idáig visszatartottuk, amíg nem született meg a megállapodás.

Egy más célra készült, kinyomtatott powerpoint-prezentációból tudta meg hétfőn a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) vezetése, hogy Palkovics László miniszteriuma feldarabolná az akadémiai kutatóintézmény-hálózatot, egyes intézményeket teljesen meg is szüntetnének. Az MTA elnöksége ezután úgy döntött, befejezi a tárgyalásokat a miniszteriummal, a velük közölt munkaanyagot nem fogadják el tárgyalási alapnak.

Ezután felpörögtek az események. Palkovics miniszteriuma nyilvánosan egyrészt éles hangon reagált, valótlanosságokkal vádolva a Magyar Tudományos Akadémiát, másrészt pedig hirtelen a megállapodás felé mozdultak el: egy másnapi, MTA-való való tárgyaláson az előre tervezett operatív ügyeken túl a küldöttségük stratégiai kérdéseket nyitott meg, az MTA számára jóval kedvezőbb feltételekkel. Erről péntek estére született megállapodás: visszavonták a kutatóintézet-hálózat feldarabolásának azonnali tervét, és belementek az Akadémia javaslatába: az MTA fogja átvilágítani saját intézményeit, addig nem nyúlnak a struktúrához.

Mi eközben, szerdán ültünk le beszélni Lovász Lászlóval minderről. Mint mindjárt olvashatják, interjúnkban az MTA elnöke a támadások politikai motivációjáról beszélt, és kilátásba helyezte, hogy ha tényleg feldarabolja a miniszterium a kutatóintézeti rendszerüket, lemond.

Palkovics László többször bírálta már az MTA vezetését amiatt, hogy szerinte a sajtóban támadják őt hátba. Az Akadémia azt kérte tőlünk, hogy várjunk a cikk megjelenésével addig, amíg nem születik meg az új részmegállapodás a miniszteriummal – ez a cikk ezért jelenik meg most.

Az MTA több saját alternatív javaslatot is kidolgozott, melyek elvették volna az átalakítás életét, de ezeket Palkovics visszadobta. Augusztusban aztán az Akadémia előállt egy erősen kompromisszumos verzióval, amiben komoly engedményeket tettek: belementek egy olyan új testület felállításába, ami felügyelné a kutatóintézeteket, és amibe a tagok felét a kormány delegálná. Bár ez a felállítás már nem garantálná a kormánytól való függetlenséget olyan erősen, mint eddig, az MTA vezetése úgy érezte, ez még vállalható. Palkovics azonban nem reagált erre a tervre sem, most hétfőn pedig elment a Magyar Tudományos Akadémiára egy konferenciára, és hosszabb idő után először beszélt az MTA elnökével. Egy más célra készült ppt-ből derült ki, hogy megszüntetik őket.

Az MTA-hoz jelenleg 45 kutatóintézet tartozik, a közölt terv szerint a miniszterium nagyjából 15 intézetet venne el. Hogy melyeket, azt csak ebből a szóbeli tájékoztatásból lehet tudni, de kiszivárgott, hogy például az MTA Szegedi Biológiai Kutatóközpontot a Szegedi Tudományegyetem alá vonnák, az MTA Atommagkutató Intézetet pedig a Debreceni Egyetem alá. Az MTA Agrártudományi Kutatóközpont az Állatorvostudományi Egyetemhez kerülne. Az MTA-intézetek egy részét tehát az egyetemekhez vinnék át, másokat az alkalmazott kutatások összefogására újjáalakított BAY-BIO-hoz, vagyis a Bay Zoltán intézményhálózatához.

Lovász László elmondása szerint Palkovics azt mondta, olyan intézetek is vannak, amelyeket teljesen megszüntetnének. Bár az akadémiai elnök ezeket nem nevezte meg, az MTA Közgazdaságtudományi Intézetének vezetője a héten már erről szóló körlevelet is írt a munkatársainak. Bár Palkovics ezt az intézet szerinte gyenge teljesítményével indokolta, a valós ok politikai lehet. Az intézet munkatársai korábban keményen bírálták az oktatáspolitikát.

A sebtében ismertetett intézményelvével, megszüntetési elképzelések mellett Palkovics László nyilvánosan is utalt a tervekre. A Debreceni Egyetem tanérvnyitóján (ide is kerülnének MTA-intézetek) arról beszélt, hogy „olyan szinergiát kell létrehozni a kutatóintézetek és az egyetemek között, amely mindegyik szereplőt egyformán erősíti”.

Miután hétfőn Palkovics közölte az MTA elnökével, hogy a korábbi tárgyalásoktól függetlenül új tervek vannak, elvonnák a kutatóintézetek harmadát, másnap azonnal összeült az Akadémia elnöksége, és a korábbi kompromisszumkész hozzáálláshoz képest bekeményítettek. Azt írták, ezek után megszakadnak tekintik a tárgyalásokat a miniszteriummal, ez nem lehet tárgyalási alap.

A tárgyalás-megszakításra szerdán az ITM ellenközleményben reagált, és megtámadta az MTA vezetését: „Szomorú és sajnálatos, hogy az Akadémia különböző nyilatkozatokkal próbál nyomást gyakorolni a kormányra ahelyett, hogy a hivatkozott dokumentumot tárgyalási alapként kezelné, érdemi észrevételekkel és javaslatokkal kommentálnák.” Ez az Akadémiában a jelek szerint csak olaj volt a tűzre.

A miniszterium visszakozott, az MTA világhíthatja át az intézményeit

A Lovász Lászlóval folytatott beszélgetésünk után az MTA és az ITM tárgyalásai eredményre vezettek. Az eredetileg csak operatív ügyekről, a jövő évi pályázatokhoz szükséges teendőkről szóló szerdai egyeztetésen a minisztérium képviselői új javaslatot tettek. Az elfogadott részmegállapodás értelmében

a jövő évi pályázati forrásokat a minisztérium biztosítja;

és visszalépnek az MTA kutatóintézmény-hálózatának szétszedésétől. Nem fogják most feldarabolni az intézményhálózatot, az MTA végez egy nagy átvilágítást, és annak alapján tekintik át, hogy szükség van-e átalakításokra.

18

Palkovics, aki nemcsak a dedukció terén képes nagyot alkotni, de frappáns válaszokért se megy a szomszédba, nem jött zavarba. Azt mondta, ha az ember vezető, akkor az intézmény érdekében reagálni kell, annyi idő alatt, amennyi van.

Ha 54 perc áll rendelkezésre, akkor annyi idő alatt.

Az MTA elnökének egyébként két napja (!) volt reagálni, védekezett Palkovics. A miniszter amúgy nem tart attól, hogy ha, miként az a határidők alapján sejthető, esetleg késik a megállapodás a kormány és az MTA között az új rendszerrel (vagyis a kormány a finanszírozás késleltetésével zsarolná az akadémiát), akkor az MTA-nak ne lenne miből fizetni a kutatókat.

Az MTA elég nagy intézmény, sok forrása van ahhoz, hogy azt az egy-két-három hónapot, amíg esetleg a likviditási oldal hiányzik, át tudja hidalni.

És ha lesznek, akik a bizonytalanság miatt inkább külföldön folytatják?

Az élet soha nem igazságos

– vetett számot a miniszter az elkerülhetetlen vérvesztéssel.

18b – 2018. október 31. (168ora.hu); <https://bit.ly/2THRHOof>

– Az MTA költségvetését senki nem bántotta. Mindössze az történik, hogy egységesen szeretnénk működtetni az eddig szétesett kutatás-finanszírozási rendszert. Ezt hajlamos az Akadémia leegyszerűsíteni arra, hogy a költségvetését elvették. De a kutatási eredményeink, hiába hisszük ennek ellenkezőjét, nem jók.

– Az Akadémia átvilágításának a végeredménye arról szól, milyen formában akarja majd működtetni a kutatási intézményrendszert. A finanszírozási rendszert viszont december 1-jéig létre kell hozni, mert a költségvetési törvény január 1-jén indul. A kutatási források ennek a minisztériumnak az egyik során be vannak tervezve. Fontos, hogy meghatározzunk különböző ügyeket: mennyit akarunk költeni **vállalati innovációra**, akarjuk-e, hogy ebben az egyetemek és az Akadémia is részt vegyenek? Azt is meg kell nézni, a kutatási forrásokat hogyan akarjuk elkölteni.

– Az MTA 2019-es működési forrásait áttették az ön minisztériumába, így a kötelezettségvállalás ott maradt, de a pénz önnél van.

– Szét kell választani két dolgot. Az egyik a finanszírozás, a másik a költségek kérdése. Az MTA kutatóintézeti hálózatának költségei benne vannak a költségvetési törvényben.

– Akkor ugyanúgy tervezhetnek, mint eddig?

– Majd ha az Akadémia és a tárca közti megállapodás létrejön, megállapítjuk, miből finanszírozzák a költségvetésüket.

– Hát ez az! A megállapodásnak minél hamarabb létre kell jönnie.

– Ez időt vesz igénybe, nem lesz meg december 1-jéig. Az MTA elég nagy intézmény, sok forrása van ahhoz, hogy azt az egy-két-három hónapot, amíg esetleg a likviditási oldal hiányzik, át tudja hidalni. Nem kell izgulni a kutatóintézetekben, január elsejétől is mindenki megkapja a fizetését.

– A Magyar Narancsnak azt mondta, az MTA kutatóintézetei **közösségi forrásokat használnak**, így elvárható, hogy ne politizáljanak.

– Ezt így gondolom, igen.

– Mit ért politizálás alatt? Ha egy kutató megnézi, hány gyerek született az adott kormány hatalomra kerülése előtt, illetve az után, és az első szám nagyobb, mint a második, és ha levonja azt a következtetést, hogy a kormány erőfeszítései eredménytelenek, az politizálás?

– Ez így kutatás. De ha e tanulmánynak azt a címet adják, hogy rossz a kormány politikai stratégiája, mert a demográfiai problémákat a migrációból kéne megoldani, az politizálás. Ha az Akadémia egyik jeles kutatója elmegy Brüsszelbe, és ott azt mondja, hogy a kormány a közigazgatási bíróságok bevezetésével antidemokratikus rendszert vezet be, az politizálás.

– Térjünk vissza a példára: ha a kutató a két szám összehasonlítását értelmezi, az már politizálás?

– Ha ezzel kiállunk, és azt mondjuk, hogy a kormány rossz családpolitikát folytat, akkor igen. Értékeljen a kutató, csak ne adjon neki politikai töltetet.

– Úgy tudom, döcögősen folyik a kommunikáció az MTA és a tárca között.

– Ez nem igaz. A kormányhatározatban elfogadott ütemtervnek megfelelően haladunk. Lovász elnök úr egyébként ebben a szobában még nem volt, pedig én már legalább ötször jártam nála. Nem gondolnám, hogy a kormány flexibilitásával gond lenne. Én miniszterként sok időt töltöttem vele, amikor szükséges volt. Ő nem volt itt még egyszer sem.

– Esetleg mert nem kapott meghívást?

– Kapott meghívást.

18 – 2018. október 31. ([index.hu](#))

(a 18b-t ismerteti)

19 – 2018. december 6. ([index.hu](#))

Megsértődött, majd bement egy nem létező dolgot a miniszter

A Magyar Tudományos Akadémia (MTA) rendkívüli közgyűlést tartott, hogy megtárgyalja Palkovics László jövőjüket alapjaiban érintő terveit, a miniszter azonban végül nem ment el, hiába ígérte. Mivel Palkovics szerint az Akadémia előkészítő anyagai méltatlanok, nem ült le Lovász László MTA-elnök mellé, inkább összehívott egy saját sajtótájékoztatót, amin meglepő állítást tett: eszerint az MTA vezetése hétfőn elfogadta az ő feltételeit. Ezt az érintettek egy órán belül megcáfolták. Az akadémia finanszírozása még mindig kérdéses.

A célról és valós motivációról eltérő interpretációk vannak forgalomban, Palkovics az **innováció és az alkalmazott kutatások előtérbe helyezését**, a szerinte elavult akadémiai intézményrendszer megreformálását és a kormányzati prioritások jobb érvényesítését hangoztatja, az MTA eközben a tudomány függetlenségét, kialakult struktúráját és finanszírozását félti, szerintük a politikai beavatkozás külföldre sodorhatja a fiatal, tehetséges kutatókat is.

Olyan anyagok kerültek ma az MTA közgyűlése elé, amelyek méltatlanok a legfőbb magyar tudományos testülethez

– mondta ezen Palkovics László,

egyébiránt pedig elmondta, hogy véleménye szerint a **magyar tudományos közösség** „**nem vette elég komolyan az innováció problémáját** az elmúlt húsz-harminc évben, a cél ezért a kutatásfinanszírozás alapvető megváltoztatása, de a kormány nem elvenni, hanem adni akar, ehhez viszont át kell tekinteni az 1984 óta változatlan struktúráját.”

Most leginkább az a tárgyalások tétje, hogy miből működnek a következő hónapokban az MTA kutatóintézetei. Ennek a pénznek egy részét Palkovics visszatartja, amíg nincs döntés az intézményhálózat sorsáról. A szokásos értelmezés szerint lényegében ezzel akarja kikényszeríteni, hogy az Akadémia mondjon le az elvenni kívánt kutatóhelyekről (ezek egy részét a hírek szerint egyetemeknek adnák át, másokat, köztük olyanokat, amelyek politikailag nem fekszenek, megszüntetnének); ez azért is elég visszás, mert erről március végi határidővel kellene a megállapodás szerint dönteni, az intézmények működését viszont valamiből addig is fizetni kellene.

„Az átalakítás alatt nem szabad, hogy úgy érezzék a kutatók, hogy bizonytalan a helyzetük, ezért a munkabért a kormány addig is kifizeti” – jelentette most be Palkovics

délelőtti sajtótájékoztatóján a miniszter azt válaszolta, hogy hétfőn találkozott Lovászékkal, és bár „azóta a helyzet megváltozott”, bizalommal álltak fel,

a működési költségeket az MTA fizeti a hétfői megállapodás szerint.

Az MTA vezetése most azt kéri, hogy a minisztérium maradéktalanul bocsássa a költségvetést az akadémiai kutatóhálózat rendelkezésére. „A miniszter most ennek a dologi részét kívánja visszatartani arra való hivatkozással, hogy ha ezt nem tenné meg, az Akadémia nem csinálna semmit. Én azt hiszem, hogy ez méltatlan az akadémiai közösséghez.”

20 – 2018. december 6. (origo.hu)

[az origo az MTI-re hivatkozva ír téves információt (P. ott volt az MTA rendkívüli közgyűlésén)]

Palkovics László: A kormány a kutatók mellett áll

A kormány fontosnak tartja, hogy a hazai kutatás-fejlesztési és innovációs rendszer átalakításakor az átmeneti időszakban is lehetővé tegye a Magyar Tudományos Akadémia zavartalan működését, hiszen alapelvünk, hogy érték nem veszhet el - mondta Palkovics László innovációs és technológia miniszter az MTA csütörtöki rendkívüli közgyűlésén.

A miniszter azt mondta, a kormány biztosítani fogja a kutatóintézetekben dolgozók bérét mindaddig, amíg az új struktúra a tervek szerint jövő áprilusra létrejön, a működési költségeket pedig az akadémia biztosítja.

A miniszter azt is kiemelte, hogy a jövő év elején kiírják az új pályázatokat a kutatócsoportok finanszírozására és ezek az innovációs ökoszisztéma valamennyi szereplője számára elérhetővé válnak.

"Az akadémia költségvetése 64 milliárd forint, ebből mindössze 17 milliárd a kutatás egy bizonyos támogatása, az akadémián megvannak a források a dologi költségek fedezésére a következő néhány hónapra"

Palkovics László hangsúlyozta: az előzetes tervek ellenére azért nem ment el az MTA rendkívüli közgyűlésére, mert a testület elé olyan anyagok kerültek, amelyek méltatlanok az akadémia közgyűléséhez. "Ezek egyrészt tájékoztató, az eddigi tárgyalások eredményeit összefoglaló, a sajtóban is megjelent anyagok, másrészt az MTA elképzeléseit tartalmazza, de a közgyűlés nem munkaszervezet, ezek az anyagok nem tartalmazzak olyan pontokat, amelyekkel az akadémia köztestületét terhelni kellene" - vélekedett.

Mint mondta, a hazai innovációs rendszer jelenlegi állapota nagyon messze van azoktól a lehetőségektől, amelyeket a kutatói közösség el tudna érni és - tette hozzá - az elmúlt harminc évben senki sem vette kellően komolyan a kutatás-fejlesztés és az innováció ügyét.

Felidézte: a kormány fél évvel ezelőtt hatalmazta fel a minisztériumot arra, hogy a magyar kutatás-fejlesztési és innovációs rendszert egységessé, hatékonyá tegye és továbbfejlessze. Hozzáfűzte: a nemrég megjelent tízpontos kormányhatározat jelölte ki azokat a feladatokat, amelyeket el kell végezni a következő négy hónapban, március 31-ig.

A miniszter kitért arra, hogy Magyarországon jelenleg négy, lényegileg elkülönülő rendszerben folyik kutatás, **innováció**: az egyetemeken, az állami kutatóintézetekben, az MTA kutatóhálózatában és a vállalatok kutatási rendszerében. "A kormány nem elvenni, hanem adni akar, ezért jelentősen meg akarja változtatni a kutatásra fordítható összegeket, a kutatási feltételrendszert. Ehhez a struktúrát is át kell tekinteni, az MTA kutatási rendszere pedig lényegében nyolcvan éve nem változott" - jelentette ki.

Kiemelte, hogy a most javasolt rendszer megegyezik az EU kutatástámogatási struktúrájával és három elemet tartalmaz: a kiváló kutatási rendszert, a különböző gazdasági és társadalmi kihívásokra válaszoló kutatások finanszírozását, valamint az **innovációs rendszer** finanszírozását.

"Úgy gondoljuk, hogy nem intézetet kell finanszírozni, hanem a kiváló kutatókat szabad, sőt kell. A folyamatok, amelyek elindultak, semmifajta viszonyban nincsenek az akadémia függetlenségével, köztestületével, az MTA köztestületének minden jogosultsága sérthetetlen, azt az Alaptörvény garantálja, viszont kutatóintézet-hálózatára ugyanúgy vonatkoznak az említett elvárások" - jegyezte meg.

Szólt arról, hogy a kormány megpróbál segítséget nyújtani az MTA-nak a rendszert átalakításához, ezért jött létre az MTA Kutatóhálózati Tudományos Elnöki Bizottsága, amelynek 14 tagjából hetet az akadémia, hetet pedig a kormány delegált. "Azt várjuk, hogy a testület február végéig tegye javaslatát arra, milyen formában gondolja működtetni az akadémia az elkövetkező időszakban kutatóintézeti hálózatát. Ennek lehet olyan eleme, hogy bizonyos kutatócsoportokat nem kíván tovább működtetni, együttműködhet más intézményekkel és be is zárhat kutatóintézeteket" - beszélt a részletekről a miniszter.

Kérdésekre válaszolva Palkovics László elmondta: a rendkívüli közgyűlés előtt, hétfőn délután személyesen találkozott Lovász Lászlóval, az MTA elnökével és a beszélgetés után bizakodva álltak fel, aztán változott a helyzet.

A miniszter szintén újságírói érdeklődésre arról is beszélt, hogy 2017-ben Magyarországon a teljes **kutatás-fejlesztési és innovációs ráfordítás** 517 milliárd forint volt, ami akkor a GDP 1,33 százalékát jelentette.

"A cél, hogy 2020-ig ez az arány 1,8 százalékra menjen fel, az uniós átlag 2,2 század környékén lesz akkor. Amit biztosan elértünk, az **a közösségi** és gazdasági források közötti arány, nálunk most nagyjából egynegyed-háromnegyed ez az arány. 2021-ben az EU másfajta kutatásfinanszírozási rendszerre tér át, nagyjából 100 milliárd eurót fog az unió elkölteni, ehhez a struktúrához kell Magyarországnak is alkalmazkodnia".

21 – 2009. 2018. december 6. (magyaridok.hu)

[ugyanerre az MTI-s anyagra támaszkodik a Magyar Idők, csak itt a lead-ban már pontosan jelennek meg az információk]

Palkovics László: a kormány a kutatók mellett áll

A kormány fontosnak tartja, hogy **a hazai kutatás-fejlesztési és innovációs rendszer** átalakításakor az átmeneti időszakban is lehetővé tegye a Magyar Tudományos Akadémia zavartalan működését, hiszen alapelvünk, hogy érték nem veszhet el – mondta Palkovics László **innovációs** és technológia miniszter az MTA csütörtöki rendkívüli közgyűlése kapcsán tartott sajtótájékoztatón Budapesten.

Hozzátette: a kormány biztosítani fogja a kutatóintézetekben dolgozók bérét mindaddig, amíg az új struktúra a tervek szerint jövő áprilisra létrejön, a működési költségeket pedig az akadémia biztosítja. A miniszter azt is kiemelte, hogy a jövő év elején kiírják az új pályázatokat a kutatócsoportok finanszírozására és ezek az **innovációs ökoszisztéma** valamennyi szereplője számára elérhetővé válnak.

„Az akadémia költségvetése 64 milliárd forint, ebből mindössze 17 milliárd a kutatás egy bizonyos támogatása, az akadémian megvannak a források a dologi költségek fedezésére a következő néhány hónapra” – tette hozzá egy kérdésre válaszolva a miniszter.

Palkovics László hangsúlyozta: az előzetes tervek ellenére azért nem ment el az MTA rendkívüli közgyűlésére, mert a testület elé olyan anyagok kerültek, amelyek méltatlanok az akadémia közgyűléséhez. „Ezek egyrészt tájékoztató, az eddigi tárgyalások eredményeit összefoglaló, a sajtóban is megjelent anyagok, másrészt az MTA elképzeléseit tartalmazza, de a közgyűlés nem munkaszervezet, ezek az

anyagok nem tartalmaznak olyan pontokat, amelyekkel az akadémia köztestületét terhelni kellene” – vélekedett.

Mint mondta, a hazai innovációs rendszer jelenlegi állapota nagyon messze van azoktól a lehetőségektől, amelyeket a kutatói közösség el tudna érni és – tette hozzá – az elmúlt harminc évben senki sem vette kellően komolyan a kutatás-fejlesztés és az innováció ügyét.

Felidézte: a kormány fél évvel ezelőtt hatalmazta fel a minisztériumot arra, hogy a magyar kutatás-fejlesztési és innovációs rendszert egységessé, hatékonyá tegye és továbbfejlessze. Hozzáfűzte: a nemrég megjelent tízpontos kormányhatározat jelölte ki azokat a feladatokat, amelyeket el kell végezni a következő négy hónapban, március 31-ig.

A miniszter kitért arra, hogy Magyarországon jelenleg négy, lényegileg elkülönülő rendszerben folyik kutatás, innováció: az egyetemeken, az állami kutatóintézetekben, az MTA kutatóhálózatában és a vállalatok kutatási rendszerében.

„A kormány nem elvenni, hanem adni akar, ezért jelentősen meg akarja változtatni a kutatásra fordítható összegeket, a kutatási feltételrendszert. Ehhez a struktúrát is át kell tekinteni, az MTA kutatási rendszere pedig lényegében nyolcvan éve nem változott” – jelentette ki.

Kiemelte, hogy a most javasolt rendszer megegyezik az EU kutatástámogatási struktúrájával és három elemet tartalmaz: a kiváló kutatási rendszert, a különböző gazdasági és társadalmi kihívásokra válaszoló kutatások finanszírozását, valamint az innovációs rendszer finanszírozását.

„Úgy gondoljuk, hogy nem intézetet kell finanszírozni, hanem a kiváló kutatókat szabad, sőt kell. A folyamatok, amelyek elindultak, semmifajta viszonyban nincsenek az akadémia függetlenségével, köztestületével, az MTA köztestületének minden jogosultsága sérthetetlen, azt az Alaptörvény garantálja, viszont kutatóintézet-hálózatára ugyanúgy vonatkoznak az említett elvárások” – jegyezte meg.

Szólt arról, hogy a kormány megpróbál segítséget nyújtani az MTA-nak a rendszert átalakításához, ezért jött létre az MTA Kutatóhálózati Tudományos Elnöki Bizottsága, amelynek 14 tagjából hetet az akadémia, hetet pedig a kormány delegált. „Azt várjuk, hogy a testület február végéig letegye javaslatát arra, milyen formában gondolja működtetni az akadémia az elkövetkező időszakban kutatóintézeti hálózatát. Ennek lehet olyan eleme, hogy bizonyos kutatócsoportokat nem kíván tovább működtetni, együttműködhet más intézményekkel és be is zárhat kutatóintézeteket” – beszélt a részletekről a miniszter.

Kérdésekre válaszolva Palkovics László elmondta: a rendkívüli közgyűlés előtt, hétfőn délután személyesen találkozott Lovász Lászlóval, az MTA elnökével és a beszélgetés után bizakodva álltak fel, aztán változott a helyzet.

A miniszter szintén újságírói érdeklődésre arról is beszélt, hogy 2017-ben Magyarországon a teljes kutatás-fejlesztési és innovációs ráfordítás 517 milliárd forint volt, ami akkor a GDP 1,33 százalékát jelentette. „A cél, hogy 2020-ig ez az arány 1,8 százalékra menjen fel, az uniós átlag 2,2 század környékén lesz akkor. Amit biztosan elértünk, az a közösségi és gazdasági források közötti arány, nálunk most nagyjából egynegyed-háromnegyed ez az arány. 2021-ben az EU másfajta kutatásfinanszírozási rendszerre tér át, nagyjából 100 milliárd eurót fog az unió elkölteni, ehhez a struktúrához kell Magyarországnak is alkalmazkodnia”.

22 – 2018. december 7. (magyaridok.hu)

„Az az alapelvünk, hogy érték nem veszhet el”

Palkovics László tegnap sajtótájékoztatót tartott, amelyen hangsúlyozta: az előzetes tervek ellenére azért nem ment el az MTA rendkívüli közgyűlésére, mert a testület elé olyan anyagok kerültek, amelyek méltatlanok az Akadémia közgyűléséhez. A miniszter szavai szerint a kormány fontosnak tartja, hogy a **hazai kutatás-fejlesztési és innovációs rendszer** átalakításakor az átmeneti időszakban is lehetővé tegye az MTA zavartalan működését, hiszen alapelvünk, hogy érték nem veszhet el. Ennek megfelelően a kormány biztosítani fogja a kutatóintézetekben dolgozók bérét mindaddig, amíg az új struktúra a tervek szerint jövő áprilusra létrejön.

Palkovics László szerint a **hazai innovációs rendszer** jelenlegi állapota messze van azoktól a lehetőségektől, amelyeket **a kutatói közösség** el tudna érni. Kitért arra, hogy jelenleg négy elkülönülő rendszerben folyik **kutatás, innováció**: az egyetemeken, az állami kutatóintézetekben, az MTA kutatóhálózatában és a vállalatok kutatási rendszerében. – A kormány nem elvenni, hanem adni akar, ezért jelentősen meg akarja változtatni a kutatásra fordítható összegeket, a kutatási feltételrendszert. Ehhez a struktúrát is át kell tekinteni, az MTA kutatási rendszere pedig lényegében nyolcvan éve nem változott – jelentette ki.

Kiemelte, hogy a most javasolt rendszer megegyezik az EU kutatástámogatási struktúrájával, és három elemet tartalmaz: a kiváló kutatási rendszert, a különböző gazdasági és társadalmi kihívásokra válaszoló kutatások finanszírozását, valamint **az innovációs rendszer** anyagi támogatását.

23a – 2018. december 9. (ATV); <https://bit.ly/2HslkLQ>

[ATV szemléz az el nem mondott beszédből – ez nincs benne az adatbázisunkban, de érdemes Palkovics szövegeit ideírni]

A miniszter ezek szerint nem érzékelte a robbanásveszélyt az akadémiai '19-es negyedéves kutatási pénzek miatt. A szöveg az MTA-t az Akadémia előtti matuzsálem akácfához hasonlítja, de a Csárdáskirálynő is szóba kerül.

Az elmúlt hónapok felesleges vitákkal és „cselekvésképtelenséggel” teltek, ezáltal elszalasztottuk annak a lehetőségét, hogy az új modell 2019 januárjától bevezethető legyen. Négy nappal ezelőtt - mondhatni az utolsó pillanatban - mégis megállapodás született, ennek eredménye, hogy a minisztérium 2019 első negyedévében vállalja az MTA kutatóintézetek bérköltségei finanszírozását, az MTA pedig egyéb forrásai terhére az intézetek első negyedévi finanszírozását - az atv.hu-hoz kiszivárgott információk szerint ezt mondta volna el Palkovics László

"Az elmúlt hónapokat értékelve úgy látom, az MTA igen sokáig félreértelmezte a helyzetet, és párbeszéd helyett a politikai nyomásgyakorlást választotta. Ezért sajnos hónapok teltek el érdemi lépések nélkül, noha egyértelmű és teljesíthető volt az az igény, amit a szabályozás és finanszírozás megújításának feltételeként - többször személyesen is konzultálva az akadémia vezetőivel - kértünk. Legyenek világosan kijelölve a prioritizált kutatási területek, az MTA (és nem más) mondja meg, melyek azok a kutatási területek, amelyeket kiemelten szeretne támogatni, és hajtsa végre az intézmények átvilágítását azzal a céllal, hogy teljesítményük világosan megítélhető legyen" - tartalmazza a megírt, de el nem mondott beszéde.

Eszerint Palkovics László "a hétfői, Lovász elnök úrral történt egyeztetésük alapján" a következőkről akart csütörtökön, az Akadémián beszámolni: "Megállapodtunk arról, hogy az ITM fejezetbe átcsoportosított kutatási források felhasználása/elosztása 2019-ben pályázati úton kiválósági alapon, a közösen előre meghatározott kutatási prioritások mentén történik. A prioritásokra, az egyes szakmai keretek (pl. élettudományok, természettudományok) az MTA-ITM által felállított grémium tesz javaslatot, mint ahogy az eredmények elérését bemutatni hivatott teljesítményindikátorokra is. A források új típusú elosztásáig megtörténik az MTA kutatóintézetek átvilágítása/értékelése. Az átvilágítások és a helyzetértékelés valamint a prioritások kijelölése várhatóan 2019 első negyedévében történik meg, az új forráselosztási mechanizmus pedig 2019 áprilisától működtethető. Az intézményhálózat likviditásának/finanszírozásának fenntartása érdekében 2019 első három hónapjában az ITM havonta megelőlegezi az MTA kutatóintézetek személyi

juttatásait és járulékait - a bérkeretet -, az MTA pedig saját forrásai terhére biztosítja az intézmények dologi (rezsi) kiadásait. 2019 áprilisától - a pályázati döntésnek megfelelően - véglegessé válik az egyes kutatóintézetek finanszírozása. Az így megállapított keret terhére az első negyedév megelőlegezett finanszírozását el kell számolni. Az ITM és az MTA vállalja, hogy saját hatáskörben - az államháztartási törvény szabályozási keretei között - biztosítja az előzőekben vázolt konstrukció szerinti finanszírozást az intézmények részére. Az MTA-intézmények ITM fejezetben tervezett támogatása a pályázati konstrukció hatályosulása (2019. április) esetén válik teljes körűen hozzáférhetővé" - szól a portálunkhoz eljuttott szöveg.

De a tervezett beszéd megírt szövegéből az is kiderül: Palkovics László mindenekelőtt szerette volna megnyugtatni az akadémikusokat, hogy

"senkinek sincs oka aggódni, a félelmet Önökben inkább a változás maga, mintsem annak valós tartalma okozza".

"Egyesek azt vizionálják, hogy az alapkutatásokra jutó szerény állami ráfordításokat részben fejlesztéspolitikai célra csoportosíthatják át. Ilyen szándék nincs, a minisztérium az előirányzott 1410 milliárdos költségvetésén belül NEM az MTA keretének megcsonkítása a cél. Éppen ellenkezőleg: a tudomány és benne az alapkutatás is nagyobb figyelmet és szerepet kap a gazdaságpolitikában" - állítja az írásos verzióban.

A miniszternek szándékában állt, hogy a beszédében az Akadémián többször is hangoztassa a kölcsönös bizalom fontosságát az MTA és az ITM között.

A leírt beszédben Palkovics László hangsúlyosan egy 2016-os MTA-EMMI megállapodásra hivatkozik. "Nagyon fontosnak tartom, hogy bízunk egymásban. Bízunk az egymásnak adott szavainkban." 2016-ban az akadémia aláírt egy megállapodást az Emberi Erőforrások Minisztériumával, s ebben a dokumentumban az idén bejelentett javaslatok többsége már szerepelt.

"Mi e mentén a megállapodás mentén haladtunk. Az általunk tett javaslatok - az új KFI ökoszisztéma kialakítása és a finanszírozás megújítása - tulajdonképpen a megállapodásban rögzített célok mentén születtek.

Mi bízunk Önökben, bízunk a lefektetett és kimondott szavakban. És Önök is bízhatnak bennem, akadémikusként és miniszterként is."

Ha visszaolvassák, vagy felidézik az elmúlt fél évben tett nyilatkozatainkat, vagy akár a közös tárgyalásainkon elhangzottakat, azt fogják látni, hogy a folyamat végére az teljesül, amit akkor megígértünk. "Vagyis: az MTA autonómiája nem sérül. Nem vonunk el forrásokat az alapkutatásoktól. Nem lesznek sem működési zavarok, sem finanszírozási problémák. A jó kutatók nem fognak nagyobb számban elvándorolni, mert az új rendszer egyik alappillére, hogy kiválósági alapon támogatunk. S végül: nem fog a jövőben sem marginalizálódni az MTA szerepe, mert az MTA-ra szükség volt, van és lesz is" - ezt tartalmazza a tervezett beszéd szövege, melyben a miniszter felsorolja, mit ígértek, és mit fognak tenni.

Az Akadémia része a rendszernek

Annyi változás lesz, hogy megállapodunk majd bizonyos „nagy ügyekben”, már csak azért is, mert nem áll rendelkezésünkre korlátlan mennyiségű forrás. Ésszel és hatékonyan kell elköltenünk azt, amink van.

A kutatási kiválóságot - azaz az egyes kiemelkedő kutatókat, az ő munkájukat, a kollégáikat - a továbbiakban is tématerületi megkötés nélkül finanszírozzuk, hasonlóan az EU ERC rendszeréhez. Az MTA továbbra is önállóan dönthet a személyi kérdésekről, a végrehajtandó projektekről és programokról - állítja a szöveg szerint a miniszter.

Palkovics László a leírt szöveg szerint nem győzi hangsúlyozni, hogy "az egységes innovációs és tudománypolitika megteremtése tisztán szakmai kérdés. A jelenleg zajló átalakítás nem csupán az MTA-t érinti, ő csak az egyik része a rendszernek. Az új struktúra szól a felsőoktatási intézményekről, a kutatásról, a kiválóságról, a vállalatok hatékonyságáról, az egész magyar kutatási és innovációs ökoszisztéma optimalizálásáról".

Szándékaink azonosak, céljaink egybeesnek - állítja a tervezett beszéd leírt szövegében a miniszter, aki szerint "a kutatóintézetek finanszírozása a jövőben az MTA legjobb programjaiban - például a Lendület

programban - alkalmazott metodikával és követelményrendszerrel történik majd. Jellemzően kutatócsoportokat, kutatási témákat kívánunk finanszírozni előre meghatározott eredménykritériumokkal. Az intézmények finanszírozása abban az értelemben pedig stabil marad, hogy az **innovációs** minisztériumban minden évben rendelkezésre áll majd a szükséges - eredményes munka esetén bővülő - keret."

A miniszter megírt beszédében egy, az Akadémia Széchenyi térre néző ablakán át is látható, a tér közepén álló „matuzsálem”, akácfával illusztrálta, ami a maga 229 évével már önmagában is tiszteletet érdemel, a francia forradalommal egy időben született, megélte a Lánchíd, az Alagút és az Akadémia építését, látta Ferenc József koronázását, de tartógerendák, vagyis segítség és védelem nélkül kipusztulna. "Budapest (látképe), a fővárosunk elképzelhetetlen nélküle. Mint ahogyan a Magyar Tudományos Akadémia nélkül sem, melynek a fához hasonlóan biztos fundamentumai vannak. Az örökség azonban időről időre gondozásra szorul, és ha azt akarjuk, hogy a látkép ne csorbuljon, sokat kell tennünk a jövőbeni megmaradásáért. A gyökeret meg kell tartani, a friss és erőteljes hajtásoknak utat kell engedni, a vadhajtásokat visszanyesni, s benne az életet megtartani".

De a tudomány változatlan szerepe kapcsán Palkovics László egy operett példát is hozott: "ahogy a Csárdáskirálynőben is mindig Szilvia a primadonna, úgy a tudomány képviselőinek is főszerep jut egy **innovatív ország** építése során. Az már más kérdés, hogy a korszellem, a megatrendek, a globalizáció, a technológiák változása a fő szerepeket is alakítják, és olykor el kell rajta gondolkodnunk, hogy még mindig a kosztümös jeleneteket igényli-e a közönség" - szól a tervezett beszédének szövege. A konklúziója pedig az: "van, amikor mindenáron ragaszkodnunk kell a változatlan hagyományokhoz, és van, amikor új dramaturgra van szükség, hogy betöltsük azt a szerepet, amit elvárnak tőlünk".

23 – 2018. december 9. (index.hu)

Palkovics békülni ment volna az MTA-ra, aztán meggondolta magát

Palkovics László miniszter eredetileg úgy tervezte, elmegy a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) rendkívüli közgyűlésére, az akadémiai finanszírozás körül kialakult vita legutóbbi állomására, és már a beszéde is készen volt, amelyben békülékeny hangot ütött volna meg – írja a beszédet megszerző Atv.hu

"Nagyon fontosnak tartom, hogy bízzunk egymásban. Bízzunk az egymásnak adott szavainkban."

"Mi bízunk Önökben, bízunk a lefektetett és kimondott szavakban. És Önök is bízhatnak bennem, akadémikusként és miniszterként is."

"**Az MTA autonómiája nem sérül.** Nem vonunk el forrásokat az alapkutatásoktól. Nem lesznek sem működési zavarok, sem finanszírozási problémák. A jó kutatók nem fognak nagyobb számban elvándorolni, mert az új rendszer egyik alappillére, hogy kiválósági alapon támogatunk. S végül: nem fog a jövőben sem marginalizálódni az MTA szerepe, mert az MTA-ra szükség volt, van és lesz is."

"Senkinek sincs oka aggódni, a félelmet Önökben inkább a változás maga, mintsem annak valós tartalma okozza. Egyesek azt vizionálják, hogy az alapkutatásokra jutó szerény állami ráfordításokat részben fejlesztéspolitikai célra csoportosíthatják át. Ilyen szándék nincs, a minisztérium az előirányzott 1410 milliárdos költségvetésén belül NEM az MTA keretének megcsönkítése a cél. Éppen ellenkezőleg: a tudomány és benne az alapkutatás is nagyobb figyelmet és szerepet kap a gazdaságpolitikában."

"Annyi változás lesz, hogy megállapodunk majd bizonyos „nagy ügyekben”, már csak azért is, mert nem áll rendelkezésünkre korlátlan mennyiségű forrás. **Ésszel és hatékonyan** kell elköltenünk azt, amink van. A kutatási kiválóságot – azaz az egyes kiemelkedő kutatókat, az ő munkájukat, a kollégáikat – a továbbiakban is tématerületi megkötés nélkül finanszírozzuk, hasonlóan az EU ERC rendszeréhez. Az MTA továbbra is önállóan dönthet a személyi kérdésekről, a végrehajtandó projektekről és programokról."

Palkovics ugyanakkor azért odaszúrt volna az MTA-nak, újra megismételve a korábbi vádját arról, hogy az Akadémia terelte politikai síkra a vitát: "Az elmúlt hónapokat értékelve úgy látom, az MTA igen sokáig félreértelmezte a helyzetet, és párbeszéd helyett a politikai nyomásgyakorlást választotta. Ezért sajnos hónapok teltek el érdemi lépések nélkül, noha egyértelmű és teljesíthető volt az az igény, amit a szabályozás és finanszírozás megújításának feltételeként - többször személyesen is konzultálva az akadémia vezetőivel - kértünk. Legyenek világosan kijelölve a priorizált kutatási területek, az MTA (és nem más) mondja meg, melyek azok a kutatási területek, amelyeket kiemelten szeretne támogatni, és hajtsa végre az intézmények átvilágítását azzal a céllal, hogy teljesítményük világosan megítélhető legyen."

A miniszter viszont a beszédben is elmondta volna, amit végül a beszéd helyett tartott sajtótájékoztatón mondott el: hogy hétfőn megegyeztek az MTA-val az új finanszírozási rendszer felállításáig tartó időszak ideiglenes finanszírozásáról. Palkovics szerint ebben a néhány hónapban lényegében a minisztérium állná a bérköltségeket, az MTA pedig a rezsit, és ezt szerinte az MTA vezetése is elfogadta – de ez volt az a pont, amiről az MTA vezetése a közgyűlés után elmondta, hogy már korábban cáfolták, mert szó nem volt arról, hogy ezt ők elfogadják volna.

24 – 2018. december 20. (index.hu)

Palkovics korábban kilátásba helyezte, hogy addig nem biztosítják teljes egészében az akadémiai kutatóintézetek költségvetését, ameddig nincs megegyezés, vagyis az MTA nem fogadja el a tervezetét (a kutatóintézetek működésének „áttekintése”, valószínű elvétele/megszüntetése, a kormány által favorizált témák előtérbe helyezése, összességében a politikától való függőség növelése). Eszerint, bár a kutatók bérét biztosítanák, az egyéb (pl. rezszi, intézményfenntartási) költségeket a minisztérium visszatartaná. A konfliktus miatt a miniszter az utolsó pillanatban meggondolta magát, és nem ment el az MTA rendkívüli közgyűlésére, ahol így nélküle döntött a magyar tudomány elitje elsöprő többséggel arról, hogy Lovász László MTA-elnököt támogatják abban, hogy a kormánytól is védje meg a tudomány függetlenségét.

Azóta Palkovics László környezetéből azt hallani, hogy a miniszter gyakorlatilag teljes egészében pályázati alapra helyezné át az MTA finanszírozását: az elnyert kutatási támogatások után fizetne a kormány arányosan intézményi forrásokat. Ennek részletei azonban nem ismertek, és mint most kiderült, az MTA elnöksége sem tudja, hogy mi is lenne a miniszteri koncepció, mely az egész magyar tudományosság működését átalakítaná.

Az MTA és Palkovicsék korábban abban állapodtak meg, hogy feláll egy olyan paritásos bizottság, melybe mindkét fél delegál tagokat, és majd ez tesz javaslatokat, hogy szükség van-e nagyobb átalakításokra. Összességében azonban mindenképpen meg akarják tartani a kutatóintézmény-hálózatukat.

25 – 2019. január 3. (magyaridok.hu)

Palkovics László **innovációs** és technológia miniszter az MTA rendkívüli közgyűlése kapcsán tartott sajtótájékoztatót, ahol azt mondta, hogy a kormány biztosítani fogja a kutatóintézetekben dolgozók bérét mindaddig, amíg az új struktúra a tervek szerint jövő áprilusra létrejön, a működési költségeket pedig az akadémia biztosítja. A miniszter azt is kiemelte, hogy a jövő év elején kiírják az új pályázatokat a kutatócsoportok finanszírozására és ezek az **innovációs ökoszisztéma** valamennyi szereplője számára elérhetővé válnak. A miniszter szerint a javasolt rendszer megegyezik az EU kutatástámogatási struktúrájával, az átalakítás nem sérti az akadémia függetlenségét, az MTA köztestületének minden jogosultsága sérthetetlen.

Palkovics László elmondta, hogy a kormány megpróbál segítséget nyújtani az MTA-nak a rendszer átalakításához, ezért jött létre az MTA Kutatóhálózati Tudományos Elnöki Bizottsága, amelynek 14 tagjából hetet az akadémia, hetet pedig a kormány delegált.

26 – 2019. január 10. (index.hu)

Palkovics szerint a kutatóhálózatok átszervezésére egyebek mellett azért van szükség, mert a mostani rendszer nem elég eredményes. Az MTA vezetése szerint ez nem igaz. Legutóbbi levelükben idéztek abból a munkaanyagból, amit az ITM az átalakítások kapcsán dolgozott ki:

„[...] a Magyar Tudományos Akadémia és kutatóintézeteinek teljesítménye kiugró: mind produktivitásban, azaz mennyiségben, mind idézettségben, azaz hatásban”. Az ellentmondást firtató kérdésünkre a minisztériumtól azt a választ kaptuk, a miniszter nem tett olyan kijelentést, amely szerint az akadémiai kutatóhálózatok nem elég **hatékonyak**. Ezt már csak azért sem állíthatta, mert nincs semmilyen erre vonatkozó **hatékonyságot vizsgáló mutató**.

Palkovics tavaly októberben az MTA kapcsán úgy nyilatkozott: „Az történik, hogy egységesen szeretnénk működtetni az eddig szétesett kutatás-finanszírozási rendszert. Ezt hajlamos az Akadémia leegyszerűsíteni arra, hogy a költségvetését elvették.”

De a kutatási eredményeink, hiába hisszük ennek ellenkezőjét, nem jók.

Egy szeptemberi, akadémiai elnökségi ülés után, arra a kérdésre válaszolva, hogy mely intézetet szüntetnék meg, Fazekas Károly, az MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpontjának főigazgatója szerint a miniszter azt mondta: a Közgazdaságtudományi Intézet annyira rossz eredményességű intézet, hogy azt meg kell szüntetni.

Hogy rendezzék a helyzetet, Palkovicsot egy szűk körű megbeszélésre is meghívta az MTA vezetése. Az akadémiai források szerint Palkovics erre nem reagált, de az ITM azt írta a Népszavának, hogy „Palkovics László, ahogy eddig, az átmeneti időszakban és a későbbiekben is minden, a kérdéskörrel kapcsolatos megbeszélésre elmegy, ha meghívást kap rá”.

27 – 2019. január 14. (index.hu)

A minisztérium törvénytörő kifizetésekre akarja kényszeríteni a Magyar Tudományos Akadémiát (MTA). Emiatt ők kénytelenek lesznek felfüggeszteni a normális működéshez elengedhetetlen közbeszerzéseket, és a rezsik miatt a kutatóintézetek alapműködése is bizonytalanra vált – értesült az Index akadémiai forrásokból.

Az MTA és a kormány közötti hidegháború részeként Palkovics László ITM-miniszter január 1-től nem biztosítja az Akadémia kutatóközpontjainak működéséhez szükséges dologi költségeket. Arra a 2018 nyári, szakmai előkészítés nélküli törvénymódosításra hivatkozik, ami miatt az egész háborúskodás elindult: az MTA valódi bevonása nélkül akkor úgy döntöttek, hogy ezentúl a minisztériumon keresztül kapja meg az MTA a költségvetése jelentős részét. A Fidesz által megszavazott új konstrukció és a szerintük a függetlenségüket csorbító további lépések ellen az Akadémia vezetése azóta is vehemensen tiltakozik.

Palkovics időközben egyértelművé tette, hogy nem hagyná meg jelenlegi formájában az akadémiai kutatóintézet-hálózatot sem. Az MTA ebben annyit tudott elérni, hogy némi időt nyertek, amíg (március 31-i határidővel) egy minisztériumi-akadémiai vegyesbizottság áttekinti a mostani működést; majd ők tesznek javaslatot a továbbiakra. A miniszter azonban nemcsak egy-egy intézeti csoportot akar (szerinte a gyenge teljesítmény miatt, ellenfelei szerint politikai okokból) megszüntetni/elvenni, hanem alapjaiban alakítaná át az akadémiai szférát.

Bár az utolsó pillanatban lemondta részvételét azon az akadémiai közgyűlésen, ahol ennek részleteiről tájékoztatta volna a hazai tudományos elitet, az üzenetésekből és nyilatkozatokból annyit tudni, hogy az egész finanszírozást pályázati alapra helyezné. Hogy közben hogy működnének a nagy kutatóhelyek, mi lenne az elmúlt években épített kutatóintézetekkel, egyelőre nem világos.

Amikor az Akadémia tagsága 90 százalékos többséggel támogatásáról biztosította Lovász László elnököt a vitában, Palkovics László pénzügyi eszközökhöz nyúlt. A miniszter nyomásgyakorlási céllal visszatartja az MTA első negyedéves költségvetésének dologi részét: a béreket havonta, utólag kifizeti, minden mást, így például az intézmények rezsiköltségét azonban nem adja oda az Akadémiának. Azzal érvel, hogy az MTA-nak elegendő pénzügyi tartalékai vannak ahhoz, hogy kibekkeljenek három hónapot, van akkora likviditásuk, hogy a 2019-es költségvetési támogatás nélkül is üzemeljenek a kutatóintézetek.

28 – 2019. január 17. (magyaridok.hu)

ITM: sikeres nemzetközi minták alapján újulhat meg a hazai kutatóintézeti hálózat

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) céljai szerint Magyarország európai szinten is élenjáró kutatás-fejlesztési és innovációs potenciálra tesz szert a kiemelt gazdasági területeken – mondta Palkovics László a kutatóintézeti vezetőknek rendezett csütörtöki budapesti egyeztető fórumon a tárca tájékoztatása szerint.

Az innovációs és technológiai miniszter a konzultáción a hazai kutatás-fejlesztési és innovációs rendszer megújítására irányuló kormányzati terveket mutatta be a Magyar Tudományos Akadémia kutatóintézetei meghívott és teljes létszámban megjelent vezetőinek – közölte az ITM.

[itt fontos a „teljes létszám” kiemelése. Ez azt is jelenti, hogy az ITM számára ez egyáltalán nem volt evidens. Utólag nyugtázzák, hogy minden meghívott elment, miközben előzőleg azt gondolhatták, hogy csak páran fognak elmenni erre.]

Palkovics László helyzetértékelése szerint Magyarország az innovációs teljesítményben kedvező adottságai ellenére ma még jelentősen elmarad a vezető európai országoktól, ami az eddigi kutatás-fejlesztési struktúra átalakítását indokolja.

A finanszírozási rendszer fejlesztéséről a miniszter elmondta: a kormány célkitűzése az 1,8 százalékos GDP-arányos kutatás-fejlesztési ráfordítás elérése 2020-ra. Az állami szerepvállalás erősítésén túl a mintegy 330 milliárd forintnyi többletforrás előteremtéséhez a vállalati források további dinamizálása is szükséges, amit a felsőoktatás és a költségvetési kutatóhelyek minőségi fejlesztésével, versenyképességének javításával is támogatni kell – fejtette ki.

A javaslatok szerint a jövőben elválík egymástól az innovációs és kutatási finanszírozás, az Innovációs Alap mellett létrejön a közvetlen költségvetési forrásokat kezelő Kutatási Alap. Az új finanszírozási struktúra három pillérrre támaszkodik, külön-külön támogatja a kiválósági, a társadalmi kihívások alapján meghatározott és az innovációt elősegítő kutatásokat.

A források felhasználásának elveiről és módjáról, a támogatandó tématerületek meghatározásáról a hamarosan létrehozandó Nemzeti Tudománypolitikai Tanács dönt. Az alapok forrásait a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal kezeli, amely az uniós támogatásokra vonatkozó pályázati rendszert is működteti, és amelynek funkciói szellemi tulajdonvédelmi feladatokkal egészülnek ki.

Az MTA kutatóintézet-hálózata esetén a közösségi szempontok az eddigieknél nyomatékosabban jelennek meg a stratégiai irányok elfogadásában, a finanszírozásban és az eredményesség értékelésében.

Az állami kutatóintézet-hálózat átalakítására vonatkozó tervek szerint német mintához igazodva elkülönül egymástól a felfedező és alkalmazott kutatás, valamint a gazdasági tudásszolgáltatás hátttere. Az MTA, a minisztériumok hálózata és a felsőoktatási intézmények között egyértelműbb, a párhuzamosságokat kiküszöbölő feladatmegosztás jöhet létre – jelezte a miniszter.

Palkovics László a megjelentek együttműködését kérte a hazai kutatás-fejlesztés és innováció hatékonyságának növeléséhez. Hangsúlyozta: a 80 éve változatlan formában működő kutatóintézeti rendszer a bevált nemzetközi gyakorlatok meghonosításával korszerűsíthető, a versenyképességet fokozó intézkedések eredményes végrehajtása minden érintett érdekét szolgálja – olvasható a tárca közleményében.

Az egyeztetésen szóba került az intézmények dologi kiadásainak finanszírozása is. Az ITM vezetői összefoglalták azokat az MTA előtt is ismert és általa is alkalmazott eljárásokat, amelyekkel az intézmények rezsiköltségei az átmeneti időszakban szabályos keretek között biztosíthatók.

29 – 2019 január 28. (index.hu)

Ez nagyjából akkor kezdődött, amikor Palkovics László ITM-miniszter az MTA vezetését megkerülve, közvetlenül hívta tárgyalni az akadémiai kutatóintézetek vezetőit. Ezt miniszterként természetesen megteheti, de úgy tűnt, ezzel igyekszik megtörni az addig elég erősnek látszó akadémiai egységet – és ez a stratégia azóta is. Az előzmények közé tartozik, hogy júniusban egy utolsó pillanatos törvénymódosítással Palkovics teljesen átalakította az akadémiai kutatások finanszírozását, amikor saját minisztériumához, az ITM-hez rendelte az MTA költségvetését. Később a miniszter emelte a tétet, és már az MTA kutatóintézet-hálózatának szétszedéséről, egyes intézetek megszüntetéséről beszélt. Az is kiderült, hogy teljesen elvágna az állami alaptámogatást, a kutatóintézeteknek kizárólag pályázati pénzt adna.

Ez így elsősorban elég teljesítményelvűnek hangzik, a benyújtott támogatási igényeket azonban a pálinkástalanított, Palkovics érdekkörébe került NKFIH fogja elbírálni (úgy tudni, az **innovációs alapból** és az OTKA-bizottságokból is verbuválnak bírálókat), vagyis végső soron a magyar állam mondja meg, hogy milyen témára mennyit ad, ami a kritikusok szerint korlátozza a kutatás szabadságát és lehetőséget ad a politikai kontrollra.

Palkovicsék legszívesebben a német Max Planck kutatóintézet-hálózati rendszerre hivatkoznak, azt hangsúlyozva, hogy az is független a német tudományos akadémiától, az állam képviselői pedig ott ülnek a felügyelő testületekben. Németországban azonban a politikusoknak messze nincs olyan súlya ezekben a szenátusokban, mint ami a magyar modellben kinéz. További alapvető különbség, hogy az alap kutatásokat végző német intézményrendszer intézetei bőséges alapfinanszírozást kapnak. Költségvetésük 60-70 százaléka így jár nekik, csak a maradék összeget kapják meg pályázati úton.

30 – 2019. február 1. (magyaridok.hu)

Palkovics László: Nincs bajban a tudomány Magyarországon

Nem az eddigi módon akarja a magyar kormány finanszírozni a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) működését – mondta Palkovics László a Hír TV Péntek 9 című műsorában. Az **innovációs** miniszter ezt a MTA körül kialakult helyzettel kapcsolatban mondta. Leszögezte, a tudományos élet nincs veszélyben Magyarországon, csak arról van szó, hogy a kormány teljesítményhez köti a finanszírozást.

Szó sincs arról, hogy a kutatás és a tudomány bajban lenne Magyarországon – mondta Palkovics László a Hír TV Péntek 9 című műsorában. Az **innovációs** és technológiai miniszter cáfolta a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) körüli híreket. „Az alaptörvényünk pontosan szabályozza, hogy a kormány hogyan viszonyul a tudományhoz és hogy mi az MTA szerepe” – mondta.

Azok a hírek, hogy „lekapcsolják a villanyt”, hogy egy politikai akció része – tette hozzá a miniszter. Palkovics László szerint arról van szó, hogy a kormány nem az eddigi módon akarja finanszírozni az MTA kutatásfinanszírozási rendszerét. „Nem olyan módon akarjuk finanszírozni a működést, hogy adunk pénzt, és az MTA majd eldönti, hogy mire akarja azt költeni, hanem a teljesítménnyel összekötött finanszírozás mellett döntöttünk” – nyilatkozta.

Palkovics emlékeztetett, hogy a mostani folyamat hasonló az egyetemek átalakításához, amit 2014-ben kezdtek el. Szerinte azért támadják a kormányt, mert egy régóta működő rendszeren változtat. „Jön valaki, aki azt mondta, hogy lehet ezt jobban működtetni, és ez ellen van egy tiltakozás.”

31 – 2019. február 4. (index.hu)

Az ok, hogy az Akadémiával vívott harcában Palkovics László IT-miniszter nem adja oda az MTA kutatóintézeteinek járó állami költségvetést. Ez ugyan minden jogszabály szerint járna, a miniszter azonban egyszerűen visszatartja a pénzt, amire, mivel más értelmezhető magyarázat még nem hangzott el, nehéz egyéb szót találni, mint a nyílt politikai zsarolást. Bár Palkovics szerint az MTA elegendő tartálékkal rendelkezik ahhoz, hogy pár hónapot átvészeljének, ehhez olyan pályázati és egyéb forrásokhoz kellene nyúlniuk, amik kötött felhasználásúak. A gazdasági vezetők szerint ez szabálytalan lenne, ezért már a gyakorlatban is komolyan érezhetők a megszorítások.

Január 31-én megjelent az a kiírás, amely alapjaiban rengeti meg a magyar tudományos életet. A választások után miniszteri széket és terveit a jelek szerint teljes felhatalmazást kapó Palkovics László teljesen át akarja alakítani a hazai kutatási rendszert: a hangsúlyt a gazdaságilag megtérülő alkalmazott kutatásokra és az innovációra helyezné, miközben az alapkutatásokat háttérbe szorítaná. Emellett erősebb kormányzati kontrollt akar, meghatározva, hogy mire ad és mire nem ad pénzt az állam. Ez értelemszerűen jobban lehetővé tenné a politikai szempontok érvényesülését is. A fő vesztes az MTA kutatóintézet-hálózata lenne: az Akadémiával vívott háborújában az egyébként akadémiai tag miniszter nem csak az alapfinanszírozást venné el teljesen, de kímáztatná egyes kutatóintézeteket is, amiket inkább a favorizált egyetemeknek adna.

A terveket a miniszter sokáig nem tette teljesen nyilvánossá, azok látszólag folyamatosan változtak és idővel radikalizálódtak – a magja azonban mára világosan látszik: a jövőben nem a tudomány dönthetne Magyarországon arról, hogy mit (milyen arányban, mennyiből) kutató, hanem a politika.

„Ez a terv valójában nem a tudományról szól, a 23-ból 20 pont témája az innováció. Járulékos áldozatok vagyunk. Az anyagból egyáltalán nem következik, hogy vezetne a kutatóintézeti rendszer átalakítása jobb innovációhoz. A felvázolt külföldi példák sem arról az állami centralizációról szólnak, mint amit a minisztérium állít. Még a kormányzat saját háttéranyaga sem támogatja a Palkovics-tervet”

A pályázati kiírás már azt is tartalmazta, hogy milyen keretösszeget rendelnek az egyes nagy témacsoportokhoz. Ebből már elég jól kiolvashatók a politikai preferenciák. Miközben néhány természettudományos terület az eddigieknél több pénzre számíthat, a humán tudományoknál (a bölcsészet, a társadalomtudományok, a nyelvtudomány és a Palkovics által futólag megszüntetendőknek mondott közgazdaságtudomány kutatóintézetei) egészen súlyos lehet a megszorítás. Ez a négy érintett kutatóközpont idáig összesen kb. 4,1 milliárdos állami költségvetéssel számolhatott, a mostani kiírás azonban a tématerületeikre összesen 3 milliárd forintot szán. Ha ezt az összeget teljes egészében ők nyernék, és nem kapna semmit a felsőoktatás vagy a kormányközeli új intézetek, akkor is 25 százalékos megszorítás várhat ezekre az intézetekre. Ez jó eséllyel komoly elbocsátási hullámot is jelentene.

32 – 2019. február 8. (index.hu)

Palkovics üzent: teljesen elveszi a kutatóintézeteket az MTA-tól

Az Index birtokába került egy tájékoztató, amelyben Palkovics László innovációs és technológiai miniszter megüzente az akadémiai kutatóintézeti vezetőknél, hogy mi a terve az MTA-val. A tervezet minden eddiginél radikálisabb: szavai szerint Palkovics teljesen elvonná a Magyar Tudományos Akadémia kutatóintézeteit, az MTA-t kiüresítené, érdemi kompromisszumra nem hajlandó. Az Akadémia szétverésének mesterterve egy miniszteri telefonbeszélgetésből.

Az Intézethálózatot el kell szakítani az MTA vezetésétől, a köztestülettől, önállóvá kell tenni. Az MTA köztestület semmilyen közvetlen befolyással nem lehet a rendszer működésére – üzent Palkovics László IT-miniszter az MTA kutatóintézeti vezetőinek. Ez azt is jelenti, hogy Palkovics szembemegy saját korábbi ígéretével, és teljesen elvonná a Magyar Tudományos Akadémiától az összes kutatóintézetet.

Egyet kikötött ismételt: az MTA köztestület semmilyen közvetlen befolyással nem lehet a rendszer működésére, annak függetlenné kell válnia, ahogy az MTA főtitkára és a titkársága sem irányít, felügyel többé – áll az Index birtokába került levélben. A levél egy Palkovicsal folytatott telefonbeszélgetés részletes leírata, melyet a miniszter egy természettudományos kutatóintézeti vezetővel folytatott az elmúlt

napokban. A telefonbeszélgetésben Palkovics a többi akadémiai kutatóintézeti vezetőnek üzent rajta keresztül, azt kommunikálva, hogy nincs értelme az ellenállásnak.

A miniszter egyúttal – most először – részletesen taglalta a terveit. Ezeket korábban Palkovics László soha nem osztotta meg a nyilvánossággal. Amikor tavaly júniusban saját minisztériumához vonta az akadémiai költségvetés jelentős részét (ennek valódi értelme akkor derült ki, amikor idén év elején Palkovics úgy döntött, hogy egyszerűen visszatartja a kutatóintézetek dologi költségvetését, hogy így kényszerítse ki, hogy az MTA elfogadja a terveit), még kifejezetten azzal nyugtatta az Akadémia vezetését, hogy nem fognak hozzányúlni a kutatóintézeti rendszerhez. Néhány hónappal később Palkovics már megpendítette Lovász László MTA-elnöknek, hogy egyes kutatóintézeteket mégis elvonnék tőlük, egy-kettőt meg is szüntetnének. A terv nagy ellenállásba ütközött, emiatt az lett a kompromisszum, hogy előbb csináljanak egy nemzetközi átvilágítást az egyes kutatócsoportok működéséről. Az átvilágítás határideje április 1. azonban Palkovics az utóbbi hetekben már jelezte, hogy ezt sem várja meg.

A mostani telefonbeszélgetésben a miniszter lényegében a kutatóintézeti vezetőknek üzent, amit a közvetítője leiratában úgy adott át, hogy Palkovics nagyon határozott volt, azt érzékeltetve, hogy nincs érdemi mozgáster, mindenképpen keresztülviszi az akaratát.

Jelezte, hogy ne építsünk arra, hogy őt lecserélik – tolmácsolta a miniszter szavait a közvetítő. (Újabb, de kapcsolódó fejlemény: pénteken a Lendület Kutatócsoportok vezetői személyesen Orbán Viktorhoz fordultak, hogy függessze fel Palkovics átalakítási terveit.)

A beszélgetés szerint Palkovics László az akadémikusok felé úgy pozicionálja magát, mint aki valójában az MTA érdekeit védi a kormányon belül. Azt állítja, hogy a kormányban ő a legjobb barátja az MTA-nak, és a többiekkel szemben nagyon nehéz megvédenie. „Nagy nehézséget jelent számára a kormánypártok felé és a jobboldali médiában ellensúlyozni és ügyel-bajjal fenntartani a tárgyalás és a megegyezés lehetőségét” – hangzott el.

A miniszter a korábbiakhoz hasonlóan most is azt hangsúlyozta: az MTA hibája, hogy nem keresi a megegyezést, nem lehet velük érdemben tárgyalni, politizálnak, ami miatt „a CEU-ra hasonlít a helyzet”.

Azt hadüzenetnek tekinti a kormány, hogy sorosista rendezvény volt az egyik MTA kutatóközpontban – utalt Palkovics a MTA Humán Tudományok Házában tartott dolgozói fórumra, leSOROSISTÁZVA az ott mások mellett megszólaló, ellenzékibb hangvételű Stádium 28 Kör akadémikusait.

Palkovics most először egy olyan tervet vázolt fel, ami szerint az eddig mondottaknál is radikálisabban alakítaná át a kutatóintézeti rendszert, azt teljesen elvéve az Akadémiától. Erre szándéka szerint nagyon gyorsan sor kerülne, 2020. január 1-től már egy teljesen új, MTA-mentesített struktúra állna fel. A miniszter jelezte, hogy ő ugyan azt szeretné, ha az Akadémia is hozzájárulna az intézetei elvételéhez, de ha ellenáll, az akadémiai törvény módosításával akkor is megcsinálják.

Palkovics részleteiben is vázolta az elképzelését. Eszerint az akadémiai intézethálózatot el kell szakítani az MTA vezetésétől, a közttestülettől.

Több akadémiai kutatóintézetet, elsősorban az alapkutatással foglalkozó természettudományiakat egy új intézménybe vinnék át. Ennek már a neve is megvan, ez lenne az Eötvös Loránd Társaság, melynek kuratóriumi tagjait 75 százalékban a kormány delegálná. A döntéshozó szenátusban 50%+1-es többsége lenne az akadémiai delegáltaknak. A humán tudományoknak ebben nem lenne helye, az ő intézeteik (Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Társadalomtudományi Kutatóközpont, Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont) valamelyik egyetem alá kerülnének. Hogy hová, arról ebben a tájékoztatóban nem esett szó, de más forrásokból úgy tudjuk, hogy a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen formálisan meg is alapítottak több új kutatóintézetet, és az MTA-intézetek egy része hozzájuk kerülhet.

Palkovics közvetítőjén keresztül azt üzenete, hogy az eddigi finanszírozási rendszert védő akadémiai kutatók hiába bizakodnának, ő semmit nem hajlandó változtatni a kiírásban, ne is reménykedjünk.

Palkovics László terveit szerint tehát az egész akadémiai kutatóhálózatot elvonná a kormány, némileg hasonlóan ahhoz, ahogy az néhány éve Oroszországban is megtörtént. A kutatóintézeti vezetőkkel való keménykedő üzenetet árnyalja, hogy az MTA vezetése ezekben a napokban dönt arról, hogy az intézetek pályázhatnak-e a Palkovics-féle új rendszer szerint a pusztán működésükért, vagy inkább vállalják a kormánytól a teljes konfrontációt. Ennek alapján az is elképzelhető, hogy Palkovics egy még rosszabb

forgatókönyv felvázolásával akarja őket belekényszeríteni az egyébként az akadémiai kutatók között tömeges ellenállásba ütköző terv elfogadásába.

33 – 2019. február 8. (index.hu)

Az Akadémiáról úgy fogalmazott, a terület Palkovicshoz tartozik, ő a sajtóban említett javaslattal nem állt elő a kormánynak. Hogy Gulyás támogatna-e ilyesmit? Nem tudja, mivel nincs konkrét előterjesztés, kevés az információja arról, hogy döntsön. Az a kérdés, hogy a kutatási forrásokat hogyan lehet **hatékonyan** elkölteni. Palkovics szerint egységes koncepció mellett kell, pályázati formában elkölteni. Eddig nem ez történt. Lehet, hogy MTA egyes részei rosszul járnak, de nem erről az oldalról, hanem **hatékonysági** oldalról közelítik a kérdést.

Az MTA-t nem akarják átalakítani, intézményhálózatról nincs átalakítási ötlet, mondta az Index kérdésére. A kutatóhálózatoknál finanszírozásbeli átalakítás lehet.

34 – 2019. február 9. (index.hu)

Ahogy arról beszámoltunk, az Index birtokába került egy tájékoztató, amelyben Palkovics László **innovációs** és technológiai miniszter megüzente az akadémiai kutatóintézeti vezetőknek, hogy mi a terve az MTA-val. A tervet minden eddiginél radikálisabb: szavai szerint Palkovics teljesen elvenné a Magyar Tudományos Akadémia kutatóintézeteit, az MTA-t kiüresítené, érdemi kompromisszumra nem hajlandó. Az Akadémia szétverésének mesterterve egy miniszteri telefonbeszélgetésből.

M2. Meglepidés és érzelmileg intenzív állítások

7:

Palkovics sérelmezi, hogy szerinte fenyegető nyilatkozatok hangzanak el az ügyben, és azt is jelzi, hogy az NKFIH-tól is elveszik a kutatásfinanszírozást.

Palkovics az MTA függetlenségét védő tiltakozásokat is sérelmezi. Kóka János 2005-ös MTA elleni támadásával összehasonlítva (az SZDSZ-es miniszter akkor az akadémiai kutatóintézeteknek ment neki) arról beszél, hogy az MTA mostani vezetése mennyivel konfrontatívabb:

Annak idején az Akadémia elnöke a miniszterrel leült a Friderikusz mostban, hogy elbeszélgessenek ezekről a kérdésekről, most tüntetések szerveződnek és fenyegető nyilatkozatok hangzanak el.

14:

Az innovációs és technológiai miniszter a Figyelőnek adott interjújában reagált az MTA körül kialakult hangulatkeltésre, amit a baloldali média gerjesztett. A miniszter az érvek ütköztetésében hisz a tárgyalóasztal mellett, nem pedig a médiafelületeken való üzengetésekben. Palkovics azt is elmondta: az MTA léte garantált.

Az Akadémia bizonyos kérdésekben elmozdult a direkt politizálás felé, ami nem az ő dolga. Jó példa erre, hogy elkészült egy tanulmány a duális képzésről, amiről lehet és kell is vitatkozni, de ha ezt úgy publikálják, hogy a kormány nem érti a duális képzés lényegét, akkor az egy politikai állásfoglalás, mivel a kormány egyik oktatáspolitikai eszközét kritizálják politikai alapon. Az ő dolguk a magyar társadalom nagy ügyeiben való tudományos tanácsadás és iránymutatás.

17:

Palkovics László többször bírálta már az MTA vezetését amiatt, hogy szerinte a sajtóban támadják őt hátra.

A tárgyalás-megszakításra szerdán az ITM ellenközleményben reagált, és megtámadta az MTA vezetését: „Szomorú és sajnálatos, hogy az Akadémia különböző nyilatkozatokkal próbál nyomást gyakorolni a kormányra ahelyett, hogy a hivatkozott dokumentumot tárgyalási alapként kezelnék, érdemi észrevételekkel és javaslatokkal kommentálnák.”

– Majd ha az Akadémia és a tárca közti megállapodás létrejön, megállapítjuk, miből finanszírozzák a költségvetésüket.

18b:

– Hát ez az! A megállapodásnak minél hamarabb létre kell jönnie.

– A Magyar Narancsnak azt mondta, az MTA kutatóintézetei közösségi forrásokat használnak, így elvárható, hogy ne politizáljanak.

– Ezt így gondolom, igen.

– Mit ért politizálás alatt? Ha egy kutató megnézi, hány gyerek született az adott kormány hatalomra kerülése előtt, illetve az után, és az első szám nagyobb, mint a második, és ha levonja azt a következtetést, hogy a kormány erőfeszítései eredménytelenek, az politizálás?

– Ez így kutatás. De ha e tanulmánynak azt a címet adják, hogy rossz a kormány politikai stratégiája, mert a demográfiai problémákat a migrációból kéne megoldani, az politizálás. Ha az Akadémia egyik jeles kutatója elmegy Brüsszelbe, és ott azt mondja, hogy a kormány a közigazgatási bíróságok bevezetésével antidemokratikus rendszert vezet be, az politizálás.

– Térjünk vissza a példára: ha a kutató a két szám összehasonlítását értelmezi, az már politizálás?

– Ha ezzel kiállunk, és azt mondjuk, hogy a kormány rossz családpolitikát folytat, akkor igen. Értékeljen a kutató, csak ne adjon neki politikai töltetet.

23a:

Az elmúlt hónapok felesleges vitákkal és „cselekvésképtelenséggel” teltek, ezáltal elszalasztottuk annak a lehetőségét, hogy az új modell 2019 januárjától bevezethető legyen.

"Az elmúlt hónapokat értékelve úgy látom, az MTA igen sokáig félreértelmezte a helyzetet, és párbeszéd helyett a politikai nyomásgyakorlást választotta. Ezért sajnós hónapok teltek el érdemi lépések nélkül, noha egyértelmű és teljesíthető volt az az igény, amit a szabályozás és finanszírozás megújításának feltételeként - többször személyesen is konzultálva az akadémia vezetőivel - kértünk.

23:

Palkovics ugyanakkor azért odaszúrt volna az MTA-nak, újra megismételve a korábbi vádját arról, hogy az Akadémia terelte politikai síkra a vitát: "Az elmúlt hónapokat értékelve úgy látom, az MTA igen sokáig félreértelmezte a helyzetet, és párbeszéd helyett a politikai nyomásgyakorlást választotta. Ezért sajnós hónapok teltek el érdemi lépések nélkül, noha egyértelmű és teljesíthető volt az az igény, amit a szabályozás és finanszírozás megújításának feltételeként - többször személyesen is konzultálva az akadémia vezetőivel - kértünk.

32:

A miniszter a korábbiakhoz hasonlóan most is azt hangsúlyozta: az MTA hibája, hogy nem keresi a megegyezést, nem lehet velük érdemben tárgyalni, politizálnak, ami miatt „a CEU-ra hasonlít a helyzet”.

Azt hadüzenetnek tekinti a kormány, hogy Sorosista rendezvény volt az egyik MTA kutatóközpontban – utalt Palkovics a MTA Humán Tudományok Házában tartott dolgozói fórumra, lesorosistázva az ott mások mellett megszólaló, ellenzékibb hangvételű Stádium 28 Kör akadémikusait.

M3. Negáció: félelem vagy lapsus

1:

Nem fog sérülni az MTA autonómiája; az MTA továbbra is maga működtetheti az intézményeit, és maga döntheti el, hogy az egyes területekre szánt forrásait hogyan bontja le projektekre, kutatóintézetekre és kutatókra.; „A kormány ebbe nem kíván beleszólni”

2:

„nem történik államosítás, kontrollálni sem akarja a kormány”;

3:

Nem történik államosítás;

4:

Nem sérti az MTA autonómiáját a tervezett törvénymódosítás; „Senki nem akarja az MTA-t államosítani”; a lépés nem sérti semmilyen módon az MTA érdekeit és autonómiáját.;

5:

Palkovics: a kormány nem akar beleszólni, mely területekre fordítja forrásait az Akadémia; A kormány nem akarja a kutatóintézetek irányítását átvenni és nem akarja megmondani, hogy az egyes kutatók mivel foglalkozzanak, ez az Akadémia feladata, hiszen ő irányítja a saját kutatóintézeteit; A kormány egyértelmű szándéka, hogy a magyar kutatás és a magyar tudomány érdekei ne sérüljenek;

„Ami most történik Magyarországon, az egyáltalán nem különbözik attól, ami az Európai Unió 2021-2027-es időszakának a tudomány finanszírozásában meg fog jelenni”

6:

A kormány nem akarja az MTA irányítását átvenni; A tárcavezető cáfolta, hogy sérülne Magyar Tudományos Akadémia autonómiája; A miniszter leszögezte, a kormány nem akarja a kutatóintézet irányítását átvenni és nem akarja a kutatóknak megmondani, mivel foglalkozzanak;

7:

nem elfogadható az az érv, hogy „majd mi eldöntjük, hogy mit akarunk kutatni, mivel ez az autonómiánk része”, ez ugyanis a világon sehol nincs így, sem az Európai Unió többi országában, sem az Egyesült Államokban – jelezte; Palkovics László egyértelművé tette: ez a rendszer nem határozza meg, hogy melyik kutató mit kutasson;

8:

A miniszter szerint nem elfogadható az az érv, hogy „majd mi eldöntjük, hogy mit akarunk kutatni, mivel ez az autonómiánk része”, ez ugyanis a világon sehol nincs így, sem az Európai Unió többi országában, sem az Egyesült Államokban – jelezte.

9:

A miniszter szerint nem fogadható el az az érv, hogy "majd mi eldöntjük, hogy mit akarunk kutatni, mivel ez az autonómiánk része", ez ugyanis a világon sehol nincs így, sem az Európai Unió többi országában, sem az Egyesült Államokban.

10:

A Magyar Tudományos Akadémia (MTA) finanszírozását érintő intézkedés nem az intézmény autonómiájának megsértését jelenti.

11:

a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) finanszírozását érintő intézkedés nem az intézmény autonómiájának megsértését jelenti

12:

A miniszter tájékoztatása szerint Navracsics Tiborral, az Európai Bizottság oktatásért, kultúráért, ifjúságpolitikáért és sportügyért felelős biztossal folytatott beszélgetésen hangsúlyozta, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) finanszírozását érintő intézkedés nem az intézmény autonómiájának megsértését jelenti.

13:

– A kutatások finanszírozásának szempontja a kiválóság és társadalmi hasznosság – fogalmazott a miniszter, aki azt is hangsúlyozta, hogy az Akadémia autonómiáját az alaptörvény szavatolja, amit senki nem akar megsérteni.

14:

Az innovációs és technológiai miniszter a Figyelőnek adott interjújában reagált az MTA körül kialakult hangulatkeltésre, amit a baloldali média gerjesztett. A miniszter az érvek ütköztetésében hisz a tárgyalóasztal mellett, nem pedig a médiafelületeken való üzenetekben.

20:

A kormány fontosnak tartja, hogy a hazai kutatás-fejlesztési és innovációs rendszer átalakításakor az átmeneti időszakban is lehetővé tegye a Magyar Tudományos Akadémia zavartalan működését, hiszen alapelvünk, hogy érték nem veszhet el - mondta Palkovics László innovációs és technológia miniszter az MTA csütörtöki rendkívüli közgyűlésén.

"Úgy gondoljuk, hogy nem intézetet kell finanszírozni, hanem a kiváló kutatókat szabad, sőt kell. A folyamatok, amelyek elindultak, semmifajta viszonyban nincsenek az akadémia függetlenségével, köztestületével, az MTA köztestületének minden jogosultsága sérthetetlen, azt az Alaptörvény garantálja, viszont kutatóintézet-hálózatára ugyanúgy vonatkoznak az említett elvárások" - jegyezte meg.

21:

„Úgy gondoljuk, hogy nem intézetet kell finanszírozni, hanem a kiváló kutatókat szabad, sőt kell. A folyamatok, amelyek elindultak, semmifajta viszonyban nincsenek az akadémia függetlenségével, köztestületével, az MTA köztestületének minden jogosultsága sérthetetlen, azt az Alaptörvény garantálja, viszont kutatóintézet-hálózatára ugyanúgy vonatkoznak az említett elvárások” - jegyezte meg.

22:

„Az az alapelvünk, hogy érték nem veszhet el”

A miniszter szavai szerint a kormány fontosnak tartja, hogy a hazai kutatás-fejlesztési és innovációs rendszer átalakításakor az átmeneti időszakban is lehetővé tegye az MTA zavartalan működését, hiszen alapelvünk, hogy érték nem veszhet el.

23a:

"senkinek sincs oka aggódni, a félelmet Önökben inkább a változás maga, mintsem annak valós tartalma okozza".

"Egyesek azt vizionálják, hogy az alapkutatásokra jutó szerény állami ráfordításokat részben fejlesztéspolitikai célra csoportosíthatják át. Ilyen szándék nincs, a minisztérium az előirányzott 1410 milliárdos költségvetésén belül NEM az MTA keretének megcsonkítása a cél. Éppen ellenkezőleg: a tudomány és benne az alapkutatás is nagyobb figyelmet és szerepet kap a gazdaságpolitikában" - állítja az írásos verzióban.

"Vagyis: az MTA autonómiája nem sérül. Nem vonunk el forrásokat az alapkutatásoktól. Nem lesznek sem működési zavarok, sem finanszírozási problémák. A jó kutatók nem fognak nagyobb számban elvándorolni, mert az új rendszer egyik alappillére, hogy kiválósági alapon támogatunk. S végül: nem fog a jövőben sem marginalizálódni az MTA szerepe, mert az MTA-ra szükség volt, van és lesz is" - ezt tartalmazza a tervezett beszéd szövege, melyben a miniszter felsorolja, mit ígértek, és mit fognak tenni.

23:

"Az MTA autonómiája nem sérül. Nem vonunk el forrásokat az alapkutatásoktól. Nem lesznek sem működési zavarok, sem finanszírozási problémák. A jó kutatók nem fognak nagyobb számban elvándorolni, mert az új rendszer egyik alappillére, hogy kiválósági alapon támogatunk. S végül: nem fog a jövőben sem marginalizálódni az MTA szerepe, mert az MTA-ra szükség volt, van és lesz is."

"Senkinek sincs oka aggódni, a félelmet Önökben inkább a változás maga, mintsem annak valós tartalma okozza. Egyesek azt vizionálják, hogy az alapkutatásokra jutó szerény állami ráfordításokat részben fejlesztéspolitikai célra csoportosíthatják át. Ilyen szándék nincs, a minisztérium az előirányzott 1410 milliárdos költségvetésén belül NEM az MTA keretének megcsonkítása a cél. Éppen ellenkezőleg: a tudomány és benne az alapkutatás is nagyobb figyelmet és szerepet kap a gazdaságpolitikában."

26:

„[...] a Magyar Tudományos Akadémia és kutatóintézeteinek teljesítménye kiugró: mind produktivásban, azaz mennyiségben, mind idézettségben, azaz hatásban". Az ellentmondást firtató kérdésünkre a minisztériumtól azt a választ kaptuk, a miniszter nem tett olyan kijelentést, amely szerint az akadémiai kutatóhálózatok nem elég hatékonyak. Ezt már csak azért sem állíthatta, mert nincs semmilyen erre vonatkozó, hatékonyságot vizsgáló mutató.

30:

Palkovics László: Nincs bajban a tudomány Magyarországon

Nem az eddigi módon akarja a magyar kormány finanszírozni a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) működését – mondta Palkovics László a Hír TV Péntek 9 című műsorában. Az innovációs miniszter ezt a MTA körül kialakult helyzettel kapcsolatban mondta. Leszögezte, a tudományos élet nincs veszélyben Magyarországon, csak arról van szó, hogy a kormány teljesítményhez köti a finanszírozást.

Szó sincs arról, hogy a kutatás és a tudomány bajban lenne Magyarországon – mondta Palkovics László a Hír TV Péntek 9 című műsorában. Az innovációs és technológiai miniszter cáfolta a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) körüli híreket.

Azok a hírek, hogy „lekapcsolják a villanyt”, hogy egy politikai akció része – tette hozzá a miniszter. Palkovics László szerint arról van szó, hogy a kormány nem az eddigi módon akarja finanszírozni az MTA kutatásfinanszírozási rendszerét.

32:

A telefonbeszélgetésben Palkovics a többi akadémiai kutatóintézeti vezetőnek üzent rajta keresztül, azt kommunikálva, hogy nincs értelme az ellenállásnak.

A mostani telefonbeszélgetésben a miniszter lényegében a kutatóintézeti vezetőknek üzent, amit a közvetítője leiratában úgy adott át, hogy Palkovics nagyon határozott volt, azt érzékeltetve, hogy nincs érdemi mozgástér, mindenképpen keresztülviszi az akaratát.

Jelezte, hogy ne építsünk arra, hogy őt lecserélik – tolmácsolta a miniszter szavait a közvetítő. (Újabb, de kapcsolódó fejlemény: pénteken a Lendület Kutatócsoportok vezetői személyesen Orbán Viktorhoz fordultak, hogy függessze fel Palkovics átalakítási terveit.)

M4. Hablaty: értelmetlen, homályos, valamint pseudo-adatokra alapozott állítások

1:

erőteljesebb koordináció;

Azokra a társadalmi, gazdasági, műszaki kihívásokra, amelyek a közösség előtt állnak közösen kell egységes megoldást találniuk a tudománynak, az innováció képviselőinek;

3:

a szaktárca egységes koordinációjába kerül;

5:

Mindezek mellett azonban úgy véli, a magyar közösség számára fontos területeket valamilyen formában meg kell határozni;

Az új költségvetési tervezet célja, hogy a magyar tudós közösség állapotodjon meg abban, mely területeket tartja fontosnak, de legyenek olyanok, amelyek valamilyen módon a közösség érdekeit szolgálják;

Hangsúlyozta, hogy az európai kutatások eredményessége elmarad az észak-amerikai vagy az ázsiai országokétól, s ez indokolja azt is, hogy az európai uniós finanszírozás is egyre jobban fókuszál azon területekre, amelyeken valamilyen elvárás megfogalmazódik. „Határozzuk meg azt a célt, területet amivel foglalkozni akarunk, amiben jók akarunk lenni és azt finanszírozzuk”

a kormány bizonyos szempontból strukturáltabbá szeretné tenni ezeket a területek a szakmai közösség döntései alapján.

Az innovációs miniszter úgy vélte, ebben a pillanatban az látszik, hogy a kormány tárgyalási és „tisztán szakmai szándékaival szemben” egy politikai helyzet generálódik;

Palkovics László a kormány álláspontját ismertetve úgy fogalmazott: az erőforrások hatékonyabb felhasználására, az eredményesség érdekében erőteljesebb koordinációra van szükség.

6:

a kormány célja biztosítani azt, hogy a kutatásra szánt források a leghatékonyabb módon hasznosulhassanak a jövőben.

A tudományos akadémia is mondja meg, mire kívánja fordítani a forrásokat, állapotodjunk meg és ha a megállapodás megvan, akkor az onnantól kezdve az akadémia dolga, hogy hogyan bontja le. [„tervbontás”]

14:

Mindenkinek az az érdeke, hogy Magyarország hangsúlyosabban legyen jelen a világ innovációs és tudományos térképén, de az utóbbi években hiába ölt a kormány rengeteg pénzt a kutatásra és innovációra, a ranglistán hátrébb szorultunk.

A miniszter szerint olyan struktúrára és finanszírozási modellre van szükség, amely az ország kutatási és innovációs törekvéseit minden irányból támogatja.

Az új költségvetés arról szól, hogy a tudósközösség állapotodjon meg arról, hogy melyik területeket tartja fontosnak, de legyen benne olyan, ami a közösség érdekeit szolgálja. Példának hozta fel a miniszter, hogy a BMW-gyár idetelepülése nagy siker, de fontos lenne, hogy a magyar kutatások kapcsolódni tudnának a munkájukhoz.

Az Akadémia bizonyos kérdésekben elmozdult a direkt politizálás felé, ami nem az ő dolga. Jó példa erre, hogy elkészült egy tanulmány a duális képzésről, amiről lehet és kell is vitatkozni, de ha ezt úgy publikálják, hogy a kormány nem érti a duális képzés lényegét, akkor az egy politikai állásfoglalás, mivel a kormány egyik oktatáspolitikai eszközét kritizálják politikai alapon.

15:

Az MTA fenntartásában maradó intézetek "konszolidáción és profiltisztításon" mennének át.

16:

Bár Palkovics László a megszüntetést a rossz eredményességgel indokolta, az előzmények alapján személyes és politikai okokra is lehet gondolni.

17:

Bár az akadémiai elnök ezeket nem nevezte meg, az MTA Közgazdaságtudományi Intézetének vezetője a héten már erről szóló körlevelet is írt a munkatársainak. Bár Palkovics ezt az intézet szerinte gyenge teljesítményével indokolta, a valós ok politikai lehet.

„olyan szinergiát kell létrehozni a kutatóintézetek és az egyetemek között, amely mindegyik szereplőt egyformán erősíti”.

[tautológia]

18:

– Szét kell választani két dolgot. Az egyik a finanszírozás, a másik a költségek kérdése. Az MTA kutatóintézeti hálózatának költségei benne vannak a költségvetési törvényben.

Az MTA elég nagy intézmény, sok forrása van ahhoz, hogy azt az egy-két-három hónapot, amíg esetleg a likviditási oldal hiányzik, át tudja hidalni.

De ha e tanulmánynak azt a címet adják, hogy rossz a kormány politikai stratégiája, mert a demográfiai problémákat a migrációból kéne megoldani, az politizálás.

– Ha ezzel kiállunk, és azt mondjuk, hogy a kormány rossz családpolitikát folytat, akkor igen. Értékeljen a kutató, csak ne adjon neki politikai töltetet.

– Ez nem igaz. A kormányhatározatban elfogadott ütemtervnek megfelelően haladunk. Lovász elnök úr egyébként ebben a szobában még nem volt, pedig én már legalább ötször jártam nála. Nem gondolnám, hogy a kormány flexibilitásával gond lenne. Én miniszterként sok időt töltöttem vele, amikor szükséges volt. Ő nem volt itt még egyszer sem.

– Esetleg mert nem kapott meghívást?

– Kapott meghívást.

[félrevezető tényállítás: hiszen az MTA elnöke elment a szobán forgó találkozóra, de miután egy órán keresztül várt hiába Palkovics szobája előtt Palkovicsra, elment.]

19:

Mivel Palkovics szerint az Akadémia előkészítő anyagai méltatlanok, nem ült le Lovász László MTA-elnök mellé, inkább összehívott egy saját sajtótájékoztatót, amin meglepő állítást tett: eszerint az MTA vezetése hétfőn elfogadta az ő feltételeit. Ezt az érintettek egy órán belül megcáfolták. Az akadémia finanszírozása még mindig kérdéses.

Olyan anyagok kerültek ma az MTA közgyűlése elé, amelyek méltatlanok a legfőbb magyar tudományos testülethez – mondta ezen Palkovics László,

egyébiránt pedig elmondta, hogy véleménye szerint a magyar tudományos közösség „nem vette elég komolyan az innováció problémáját az elmúlt húsz-harminc évben, a cél ezért a kutatásfinanszírozás alapvető megváltoztatása, de a kormány nem elvenni, hanem adni akar, ehhez viszont át kell tekinteni az 1984 óta változatlan struktúráját.”

„Az átalakítás alatt nem szabad, hogy úgy érezzék a kutatók, hogy bizonytalan a helyzetük, ezért a munkabért a kormány addig is kifizeti”

[a munkabért nem a kormány „fizeti”, mivel a kormánynak nincs pénze, hanem a költségvetési törvény alapján kell a kormánynak a kifizetésről intézkednie]

20:

A miniszter azt is kiemelte, hogy a jövő év elején kiírják az új pályázatokat a kutatócsoportok finanszírozására és ezek az innovációs ökoszisztéma valamennyi szereplője számára elérhetővé válnak.

Mint mondta, a hazai innovációs rendszer jelenlegi állapota nagyon messze van azoktól a lehetőségektől, amelyeket a kutatói közösség el tudna érni és - tette hozzá - az elmúlt harminc évben senki sem vette kellően komolyan a kutatás-fejlesztés és az innováció ügyét.

"A kormány nem elvenni, hanem adni akar, ezért jelentősen meg akarja változtatni a kutatásra fordítható összegeket, a kutatási feltételrendszert. Ehhez a struktúrát is át kell tekinteni, az MTA kutatási rendszere pedig lényegében nyolcvan éve nem változott"

21:

A miniszter azt is kiemelte, hogy a jövő év elején kiírják az új pályázatokat a kutatócsoportok finanszírozására és ezek az innovációs ökoszisztéma valamennyi szereplője számára elérhetővé válnak.

Mint mondta, a hazai innovációs rendszer jelenlegi állapota nagyon messze van azoktól a lehetőségektől, amelyeket a kutatói közösség el tudna érni és - tette hozzá - az elmúlt harminc évben senki sem vette kellően komolyan a kutatás-fejlesztés és az innováció ügyét.

"A kormány nem elvenni, hanem adni akar, ezért jelentősen meg akarja változtatni a kutatásra fordítható összegeket, a kutatási feltételrendszert. Ehhez a struktúrát is át kell tekinteni, az MTA kutatási rendszere pedig lényegében nyolcvan éve nem változott"

22:

Palkovics László szerint a hazai innovációs rendszer jelenlegi állapota messze van azoktól a lehetőségektől, amelyeket a kutatói közösség el tudna érni.

23a:

Az elmúlt hónapokat értékelve úgy látom, az MTA igen sokáig félreértelmezte a helyzetet, és párbeszéd helyett a politikai nyomásgyakorlást választotta;

Éppen ellenkezőleg: a tudomány és benne az alapkutatás is nagyobb figyelmet és szerepet kap a gazdaságpolitikában.

"Mi e mentén a megállapodás mentén haladtunk. Az általunk tett javaslatok – az új KFI ökoszisztéma kialakítása és a finanszírozás megújítása - tulajdonképpen a megállapodásban rögzített célok mentén születtek.

A jelenleg zajló átalakítás nem csupán az MTA-t érinti, ő csak az egyik része a rendszernek. Az új struktúra szól a felsőoktatási intézményekről, a kutatásról, a kiválóságáról, a vállalatok hatékonyságáról, az egész magyar kutatási és innovációs ökoszisztéma optimalizálásáról".

"Budapest (látképe), a fővárosunk elképzelhetetlen nélküle. Mint ahogyan a Magyar Tudományos Akadémia nélkül sem, melynek a fához hasonlóan biztos fundamentumai vannak. Az örökség azonban időről időre gondozásra szorul, és ha azt akarjuk, hogy a látkép ne csorbuljon, sokat kell tennünk a jövőbeni megmaradásáért. A gyökeret meg kell tartani, a friss és erőteljes hajtásoknak utat kell engedni, a vadhajtásokat visszanyesni, s benne az életet megtartani".

"ahogy a Csárdáskirálynőben is mindig Szilvia a primadonna, úgy a tudomány képviselőinek is főszerep jut egy innovatív ország építése során. Az már más kérdés, hogy a korszellem, a megatrendek, a globalizáció, a technológiák változása a fő szerepeket is alakítják, és olykor el kell rajta gondolkodnunk, hogy még mindig a kosztümös jeleneteket igényli-e a közönség"

24:

Éppen ellenkezőleg: a tudomány és benne az alapkutatás is nagyobb figyelmet és szerepet kap a gazdaságpolitikában;

Legyenek világosan kijelölve a prioritizált kutatási területek

25:

A miniszter azt is kiemelte, hogy a jövő év elején kiírják az új pályázatokat a kutatócsoportok finanszírozására és ezek az innovációs ökoszisztéma valamennyi szereplője számára elérhetővé válnak.

26:

Az ellentmondást firtató kérdésünkre a minisztériumtól azt a választ kaptuk, a miniszter nem tett olyan kijelentést, amely szerint az akadémiai kutatóhálózatok nem elég hatékonyak. Ezt már csak azért sem állíthatta, mert nincs semmilyen erre vonatkozó, hatékonyságot vizsgáló mutató.

De a kutatási eredményeink, hiába hisszük ennek ellenkezőjét, nem jók.

[önellentmondás]

Egy szeptemberi, akadémiai elnökségi ülés után, arra a kérdésre válaszolva, hogy mely intézetet szüntetnék meg, Fazekas Károly, az MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpontjának főigazgatója szerint a miniszter azt mondta: a Közgazdaságtudományi Intézet annyira rossz eredményességű intézet, hogy azt meg kell szüntetni.

Az akadémiai források szerint Palkovics erre nem reagált, de az ITM azt írta a Népszavának, hogy „Palkovics László, ahogy eddig, az átmeneti időszakban és a későbbiekben is minden, a kérdéskörrel kapcsolatos megbeszélésre elmegy, ha meghívást kap rá”.

28:

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) céljai szerint Magyarország európai szinten is élenjáró kutatás-fejlesztési és innovációs potenciálra tesz szert a kiemelt gazdasági területeken – mondta Palkovics László a kutatóintézeti vezetőknek rendezett csütörtöki budapesti egyeztető fórumon a tárca tájékoztatása szerint;

Palkovics László helyzetértékelése szerint Magyarország az innovációs teljesítményben kedvező adottságai ellenére ma még jelentősen elmarad a vezető európai országoktól, ami az eddigi kutatás-fejlesztési struktúra átalakítását indokolja.

Az MTA kutatóintézet-hálózata esetén a közösségi szempontok az eddigieknél nyomatékosabban jelennek meg a stratégiai irányok elfogadásában, a finanszírozásban és az eredményesség értékelésében.

Az állami kutatóintézet-hálózat átalakítására vonatkozó tervek szerint német mintához igazodva elkülönül egymástól a felfedező és alkalmazott kutatás, valamint a gazdasági tudásszolgáltatás háttere. Az MTA, a minisztériumok hálózata és a felsőoktatási intézmények között egyértelműbb, a párhuzamosságokat kiküszöbölő feladatmegosztás jöhet létre – jelezte a miniszter.

Palkovics László a megjelentek együttműködését kérte a hazai kutatás-fejlesztés és innováció hatékonyságának növeléséhez. Hangsúlyozta: a 80 éve változatlan formában működő kutatóintézeti rendszer a bevált nemzetközi gyakorlatok meghonosításával korszerűsíthető, a versenyképességet fokozó intézkedések eredményes végrehajtása minden érintett érdekét szolgálja – olvasható a tárca közleményében.

30:

Szerinte azért támadják a kormányt, mert egy régóta működő rendszeren változtat. „Jön valaki, aki azt mondta, hogy lehet ezt jobban működtetni, és ez ellen van egy tiltakozás.”

32:

az MTA hibája, hogy nem keresi a megegyezést, nem lehet velük érdemben tárgyalni, politizálnak, ami miatt „a CEU-ra hasonlít a helyzet”.

[ha valaki ellenvéleményét el meri mondani, akkor az már „politizál”, ahol a „politizál” negatív konnotációjú szó]

Azt hadüzenetnek tekinti a kormány, hogy sorosista rendezvény volt az egyik MTA kutatóközpontban

[itt a kormányzati propaganda sajtó szóhasználatának szó szerinti átvétele az érdekes]

M5. A kormánynak ellentmondani = politizálás = kerülendő

5:

Az innovációs miniszter úgy vélte, ebben a pillanatban az látszik, hogy a kormány tárgyalási és „tisztán szakmai szándékaival szemben” egy politikai helyzet generálódik

14:

Az Akadémia bizonyos kérdésekben elmozdult a direkt politizálás felé, ami nem az ő dolga. Jó példa erre, hogy elkészült egy tanulmány a duális képzésről, amiről lehet és kell is vitatkozni, de ha ezt úgy publikálják, hogy a kormány nem érti a duális képzés lényegét, akkor az egy politikai állásfoglalás, mivel a kormány egyik oktatáspolitikai eszközét kritizálják politikai alapon. Az ő dolguk a magyar társadalom nagy ügyeiben való tudományos tanácsadás és iránymutatás.

16:

Bár Palkovics László a megszüntetést a rossz eredményességgel indokolta, az előzmények alapján személyes és politikai okokra is lehet gondolni.

Az MTA kutatóintézet-hálózatának feldarabolása ellen az Akadémia vezetése élesen tiltakozik, Lovász László elnök politikai motivációról beszél.

17:

Mi eközben, szerdán ültünk le beszélni Lovász Lászlóval minderről. Mint mindjárt olvashatják, interjúnkban az MTA elnöke a támadások politikai motivációjáról beszélt, és kilátásba helyezte, hogy ha tényleg feldarabolja a minisztérium a kutatóintézeti rendszerüket, lemond.

Palkovics azt mondta, olyan intézetek is vannak, amelyeket teljesen megszüntetnének. Bár az akadémiai elnök ezeket nem nevezte meg, az MTA Közgazdaságtudományi Intézetének vezetője a héten már erről szóló körlevelet is írt a munkatársainak. Bár Palkovics ezt az intézet szerinte gyenge teljesítményével indokolta, a valós ok politikai lehet. Az intézet munkatársai korábban keményen bírálták az oktatáspolitikát.

18b:

– A Magyar Narancsnak azt mondta, az MTA kutatóintézetei közösségi forrásokat használnak, így elvárható, hogy ne politizáljanak.

– Ezt így gondolom, igen.

– Mit ért politizálás alatt? Ha egy kutató megnézi, hány gyerek született az adott kormány hatalomra kerülése előtt, illetve az után, és az első szám nagyobb, mint a második, és ha levonja azt a következtetést, hogy a kormány erőfeszítései eredménytelenek, az politizálás?

– Ez így kutatás. De ha e tanulmánynak azt a címet adják, hogy rossz a kormány politikai stratégiája, mert a demográfiai problémákat a migrációból kéne megoldani, az politizálás. Ha az Akadémia egyik jeles

kutatója elmegy Brüsszelbe, és ott azt mondja, hogy a kormány a közigazgatási bíróságok bevezetésével antidemokratikus rendszert vezet be, az politizálás.

– Térjünk vissza a példára: ha a kutató a két szám összehasonlítását értelmezi, az már politizálás?

– Ha ezzel kiállunk, és azt mondjuk, hogy a kormány rossz családpolitikát folytat, akkor igen. Értékeljen a kutató, csak ne adjon neki politikai töltetet.

19:

A célról és valós motivációról eltérő interpretációk vannak forgalomban, Palkovics az innováció és az alkalmazott kutatások előtérbe helyezését, a szerinte elavult akadémiai intézményrendszer megreformálását és a kormányzati prioritások jobb érvényesítését hangoztatja, az MTA eközben a tudomány függetlenségét, kialakult struktúráját és finanszírozását félti, szerintük a politikai beavatkozás külföldre sodorhatja a fiatal, tehetséges kutatókat is.

A szokásos értelmezés szerint lényegében ezzel akarja kikényszeríteni, hogy az Akadémia mondjon le az elvenni kívánt kutatóhelyekről (ezek egy részét a hírek szerint egyetemeknek adnák át, másokat, köztük olyanokat, amelyek politikailag nem fekszenek, megszüntetnének); ez azért is elég visszás, mert erről március végi határidővel kellene a megállapodás szerint dönteni, az intézmények működését viszont valamiből addig is fizetni kellene.

23a:

Az elmúlt hónapok felesleges vitákkal és „cselekvésképtelenséggel” teltek, ezáltal elszalasztottuk annak a lehetőségét, hogy az új modell 2019 januárjától bevezethető legyen.

"Az elmúlt hónapokat értékelve úgy látom, az MTA igen sokáig félreértelmezte a helyzetet, és párbeszéd helyett a politikai nyomásgyakorlást választotta.

23:

Palkovics ugyanakkor azért odaszúrt volna az MTA-nak, újra megismételve a korábbi vádját arról, hogy az Akadémia terelte politikai síkra a vitát: "Az elmúlt hónapokat értékelve úgy látom, az MTA igen sokáig félreértelmezte a helyzetet, és párbeszéd helyett a politikai nyomásgyakorlást választotta.

24:

Palkovics korábban kilátásba helyezte, hogy addig nem biztosítják teljes egészében az akadémiai kutatóintézetek költségvetését, ameddig nincs megegyezés, vagyis az MTA nem fogadja el a tervzetét (a kutatóintézetek működésének „áttekintése”, valószínű elvétele/megszüntetése, a kormány által favorizált témák előtérbe helyezése, összességében a politikától való függőség növelése).

27:

A miniszter azonban nemcsak egy-egy intézeti csoportot akar (szerinte a gyenge teljesítmény miatt, ellenfelei szerint politikai okokból) megszüntetni/elvenni, hanem alapjaiban alakítaná át az akadémiai szférát.

29:

Palkovics érdekkörébe került NKFIH fogja elbírálni (úgy tudni, az innovációs alpból és az OTKA-bizottságokból is verbuválnak bírálókat), vagyis végső soron a magyar állam mondja meg, hogy milyen témára mennyit ad, ami a kritikusok szerint korlátozza a kutatás szabadságát és lehetőséget ad a politikai kontrollra.

30:

Azok a hírek, hogy „lekapcsolják a villanyt”, hogy egy politikai akció része – tette hozzá a miniszter. Palkovics László szerint arról van szó, hogy a kormány nem az eddigi módon akarja finanszírozni az MTA kutatásfinanszírozási rendszerét.

31:

Az ok, hogy az Akadémiával vívott harcában Palkovics László IT-miniszter nem adja oda az MTA kutatóintézeteinek járó állami költségvetést. Ez ugyan minden jogszabály szerint járna, a miniszter azonban egyszerűen visszatartja a pénzt, amire, mivel más értelmezhető magyarázat még nem hangzott el, nehéz egyéb szót találni, mint a nyílt politikai zsarolást.

Emellett erősebb kormányzati kontrollt akar, meghatározva, hogy mire ad és mire nem ad pénzt az állam. Ez értelemszerűen jobban lehetővé tenné a politikai szempontok érvényesülését is.

A terveket a miniszter sokáig nem tette teljesen nyilvánossá, azok látszólag folyamatosan változtak és idővel radikalizálódtak – a magja azonban mára világosan látszik: a jövőben nem a tudomány dönthetne Magyarországon arról, hogy mit (milyen arányban, mennyiből) kutat, hanem a politika.

A pályázati kiírás már azt is tartalmazta, hogy milyen keretösszeget rendelnek az egyes nagy témacsoportokhoz. Ebből már elég jól kiolvashatók a politikai preferenciák.

32:

A miniszter a korábbiakhoz hasonlóan most is azt hangsúlyozta: az MTA hibája, hogy nem keresi a megegyezést, nem lehet velük érdemben tárgyalni, politizálnak, ami miatt „a CEU-ra hasonlít a helyzet”.

Azt hadüzenetnek tekinti a kormány, hogy Sorosista rendezvény volt az egyik MTA kutatóközpontban – utalt Palkovics a MTA Humán Tudományok Házában tartott dolgozói fórumra, lesorosistázva az ott mások mellett megszólaló, ellenzékibb hangvételű Stádium 28 Kör akadémikusait.